

CAPITOLUL 5

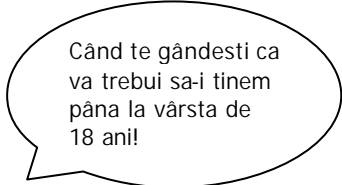
**Informatii de referinta cu privire la temele
globale**

Cuprinsul acestui capitol

Copii
Cetatenie
Democratie
Discriminare si xenofobie
Educatie
Mediu
Egalitatea sexelor
Globalizare
Sanatate
Securitatea umana
Mass-media
Pace si violenta
Saracie
Drepturi sociale
Sport

Note

Copii

Când te gândești ca
va trebui să-i ținem
până la vârsta de
18 ani!

La o estimare aproximativă, există în prezent două mii de milioane de copii în lume, 79 de milioane în Uniunea Europeană și 25 de milioane în țările candidate la UE.

În 1989, Națiunile Unite au adoptat Convenția privind Drepturile Copilului (CDC), care a fost ratificată de toate țările, cu excepția Statelor Unite ale Americii și Somaliei. Această convenție reprezintă un punct de referință în istoria drepturilor copilului, având în vedere că este primul instrument internațional obligatoriu adoptat în acest domeniu.

„Copiii voștri nu sunt copiii voștri. Aceștia sunt fiii și fiicele Vietii care tânjește către sine... Poate că le adăpostim trupurile, dar nu și sufletele, căci sufletele lor locuiesc în casa zilei de mâine, pe care nu o puteți vizita, nici măcar în visele voastre.”

Kahlil Gibran

De ce este Convenția privind Drepturile Copilului atât de importantă?

Această convenție a adus o multitudine de schimbări în domeniul protecției drepturilor copilului.

1. Este instrumentul de drepturi ale omului ratificat la cea mai extinsă scară din lume.
2. Această convenție promovează „cei trei p”. În primul rând, promovează *participarea* – în funcție de vârsta și maturitate – a copiilor la probleme care le afectează destinul, cum ar fi proceduri judiciare sau procese de adopție, în ceea ce privește familiile lor și societatea ca întreg. De asemenea, le afirmă

Activități conexe

- Punere în scenă, p. 86.
- Povestea lui Ashique, p. 91.
- Drepturile copilului, p. 103.
- Există alternative?, p. 111.
- Să se facă auzit glasul fiecăruia, p. 153.
- Perspectivele noastre de viitor, p. 182.
- Jocul de Bingo al drepturilor, p. 206.

<p>drepturile la <i>protecție</i> împotriva oricarei forme de abuz, violență și practici care le încalcă drepturile. În cele din urmă, la fel ca orice altă convenție, <i>prevede</i> drepturi care sunt concepute ca garanții împotriva potențialelor încălcări.</p> <p>3. Convenția consideră copiii ca subiect și nu ca obiect al legii. În mod tradițional, marea majoritate a adulților au fost educați să perceapă copiii ca obiecte care trebuie să îi asculte necondiționat pe adulți – profesori, preoți, părinți, doctori, etc. În schimb, convenția promovează ideea de copii ca persoane cu drepturi care trebuie respectate de către adulți, societate și toate instituțiile care se ocupă de problemele copiilor. Copiii au dreptul să fie respectați și tratați cu demnitate pentru simplul fapt că sunt oameni, indiferent de vârstă.</p> <p>4. Interesele copilului ar trebui să se afle la baza tuturor deciziilor luate – juridice, administrative, etc. - cu privire la un copil. Este un concept greu de definit și există multe controverse cu privire la sensul lui exact. În practică, acest lucru presupune că în cazul în care, de exemplu, un judecător trebuie să decida cui să încredințeze custodia unui copil, acesta trebuie să examineze câteva aspecte ale vieții copilului, precum și pe adulții implicați. În toate cazurile, interesele copilului sunt mai importante decât cele ale</p>	
---	--

adultilor implicati.	
----------------------	--

<p>Participarea copiilor</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ „Participarea este esentiala pentru a aduce Conventia ONU privind Drepturile Copilului la viata; ▪ [aceasta] este un factor decisiv pentru a asigura coeziunea sociala si pentru a trai în democratie ▪ [aceasta] reprezinta un proces necesar în dezvoltarea copilului...¹” 	<p>5. Continutul CDC se refera la o mare diversitate de domenii – administrativ, juridic, educational, legal, etc. în care drepturile copilului trebuie sa fie respectate. De exemplu, un copil care nu a fost corect înregistrat la nastere nu exista din punct de vedere legal. Asadar, acestia nu exista pentru autoritatile scolare care refuza sa îi accepte ca elevi si, în consecinta, acesti copii nu pot merge la scoala. Aceasta este o problema des întâlnita, care afecteaza mii de copii din multe tari. Refuzul autoritatilor scolare de a accepta copilul pentru ca „nu exista din punct de vedere administrativ si legal” încalca în mod evident dreptul copilului la educatie.</p> <p>Conventia a avut un impact pozitiv în multe tari, care au fost obligate, prin ratificarea CDC sa modifice si/ sau sa reformeze o parte a legislatiei existente.</p> <p>? În opinia dumneavoastra, copiii ar trebui sa îi asculte întotdeauna neconditionat pe adulti pentru binele lor?</p>
<p>Cine este copil?</p> <p>În conformitate cu definitia cuprinsa în art. 1 din conventie, „copil reprezinta orice fiinta umana sub vârsta de 18 ani, cu exceptia cazului în care, conform legislatiei aplicabile copilului, majoratul este atins la o vârsta inferioara.”</p> <p>Aceasta înseamna ca orice persoana sub 18 ani, inclusiv adolescentii, fac obiectul conventiei.</p>	<p>Situatia copiilor: fapte si cifre</p> <p>Desi conventia reprezinta un pas urias în favoarea cauzei copiilor, faptele dovedesc ca drepturile copilului sunt violate în majoritatea regiunilor lumii.</p> <p>Copiii în Europa...</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Exista o crestere frapanta a numarului de femei si copii traficati. Estimările sugereaza ca pâna la 120 000 de femei si copii provenind din tarile Europei Centrale si de Est

	<p>sunt traficati în Europa Occidentala în fiecare an.</p> <ul style="list-style-type: none">▪ În Bulgaria, exista rapoarte potrivit carora prostitutia a devenit principala sursa de venit pentru un numar semnificativ de fete cu vârste cuprinse între 14 si 18 ani si se întâmpla adesea ca acestea sa faca parte dintr-o retea organizata. Un alt lucru îngrijorator este cresterea numarului de baieti care se prostitueaza.▪ În Estonia, s-a observat prostitutia în rândul fetelor foarte tinere în contextul mai larg al unei pietre straine în crestere pentru turismul sexual. În Letonia, au fost identificate de asemenea fete foarte tinere ca prostituate (cu vârste cuprinse între 8 si 10 ani).▪ În Marea Britanie, cercetarile indica existenta a mai multor mii de copii ai strazii, în special, desi nu numai, în marile orase. Populatia reprezentata de copiii strazii este constituita în mod egal din fete si baieti. Se estimeaza ca aproximativ 40 000 de copii fug de acasa în fiecare an.▪ În Franta, fenomenul copiilor strazii a început sa constituie o problema importanta în anii '80. Unele autoritati considera ca ar putea exista cam 10 000 de copii ai strazii, desi altii estimeaza ca numarul lor este mult mai mic.▪ În general, numarul tinerilor fara adapost care traiesc pe strada în Europa Centrala si de Est este din ce în ce mai mare. Numai în Bucuresti, se estimeaza ca 1 500 de copii si tineri traiesc pe strada.▪ În Polonia si Ungaria, peste o treime din copiii sub 15 ani traiesc
--	--

	<p>în saracie. Un studiu recent efectuat în Polonia (UNDP, 1999) a aratat ca 60% dintre copii sufera de diferite forme de malnutritie, pentru 10% dintre ei aceasta fiind o stare permanenta. În Federatia Rusa, întârzierea în dezvoltare care predomina la copiii sub doi ani a crescut de la 9,4% în 1992 la 15,2% în 1994.</p>
--	--

<p>Ratele saraciei înregistrate în Europa în rândul copiilor²</p> <p>Finlanda Suedia Austria Danemarca Belgia Luxemburg Olanda Franta Germania Spania Irlanda Italia Regatul Unit Rep. Ceha (1992) Slovacia (1992) Ungaria (1994) Polonia (1992)</p>	<p>Date cheie</p> <p>4 iunie Ziua Internationala a Victimelor Inocente ale Agresiunii</p> <p>12 august Ziua Internationala a Tineretului</p> <p>20 noiembrie Ziua Universala a Copiilor</p>
<p>Copiii în lume...</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Peste 10 milioane de copii sub 5 ani mor înca în fiecare an din cauze care ar putea fi prevenite. ▪ Peste 10 milioane de copii nu frecventeaza înca scoala primara, majoritatea fiind fete. ▪ Se estimeaza ca 300 000 de copii sunt angajati în lupte. ▪ 19 milioane de copii sunt malnutriti, doua treimi fiind în Asia. ▪ Numai anul trecut, aproximativ 31 milioane de refugiat, majoritatea femei si copii, au fost implicati în conflicte militare si au fost obligati sa își paraseasca casele si sa devina refugiat. 	
<p>Aspecte europene referitoare la copii si adolescenti</p> <p>Exista aspecte specifice legate de drepturile copilului, care sunt extrem</p>	<p>„Sufletul este alinat de prezenta copiilor.” <i>Fiodor Dostoievski</i></p>

de relevante atât pentru institutiile, cât și pentru guvernele europene. În consecință, se dorește în mod evident promovarea măsurilor destinate să protejeze copiii împotriva practicilor și fenomenelor care le violează în mod clar drepturile.

În temeiul statisticilor citate mai sus cu privire la *traficul sexual, prostituție și pornografie* în Europa, Consiliul Europei și membrii săi au devenit din ce în ce mai preocupați și, în consecință, au adoptat câteva recomandări, inclusiv:

- Recomandarea 1065 (1987) privind traficul copiilor și alte forme de exploatare a copilului;
- Recomandarea nr. R (91) II privind exploatarea sexuală, pornografia și prostituția, precum și traficul de copii și tineri;
- Rezoluția 1099 (1996) privind exploatarea sexuală a copiilor.
- După adoptarea acestor rezoluții, statele trebuie să ia măsuri practice pentru a asigura punerea lor în aplicare. Exemple de măsuri³:
- La inițiativa Ministerului de Interne belgian, pe 23 noiembrie 1992, o unitate specializată în combaterea acestui trafic a fost constituită în cadrul Biroului central al jandarmeriei pentru persoane dispărute. Pe 11 septembrie 1995, Ministerul Justiției a ordonat crearea unei unități pentru copiii dispăruți în cadrul aceluiași birou. Această unitate este responsabilă de coordonarea și asigurarea sprijinului și expertizei privind dispariția minorilor în împrejurări care prezintă motive de

<p>îngrijorare.</p> <ul style="list-style-type: none">▪ În Luxemburg a fost creată o secție specială de protecție juvenilă în cadrul forței politienesti. Secțiile de poliție din orașul Luxemburg includ o secție de protecție juvenilă în cadrul departamentelor de cercetare. Există o linie telefonică de asistență pentru copii (KannerJugendtelefon). <p>? De ce este dificilă eradicarea acestui tip de trafic?</p>	
---	--

Munca copiilor reprezinta...

... munca efectuata de copiii sub 15 ani cu norma întreaga.

... munca care îi împiedica pe copii sa frecventeze scoala.

... munca periculoasa pentru copii si care prezinta riscuri pentru sanatatea lor fizica, mintala si emotionala.

Motivele care stau la baza acestei practici sunt adesea foarte complexe si includ de la practici culturale la situatii de saracie în care parintii si familia au nevoie de salariul adus acasa de catre copil.

În ceea ce priveste consecintele, pe lângă privarea copiilor de o educatie corecta si împiedicarea dezvoltarii lor fizice si mintale, munca copiilor poate duce la probleme grave de sanatate, cum ar fi deformarea muschilor si a scheletului, otravirea chimica, ranirea si alte leziuni ale corpului, afectiuni respiratorii, arsuri grave, etc.

Printre bunurile produse de copii se numara covoare, caramizi, chibrituri, zahar, îmbracaminte, încaltaminte, tigari, artificii, case si alte cladiri, creioane, pielarie.

De asemenea, copiii sunt angajati pentru strângerea recoltelor, în uzine, ca manipulatori de obiecte grele, pentru pescuit si pentru furnizarea unor servicii gospodaresti de baza.

Internetul si pornografia

Copiii pot fi expusi unei mari diversitati de riscuri atunci când utilizeaza internetul. Unii dintre ei sunt expusi la materiale inadecvate (imagini violente, propaganda rasista si xenofoba, etc.), hartuire si activitate pedofila. Exista din ce în ce mai multe dovezi cu privire la existenta unor retele dedicate schimbului de informatii (nume, imagini, etc.) referitoare la pornografia juvenila în ultimii ani, au fost arestate persoane fizice în Europa si pe alte continente pentru implicare si/sau promovarea acestui tip de activitati ilegale si imorale.

Solutiile pe care ar putea sa le adopte persoanele implicate în probleme ale copiilor, cum ar fi asistenti sociali, profesori, psihologi, etc. si parinti sunt:

- initierea unor *actiuni individuale*, cum ar fi raportarea, plângerile sau adresarea de întrebări, în cazul în care afla ca un copil este expus unor astfel de riscuri sau când descopera pe internet materiale periculoase sau ilegale;
- *întarirea* copiilor prin informarea acestora si discutii purtate cu acestia pe marginea subiectului;
- *întarirea* parintilor, care trebuie sa devina constienti de pericolele utilizarii internetului si sa se informeze cu privire sa aceste probleme.

Summit-ul mondial pentru copii

În septembrie 1990, Summit-ul mondial pentru copii a adoptat Declaratia privind supravietuirea, protectia si dezvoltarea copiilor si un Plan de actiune pentru punerea în aplicare a declaratiei. Au fost stabilite o serie de obiective cu privire la mortalitatea în rândul copiilor, malnutritia, accesul copiilor la educatia de baza în

întreaga lume, etc., obiective care trebuiau îndeplinite până în anul 2000.

? Nici unul dintre obiective nu a fost îndeplinit, dar aceasta înseamnă ca summit-ul a fost inutil?

Multe ONG-uri se organizează prin intermediul unei rețele de oameni preocupați care monitorizează și raportează site-urile care conțin materiale ilegale⁴.

Convenția Consiliului Europei privind Infractionalitatea Cibernetică a fost adoptată la 8 noiembrie 2001. După intrarea în vigoare, această convenție va fi primul tratat internațional privind infracțiunile comise prin intermediul internetului și a altor rețele computerizate și se va ocupa în special de infracțiunile care au legătură cu internetul și informatica, inclusiv *pornografia juvenilă*. Principalul său obiectiv este urmărirea unei politici infracționale comune destinate să protejeze societatea împotriva infractionalității cibernetice, în special prin adoptarea de legi adecvate și cooperarea internațională. Art. 9 din convenție este dedicat combaterii pedofiliei și pornografiei juvenile pe internet.

? Putem lua masuri pentru a controla utilizarea internetului de catre copii, fara a încalca libertatea lor de a cauta, primi si difuza informatii si idei de orice tip? (art. 13, CDC)

Avocatul poporului pentru copii

Cuvântul „ombudsman” (avocatul poporului) vine din scandinavul „ombud”, care înseamna ambasador, delegat sau mesager. Acest termen a ajuns sa desemneze o persoana care se ocupa de plângerile înaintate de un grup definit (în acest caz, copii), care vorbeste în numele acelu grup si care încearca sa îmbunatateasca conditiile indivizilor aparținând acelu grup, precum si ale grupului ca întreg. Primul avocat al poporului pentru copii a fost creat în Norvegia în 1981. Avocatul poporului este un agent independent, nepartinitor, un purtator de cuvânt, un arbitru care asigura ca ministrii sau altii sa își îndeplineasca îndatoririle legislative prin sugerarea de masuri pentru îmbunatatirea aspectelor legate de copii. Avocatul poporului protejeaza nevoile, drepturile si interesele minorilor, se straduieste sa impuna aplicarea Conventiei privind Drepturile Copilului si sprijina difuzarea acesteia. Avocatul poporului are autoritatea de a investiga, critica si publica, dar nu si de a anula actiunile administrative si de a revoca deciziile administrative. Avocatul poporului intervine separat de reprezentantii legali, parinti sau tutori, pentru a reprezenta drepturile copilului în toate cazurile civile sau penale în care sunt

În Europa, a fost creata în 1997 *Reteaua Europeana a Avocatilor Poporului pentru Copii* (REAPC). Aceasta include reprezentanti din Austria, Belgia, Danemarca, Finlanda, Franta, Ungaria, Islanda, Lituania, fosta Republica Iugoslava a Macedoniei, Norvegia, Portugalia, Federatia Rusa, Spania, Suedia si Tara Galilor. Ministrul rus al Muncii si Dezvoltarii Sociale a initiat un proiect pilot, stabilind comisari pentru copii în 5 „oblast” (state). Comisarii au fost cu totii stabiliti prin decret si sunt mandatasi sa îmbunatateasca protectia si promovarea drepturilor copilului.

<p>implicati direct sau indirect copii. În unele tari, avocatul poporului este raspunzator de adoptarea unor metode de evaluare, cum ar fi „evaluarea impactului asupra copilului” pentru a evalua si identifica toate consecintele posibile ale diferitelor propuneri legislative, regulamente si orice alte masuri asupra copiilor. Potrivit ONG-ului suedez <i>Radda Barnen</i>, 20 de tari au constituit pâna în prezent avocati ai poporului pentru copii.</p>	
<p>Instrumente regionale si internationale pentru copii</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Conventia privind Drepturile Copilului, 1989 ▪ Declaratia Mondiala privind Supravietuirea, Protectia si Dezvoltarea Copiilor ▪ Planul de actiune pentru punerea în aplicare a declaratiei mondiale, 1990 ▪ Recomandarea Adunarii Parlamentare 1460 (2000) privind constituirea unui Avocat European al Poporului pentru Copii, Consiliul Europei, Strasbourg, 2001 ▪ Recomandarea Adunarii Parlamentare a Consiliului Europei 1286, 1996, privind o strategie europeana pentru copii ▪ Conventia Europeana privind Exercitarea Drepturilor Copilului, Consiliul Europei, Strasbourg, 1996 	

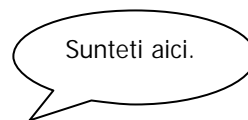
Referinte

1. Asquith, S., Juvenile Justice and Juvenile Delinquency in Central and Eastern Europe – A Review (Justitie juvenila si delincventa juvenila în Europa Centrala si de Est – Vedere generala), *Centrul pentru copil si societate, Universitatea din Glasgow*. <http://eurochild.gla.ac.uk>.
2. Raportul final al grupului de studiu privind copiii strazii, *Consiliul Europei, Strasbourg, aprilie 1994*.
3. Flekkoy, M, A Voice for children – Speaking as their Ombudsman (O voce pentru copii – Vorbind ca avocatul lor), *UNICEF, 1991*.
4. *Miscarea globala pentru copii, www.gmfc.org*.
5. Buletinul educativ pentru drepturile omului, nr. 29, *Centrul pentru educatie globala, Universitatea din York, Marea Britanie, 2001*.
6. Constituirea unui avocat al poporului pentru copii, doc. 8552, *Adunarea parlamentara a Consiliului Europei, 1999*.
7. Situatia copiilor lumii, *UNICEF, 2000*.
8. „Traficul de femei, o strategie europeana cuprinzatoare”, foi de informare, *Comisia Europeana*.

Activitati conexe

- Poveste din doua orase, p. 71.
- Punere în scena, p. 86.
- Atentie, suntem numai ochi!, p. 95.
- Jocul „deseneaza cuvântul”, p. 120.
- Educatie pentru toti?, p. 122.
- Campania electorala, p. 127.
- Luptatorii pentru drepturi, p. 130.
- O gradina peste noapte, p. 139.
- Eroi si eroine, p. 142.
- Sa se faca auzit glasul fiecaruia, p. 153.
- Crearea legaturilor, p. 173.
- Centrala electrica, p. 198.
- A vota sau a nu vota, p. 238.
- Sedinta de sindicat, p. 244.
- Care este pozitia ta?, p. 254.
- Cine suntem eu?, p. 257.

Cetatenie

Perspectiva simpla...

Majoritatea oamenilor lumii sunt cetateni legali ai unui stat national si aceasta îi îndreptateste la anumite privilegii sau drepturi. A fi cetatean presupune si anumite îndatoriri în ceea ce priveste asteptarile statului de la cetatenii aflati sub jurisdicia sa. Astfel, cetatenii îndeplinesc anumite obligatii catre stat si, în schimb, se pot astepta la protectia intereselor lor vitale. Asa ar trebui sa stea lucrurile, în orice caz.

Complicatiile...

Exista doua întrebări principale care complica aceasta ecuatie simpla:

1. Ce drepturi sunt *obligate* statele sa garanteze cetatenilor lor si în ce conditii?
2. Ce se întâmpla în cazul acelor cetateni care, dintr-un motiv sau altul, nu se bucura în tara în care rezida de aceasta protectie?

Pentru a raspunde la prima dintre aceste întrebări, trebuie sa avem o idee mai clara despre ceea ce înseamna cetatean sau *cetatenie* si vom analiza aceasta problema în continuare. Pentru a raspunde la a doua întrebare, ar trebui sa analizam de ce anumiti oameni ai lumii nu au cetatenia tarii în care rezida si ce se poate face. Aceasta dezbateré este abia la început si în aceasta sectiune vom pune numai unele întrebări.

	<p>Ce este cetatenia?</p> <p>Oamenii discuta ideea de cetatenie de mii de ani si nici astazi nu exista un acord absolut asupra a ceea ce inseamna. Conceptul de cetatenie <i>legala</i> pare sa fie relativ simplu: acesta este în mod normal legat de un stat national si se defineste în temeiul legislatiei acelei natiuni. Iata de ce, poate, pentru anumiti oameni, ideea de cetatenie are o legatura imediata cu ideea de patriotism: un „bun cetatean” este adesea considerat „bun patriot”.</p> <p>Cu toate acestea, conceptul de cetatenie are mult mai multe straturi de sens decât simplu patriotism, dupa cum se poate vedea din originile istorice ale ideii, prezentate în sectiunea urmatoare. Trebuie sa se tina seama de o distinctie utila între cetatean, pe de o parte, si supus, pe de alta parte.</p> <p>? Ar trebui sa respecte cetatenii legea întotdeauna?</p>
--	---

Conceptiile istorice de cetatenie

Este util sa analizam unele dintre cele mai importante dezvoltari ale ideii de cetatenie, deoarece acest lucru ne ajuta sa identificam diferitele nuante ale sensului atribuit astazi.

- Originea cetateniei dateaza din Grecia Antica, atunci când „cetateni” erau cei care aveau dreptul legal de a participa la afacerile statului. În nici un caz, însa, nu era toata lumea cetatean: sclavii si femeile, în special, erau simpli supusi. Pentru cei care aveau statutul privilegiat de cetatean, ideea de „virtute civica” sau de a fi un „bun” cetatean era o parte importanta a conceptului. Aceasta traditie a dus la sublinierea *îndatoririlor* pe care cetateanul trebuia sa le îndeplineasca.
- Asocierea cetateniei cu identitatea nationala a aparut, în mod firesc, din faptul ca statutul legal al unui „cetatean” era întotdeauna legat de un stat national, de unde legatura dintre cetatenie si patriotism.
- Perspectiva liberala a cetateniei, care s-a dezvoltat în secolul 19, a subliniat importanta *drepturilor* pentru toti cetatenii. Pe masura ce dreptul de vot s-a extins, justitia si drepturile politice au devenit realitate pentru o parte din ce în ce mai mare a populatiei.
- În secolul 20, sustinatorii „cetateniei sociale” au mers mai departe, recunoscând ca drepturile civile si politice sunt doar o parte a ceea ce ar trebuie sa astepte cetatenii de la stat. Dezvoltarea sistemului de securitate sociala în secolul trecut s-a datorat în mare parte gânditorilor

„Cetatenia este o realitate complexa si pluridimensionala care trebuie vazuta în contextul sau politic si istoric. Nu putem vorbi despre cetatenie în izolare, deoarece ideea are sens numai în raport cu nevoile reale ale societatii sau ale unui sistem democratic. Cetatenia democratica, în special, se refera la participarea activa a indivizilor la sistemul de drepturi si responsabilitati în care sunt angrenati cetatenii din societatile democratice.⁵”

<p>care au argumentat ca drepturile cetatenilor ar trebui sa includa conditiile de viata si de munca si nu numai participarea lor la viata politica.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Conceptul de „cetatenie multipla” exista de ceva vreme si permite indivizilor sa fie simultan cetateni ai mai multor state sau sisteme de organizare. De exemplu, data fiind dezvoltarea Uniunii Europene, cetatenii statelor membre poseda din ce în ce mai multe drepturi si îndatoriri fata de Uniune ca întreg si nu numai fata de propriul lor stat national. ▪ O ultima nuanta a conceptului de cetatenie, dar una care câstiga din ce în ce mai multa importanta, presupune ideea de <i>educatie</i>. Daca cetatenia în sens traditional presupune sa te <i>bucuri</i> de drepturi, dar si sa iti <i>îndeplinesci</i> îndatoririle, atunci se poate spune ca cetatenii sunt <i>facuti</i>, <i>nu nascuti</i>. Loialitatea si responsabilitatea, de exemplu, sunt calitati care trebuie învatate si cultivate. Astfel, daca aceste calitati sunt esentiale pentru a fi cetatean în sensul deplin al termenului, atunci cetatenii „adevarati” trebuie educati – în sensul larg al cuvântului. <p>Astazi, pentru majoritatea oamenilor, notiunea de cetatenie include elemente din fiecare dintre cele sase concepte mentionate anterior, desi în proportii diferite. Unii oameni pun accentul pe elementul „îndatoriri”, altii acorda mai multa importanta „drepturilor” sau „patriotismului” sau calitatilor pe care ar trebuie sa le posede un cetatean „adevarat”.</p>	
<p>Legatura cu drepturile omului</p>	<p>„Fiecare dintre noi este asa cum l-a facut</p>

<p>Putem observa ca atât drepturile, cât si responsabilitatile au reprezentat o parte importanta a notiunii de cetatenie înca din cele mai vechi timpuri: se asteapta ca cetatenii sa posede anumite drepturi fundamentale si li se cere sa îndeplineasca anumite îndatoriri. La aceste „îndatoriri” sau responsabilitati se gândesc oamenii atunci când vorbesc despre <i>cum ar trebui sa fie cetatenii</i> sau <i>cum ar trebui sa se comporte</i>.</p>	<p>Dumnezeu si adesea mult mai rau.”</p> <p><i>Miguel de Cervantes</i></p>
--	--

„În termeni simpli, un supus respecta legile, iar un cetatean joaca un rol important în crearea și modificarea lor.”

B. Crick

Cu toate acestea, dacă o astfel de noțiune ne frapăză că fiind prea orientată sau limitând prea mult libertatea inerentă și demnitatea fiecărui cetatean, este important să ne amintim că aceste limite sunt consecința directă a teoriei drepturilor omului. Numai dorința de a construi societăți care să respecte drepturile omului pentru fiecare cetatean impune responsabilități asupra noastră ca cetățeni.

Există două legături imediate între responsabilitățile cetățeniei și teoria drepturilor omului.

1. Faptul că fiecare individ posedă drepturi umane de bază nu îi acordă oricui libertatea de a se comporta exact cum dorește. Un individ are doar libertatea de a face acest lucru numai în măsura în care nu aduce atingere drepturilor umane ale altor indivizi. Așadar, putem spune cu certitudine despre cetățenia bună că *le impune cetățenilor respectul pentru drepturile umane ale altora*.
2. A doua legătură cu drepturile omului se referă la modul în care conceptul de cetățenie ține în mod esențial de calitatea de membru al unei societăți. Nu vorbim, de exemplu, despre cetățeni pe insulele pustii, deoarece cetatean înseamnă mai mult decât un simplu *locuitor* al unei anumite țări sau regiuni; astfel, dacă suntem preocupați să construim societăți care respectă drepturile omului, acest lucru impune o altă restricție asupra modului în care ar trebui

	<p>sa se comporte locuitorii societatii respective.</p> <p>3. Astfel, un alt lucru pe care ar trebui sa îl putem spune despre cetatenia buna ar fi ca impune tipul de comportament care ar determina societatea sa respecte mai mult drepturile omului.</p> <p>? Ce ar trebui sa faca cetateanul atunci când societatea nu respecta drepturile anumitor parti ale comunitatii?</p>
	<p>Probleme cu cetatenia</p> <p>În prezent, cea mai mare parte a dezbaterii privind cetatenia se concentreaza asupra problemei implicarii din ce în ce mai mari a cetatenilor si asupra participarii la procesele unei societati democratice. Este din ce în ce mai clar ca votul periodic al cetatenilor este insuficient, fie în ceea ce priveste responsabilizarea celor care guverneaza provizoriu, fie în promovarea sentimentelor de participare a cetatenilor de rând. Mai mult, chiar si tiparele de vot indica niveluri de apatie politica în rândul populatiei, ceea ce submineaza semnificativ functionarea eficienta a democratiei. Cu aceste probleme în minte au fost initiate programe precum „Educatie pentru cetatenie democratica” al Consiliului Europei.</p> <p>? Ce forme de implicare sau participare, altele decât votul electoral, sunt posibile pentru cetateanul de rând?</p> <p>Un al doilea set de probleme care s-a</p>

	<p>bucurat de mai putina atentie pâna acum, dar care devine din ce în ce mai important, se refera la acei indivizi care, dintr-un motiv sau altul, nu se bucura de beneficiile depline ale cetateniei. Un aspect al acestei probleme este rezultatul unor tipare continue de discriminare în cadrul societatilor: grupurile minoritare pot avea foarte adesea cetatenia formala a tarii în care traiesc, dar pot fi împiedicati sa participe pe deplin la societatea respectiva.</p> <p>Un al doilea aspect al problemei este consecinta extinderii globalizarii, inclusiv a noilor tipare de munca si migrare, care duce la un numar semnificativ de oameni în întreaga lume rezidenti în strainatate, dar care nu pot solicita cetatenie formala. Printre acesti oameni se pot numara lucratori migranti, refugiati, rezidenti temporari sau chiar persoane care au decis sa isi stabileasca permanent resedinta într-o alta tara.</p>
--	--

<p>? Care ar fi criteriile pentru acordarea cetateniei într-o lume din ce în ce mai multiculturală? Ar trebui să fie lucrătorii migranți îndreptați la unele dintre beneficiile cetateniei sau numai la cetățenie formală?</p>	<p>„Sunt impresionată de numărul mare de tineri promotori ai drepturilor omului aflați aici. Cunoștințele și experiența lor îmi dau încrederea de a continua programul nostru de educație în domeniul drepturilor omului în școli și de a dezvolta mai multe activități extrascolare pe tema învățării cetățeniei.”⁶⁷</p> <p><i>Dna Marina Kovinena, Forumul Educației în Domeniul Drepturilor Omului pentru Tineri, 2000.</i></p>
<p>Educația pentru cetățenia democratică: Consiliul European și tinerii</p> <p>Programul inițiat de Consiliul European sub acest titlu a încercat să ofere un cadru european pentru întărirea educației pentru cetățenia democratică. Consiliul cere statelor membre să includă astfel de programe în politicile și practicile educaționale, de formare, culturale și pentru tineret și s-a străduit în mod activ să identifice noi strategii și abordări și să le difuzeze.</p> <p>Proiectul de declarație și Programul privind educația pentru cetățenia democratică (aprilie 1999) au identificat următoarele caracteristici esențiale:</p> <p>Educația pentru cetățenia democratică:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ constituie o experiență de învățare permanentă și un proces participativ dezvoltat în diferite contexte; ▪ oferă bărbaților și femeilor instrumentele pentru a juca un rol activ în viața publică și pentru a modela în mod responsabil propriul destin și pe cel al societății în care trăiesc; ▪ are ca obiectiv însuflarea unei culturi a drepturilor omului care va asigura respectarea deplină a acelor drepturi și înțelegerea 	

<p>responsabilitatilor care decurg din acestea;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ pregateste oamenii sa traiasca într-o societate multiculturala si sa abordeze diferentele în cunostinta de cauza, cu sensibilitate, tolerant si moral; ▪ întareste coeziunea sociala, înțelegerea reciproca si solidaritatea; ▪ poate sa includa toate grupele de vârsta si sectoarele societatii. <p>Un aspect important al Programului privind educatia pentru cetatenie democratica este obiectivul de a sprijini diferitele retele, parteneriate, initiative de tipare ale tinerilor, etc., pentru a încuraja tinerii sa participe la societatea civila. Tinerii formeaza o parte importanta a populatiei tinta.</p>	
<p>Referinte</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Crick, B., Essays on citizenship (Eseuri despre cetatenie), Continuum, 2000.</i> 2. <i>Educatie pentru cetatenia democratica (Consiliul Europei) www.coe.int/T/E.</i> 3. <i>Jurnalul de studii cetatenesti, www.tandf.co.uk/journals/arfax/1362/125.html.</i> 4. <i>Kennedy, K. (Ed.), Citizenship education and the modern state (Educatia în domeniul cetateniei si statul modern), Falmer Press, 1997.</i> 5. <i>Oliver, D. Heater, D., The foundations of citizenship (Bazele cetateniei), Harvester Wheatsheaf, 1994.</i> 	

„Nimeni nu se naste un bun cetatean, nici o natiune nu se naste democratie. Mai degraba, ambele sunt procese care continua sa evolueze pe parcursul vietii. Tinerii trebuie inclusi de la nastere.⁷”

Kofi Annan

Democratie

Votati-ma!

Când ai o idee politica, anunta-ma!

Bine. Si dumneavoastra!

Democratia descrie un sistem de creare a regulilor pentru un grup de oameni. Vine din cuvintele grecesti *demos* – care înseamna popor – si *kratos*, care înseamna putere. În consecinta, democratia este adesea definita ca „guvernarea poporului”; cu alte cuvinte, un sistem de creare de reguli care este stabilit de catre oamenii care respecta aceste reguli.

Ar putea exista un astfel de sistem si ar putea el reprezenta un sistem bun de luare a deciziilor? De ce a aparut initial o astfel de idee si de ce este considerata astazi, cel putin de catre majoritatea oamenilor si de catre majoritatea tarilor lumii *singurul* sistem care merita atentia noastra? Poate sa guverneze oricine?

Activitati conexe

- Campania electorala, p. 127.
- Crearea legaturilor, p. 173.
- A vota sau a nu vota, p. 238.
- Sedinta de sindicat, p. 244.

De ce democratie?

Exista doua principii fundamentale care stau la baza ideii de democratie, care explica interesul pe care îl stârneste:

1. principiul *autonomiei individuale*: nimeni nu ar trebui sa fie supus unor reguli impuse de altii.
2. principiul *egalitatii*: fiecare ar trebui sa aiba aceeasi ocazie de a influenta deciziile care afecteaza oamenii în societate.

Ambele principii sunt intuitive pentru fiecare dintre noi, iar un sistem democratic este singurul care, cel puțin în teorie, le accepta pe amândoua ca fundamentale. Alte sisteme, cum ar fi oligarhia, plutocrazia sau dictatura violeaza în mod normal ambele principii: ele responsabilizeaza un anumit (în mod constant) sector al societatii, iar acesti oameni iau apoi decizii în numele restului populatiei. Nici egalitatea, nici autonomia individuala nu sunt respectate în astfel de cazuri.

Cele doua principii de mai sus ofera justificarea morala pentru democratie si putem vedea ca ambele reprezinta de fapt principii cheie de drepturile omului, dar exista si motive pragmatice care sunt prezentate adesea ca justificare pentru un sistem de guvernare democratic si nu pentru altul.

1. Se pretinde adesea ca un sistem democratic asigura o forma de guvernământ mai eficienta, deoarece exista probabilitatea ca deciziile luate sa fie respectate de oameni. Oamenii nu își violeaza de obicei „proprile” reguli.
2. Acceptarea de catre populatie este de asemenea mai probabila,

deoarece deciziile au fost adoptate ca rezultat al construirii unui consens între diferite factiuni; regulile nu ar fi realiste dacă ar fi inacceptabile pentru porțiuni largi ale populației. Astfel, există o formă de control intern asupra tipului de legi pe care un guvern acceptat democratic ar trebui să le aibă în vedere.

3. Se presupune de asemenea că un sistem democratic poate promova mai mult inițiativa, fiind adesea mai sensibil la condițiile în schimbare, în temeiul principiului „două capete sunt mai bune decât unul”.

? Simțiți oricând că aveți un „drept de proprietate” asupra regulilor din țara dumneavoastră? Care ar putea fi motivele?

<p>O teorie buna...</p> <p>În practica, nu este, desigur, rezonabil sa te astepti ca un membru al societatii sa contribuie la procesul decizional si nici nu doreste toata lumea acest lucru, astfel încât multe tari folosesc un sistem prin care cetatenii numesc reprezentanti care sa ia decizii în numele lor: <i>democratie</i> reprezentativa si nu directa. În teorie, fiecare cetatean are posibilitatea egala de a alege persoana despre care cred ca le va reprezenta cel mai bine interesele. Astfel, principiul egalitatii este respectat.</p> <p>Nu se întâmpla întotdeauna asa: la nasterea democratiei, în Grecia antica, femeile si sclavii nu aveau drept de vot si nici, desigur, copiii. Astazi, în majoritatea tarilor lumii, femeile au drept de vot, dar lupta a fost câstigata relativ recent.</p> <p>Exista si alte portiuni ale societatii, care includ de obicei imigrantii, detinutii, copiii, care nu au drept de vot, desi au obligatia de a respecta legile tarii.</p> <p>? Poate fi justificata în vreun fel excluderea anumitor sectoare ale societatii din procesul democratic?</p>	<p>„Un vot este mai puternic decât un glonte.”</p> <p><i>Abraham Lincoln</i></p>
<p>Controlul asupra procesului decizional</p> <p>Daca principiul <i>egalitatii</i> este astazi respectat mai mult sau mai putin, în ceea ce priveste dreptul de vot, care este situatia primului principiu, al <i>autonomiei</i>, în democratiile existente? În ce masura simt indivizii din aceste societati ca sunt „proprietarii” legilor adoptate de reprezentantii lor? Raspunsul este mult mai putin</p>	<p>„De doua ori bravo pentru democratie: o data pentru ca admite varietatea si a doua oara pentru ca permite critica. De doua ori bravo este suficient: nu exista ocazii sa se acorde trei.”</p> <p><i>E. M. Forster</i></p>

încurajator. Într-adevar, majoritatea oamenilor, în majoritatea democratiilor lumii, ar pretinde ca legile tarii le sunt „impuse” de conducatori care nu le respecta interesele. Asadar, este primul principiu pe un drum gresit?

? Este posibil, într-o democrație reprezentativă, ca oamenii să exercite o putere totală asupra acelor decizii care au fost adoptate în numele lor?

În anumite sensuri, se poate spune că oamenii au un oarecare control asupra procesului decizional într-o democrație reprezentativă. Din nou, vom considera modelul ideal, chiar dacă acesta nu pare să reprezinte cu acuratețe situația politică din multe țări. Cel puțin ne ajută să identificăm zonele problematice și să sugereze modalități prin care acestea pot fi eliminate.

1. Cetățenii influențează procesul decizional, deoarece aleg oameni care vor adopta legi: în teorie, la alegeri, cetățenii aleg între diferiți reprezentanți posibili ai intereselor lor. Astfel, ei pot alege individul care oferă platformă-program care se apropie cel mai mult de interesele lor.

	<p>2. Politicienii trebuie realesi. În perioada dintre alegeri, legislatorii trebuie sa fie constienti ca vor fi judecati la viitoarele alegeri în functie de performantele lor si, în consecinta, nu vor fi înclinati sa adopte legi care vor fi în mod evident inacceptabile pentru populatie. Aceasta este o forma de control tacit.</p> <p>3. În principiu, exista oportunitati importante pentru ca cetatenii sa îsi indice activ dezaprobarea fata de anumite politici sau legi si, astfel, sa transmita reprezentantilor lor mesajul ca aceasta este o arie de interes.</p> <p>4. Exista, de asemenea, în teorie, oportunitati ca cetatenii sa aiba o influenta mai pozitiva asupra procesului legislativ prin angajarea de consultari cu reprezentantii politici fie prin intermediul ONG-urile, fie prin alte grupuri de presiune sau organisme consultative.</p> <p>5. În fine, orice individ este liber sa candideze la alegeri daca simte ca nici unul dintre candidati nu poate sa îi reprezinte interesele.</p>
<p>„Vointa poporului trebuie sa constituie baza autoritatii guvernului; aceasta vointa trebuie sa fie exprimata periodic prin alegeri nefalsificate, prin sufragiu universal, egal si exprimat prin vot secret sau urmând o procedura echivalenta care sa asigure libertatea votului.”</p> <p><i>Art. 21, pct. iii, DUDO.</i></p>	<p>Alegeri libere si corecte – un mijloc pe masura scopului</p> <p>Alegerile reprezinta o metoda prin care se exercita control asupra legiuitorilor, iar acestia exercita acest control, în teorie cel putin, prin invocarea unei dorinte sau necesitati pentru ca politicienii sa tina seama de electoratul lor în tot ceea ce fac. O astfel de metoda necesita în mod clar ca alegerile sa fie libere si corecte, dar impune si ceva fundamental: ca</p>

	<p>politicienii sa <i>creada</i> ca vor fi trasi la raspundere de electorat daca acestia nu reusesc sa le reprezinte interesele. Nici un politician nu are nevoie sa reprezinte interese care nu sunt ale sale, cu exceptia cazului în care se <i>teme</i> de pedeapsa electoratului. Sistemul depinde de aceasta credinta pentru a functiona eficient; în consecinta, depinde, în ultima instanta, de electoratul care aplica din când în când aceasta sanctiune sau care, cel putin, pare pregatit sa faca acest lucru. Astfel, „alegerile” pot fi introduse destul de usor într-un sistem politic, fara a avea în mod necesar efectul crearii unui sistem cu adevarat democratic. Alegerile structurale contribuie numai la un sistem democratic în care electoratul le foloseste pentru a-si trage la raspundere reprezentantii. Apatia electoratului în majoritatea tarilor democratice la începutul secolului 21 pune în pericol eficienta acestui sistem de control. De asemenea, pune în discutie legitimitatea guvernelor alese asa-zis democratic, care sunt, în anumite cazuri, alese doar de o <i>minoritate</i> din electoratul total.</p>
Alegerile si apatia	

„Stockholm, 17 mai (IPS) – Apatia alegatorilor a aruncat o umbra asupra festivitatilor care au celebrat primele alegeri parlamentare ale pastorilor indigeni de reni din Suedia, Saami... prezenta la urne la alegerile inaugurale de duminica a fost scazuta, cu mai putin de 50% din 12000 de alegatori cu drept de vot.” *InterPress Third World News Agency (IPS), 1993*

„Alegerile pentru Duma din Vladivostock, stabilite pentru 17 decembrie, se confrunta deja cu probleme majore, deoarece 12 candidati s-au retras din cursa, având în vedere absenta alegatorilor la alegerile precedente.” *Vladivostock Daily, 29 noiembrie 2000*

„Desi rezultatul alegerilor reprezinta o mutare spre stânga, cel mai relevant pentru atmosfera politica din România este numarul de alegatori care nu au votat. Prezenta scazuta la urne a înregistrat un record, cu numai 44,5% fata de 56,4% în 1996.” *Central Europe Review, 12 iunie 2000*

„Prezenta la urne la alegerile generale din Marea Britanie a înregistrat cel mai scazut procent in ultimii 80 de ani, numai 60% din electorat catadicsind sa voteze. Cel mai mic procent s-a înregistrat în zona portuara a orasului Liverpool, mai exact 34,1% din electorat. În întreaga tara, dupa cum arata sondajele, cei mai apatici au fost tinerii între 18 si 25 de ani.” *BBC, 9 iunie 2001*

„În timp ce prezenta la urne la alegerile parlamentare din Slovacia a depasit 70% în 1994, se estimeaza ca prezenta la urne în rândul votantilor cu vârste între 18 si 25 de ani a fost de 20%.” *Rock volieb, 1998*

<p>Democratia în lumea reala</p> <p>Exista în lume tot atâtea forme diferite de democrație câte națiuni democratice. Nu exista două sisteme care să se suprapună perfect și nici un sistem nu poate fi luat ca „model” de democrație. Exista democrații prezidențiale și parlamentare; democrații care sunt federale sau confederale sau unitare prin natura lor; democrații care folosesc referendumurile în mod constant; unele care presupun mai multă consultare sau mai puțină, cu organizații exterioare; democrații care folosesc un sistem de vot proporțional și altele care folosesc un sistem majoritar – sau o combinație între acestea, etc.</p> <p>Fiecare dintre aceste sisteme poate pretinde că este „democratic” în temeiul faptului că sunt, cel puțin nominal, bazate pe cele două principii de mai sus: egalitatea tuturor cetățenilor și dreptul fiecărui individ la un anumit grad de autonomie personală. Este în mod clar nerealist să consideri că „autonomie” înseamnă că fiecare individ <i>poate face ce-i place</i>, dar, cel puțin, prin alocarea de voturi egale tuturor cetățenilor, sistemul recunoaște că fiecare individ poate face alegeri independente și are dreptul de a-și vedea alegerea luată în seamă. După aceasta, depinde în mare parte de cetățenii individuali.</p> <p>Cu toate acestea, în ciuda pretenției că aproape fiecare națiune din lume este „democratică”, nu există nici o îndoială că fiecare sistem democratic utilizat în prezent poate fi <i>mai democratic</i> decât este în prezent, lucru de care fiecare are nevoie.</p>	<p>Data cheie</p> <p>10 decembrie Ziua Drepturilor Omului</p>
<p>Probleme cu democrația</p>	<p>„În Irlanda de Nord discutăm o nouă lege a</p>

Exista o preocupare universala cu privire la statutul democratiei în secolul 21. O mare parte din acestea se bazeaza pe nivelul scazut al participarii cetateanului la alegeri, care pare sa indice o lipsa de interes si implicare din partea cetatenilor si care submineaza procesul democratic în unele dintre modurile pe care le-am discutat.

Desi este fara îndoiala o problema, exista alte studii care arata ca participarea sub diferite forme este în crestere – de exemplu, grupuri de presiune, initiative civice, organe consultative, etc. Aceste forme de participare sunt cel puțin la fel de importante pentru functionarea eficienta a democratiei ca si prezenta la urne. La urma urmei, alegerile reprezinta un mod brut de a asigura ca interesele oamenilor sunt reprezentate cu acuratete, iar patru – cinci ani, perioada normala dintre doua alegeri, este un interval mare pentru a astepta sa tragi guvernul la raspundere. Oamenii au memoria scurta!

Exista alte doua probleme, mai strâns legate de notiunea de democratie reprezentativa, care privesc interesele minoritare. Prima problema este ca interesele minoritare nu sunt adesea reprezentate prin sistemul electoral: acest lucru se poate întâmpla daca numarul lor este prea mic pentru a atinge nivelul minim necesar pentru orice reprezentare sau se poate datora faptului ca sistemele electorale folosesc adesea sistemul „câștigătorul ia tot”. A doua problema este ca, desi numarul lor este reprezentat în organismul legislativ, acestia vor avea o minoritate de reprezentanti, care nu pot întruni asadar numarul de voturi necesare pentru a înfrânge majoritatea

drepturilor. Vreau sa fac o legatura între drepturile din aceasta lege si viata tinerilor din clubul nostru.”

Tara Kinney, Forumul Tineretului din Irlanda de Nord, participante la Forumul privind Educatia în Domeniul Drepturilor Omului, 2000.

„Democratia este teoria care afirma ca oamenii de rând stiu ce vor si merita sa obtina ceea ce vor pe deplin.”

H. L. Mencken

reprezentantilor. Din aceste motive, democratia este adesea denumita „regula majoritatii”.

Democratia în sine nu poate fi avuta în vedere pentru a rezolva cea de-a doua problema. Se poate concepe – si acest lucru s-a întâmplat de nenumarate ori – ca majoritatea sa autorizeze deciziile care sunt în detrimentul minoritatii. „Vointa poporului” nu este o justificare pentru astfel de decizii. Interesele de baza ale minoritatii, precum si ale majoritatii pot fi protejate numai prin aderarea la principiile drepturilor omului, întarite de un mecanism juridic eficient – indiferent de vointa majoritatii.

Pentru ce luptam:

libertate si drepturile omului, astfel încât fiecare individ, barbat si femeie, sa poata avea drepturi politice depline, fara a fi discriminat pe motiv de clasa, casta, gen, religie sau rasa.

egalitate – si împotriva oricarei forme de discriminare între indivizi; pentru justitie sociala; fie pentru egalitate între genuri; pentru oportunitati egale si acces egal la cunostinte.

democratie, bazata pe principiile de libertate si egalitate si împotriva autoritarismului, populismului si dictaturii; pentru dreptul la autodeterminare, pentru libertatea de expresie pentru toti oamenii.

solidaritate universală, deoarece credem în posibilitatea actiunii colective pentru eliberarea indivizilor.

solutii politice la probleme, deoarece credem în capacitatea fiintelor umane de a schimba lumea.

Referinte

1. *Beetham, D*, Democracy and human rights (Democratie si drepturile omului), *Polity Press*, 1999.
2. *Institutul International pentru Democratie*, www.iidemocracy.coe.int/.
3. *Uniunea Interparlamentara*, www.ipu.prg.
4. *Lijphart, A.*, Patterns of democracy (Tipare de democratie), *Yale University Press*, 1999.
5. *Reteaua Politeia pentru cetatenie si democratie în Europa*, www.politeia.net.
6. *Rock Volieb, Slovacia*, www.Rockvolieb.sk/.

Discriminare si xenofobie

Ei, asta e:
e altfel
decât noi!

Care dintre
ei?

Ce este discriminarea?

Nici Declaratia Universala a Drepturilor Omului, nici alte acorduri internationale nu contin o definitie generica a „discriminarii”, desi fac referire la ea în mai multe rânduri. Instrumentele internationale si regionale de drepturi ale omului care se ocupa de diferite forme de discriminare au definitii diferite, în functie de tipul de discriminare implicat.

„*Discriminarea rasiala*” este definita de Conventia Internationala privind Eliminarea Tuturor Formelor de Discriminare Rasiala ca „orice distinctie, excludere, restrictie sau preferinta din motive de rasa, culoare, descendenta sau origine etnica sau nationala, care are scopul sau efectul de a anula sau afecta recunoasterea, beneficierea de sau exercitarea, în conditii de egalitate, a drepturilor omului sau a libertatilor fundamentale în domeniul politic, economic, social, cultural sau în orice alt domeniu al vietii publice.”

„*Discriminarea femeilor*” este definita de Conventia privind Eliminarea Tuturor Formelor de Discriminare a Femeilor ca „orice distinctie, excludere sau restrictie din motive de sex, care are scopul sau efectul de a afecta sau anula recunoasterea, beneficierea de sau exercitarea de catre femei a drepturilor omului si a libertatilor

„Civilizatia ar trebui judecata în functie de tratamentul aplicat minoritatilor.”

Mahatma Gandhi

Activitati conexe

- Accesul la medicamente, p. 80.
- Punere în scena, p. 86.
- Toti suntem egali - fiecare este diferit, p. 88.
- Pot sa intru?, p. 98.
- Inegalitatea salariilor, p. 107.
- Exista alternative?, p. 111.
- Eroi si eroine, p. 142.
- Sa vorbim despre sex, p. 156.
- Drumul catre Tarâmul egalitatii, p. 185.
- Jocuri cu imagini, p. 188.
- Reactia la rasism, p. 201.
- Observa capacitatea!, p. 209.
- Sportul pentru toti, p. 214.
- Fa un pas inainte, p. 217.
- Bariera lingvistica, p. 228.
- Cine suntem eu?, p.257.
- Munca si copiii, p. 260.

<p>fundamentale în domeniul politic, economic, social, cultural sau în orice alt domeniu.”</p> <p>Putem identifica următoarele elemente în ambele definiții:</p> <p>Exista o <i>cauza</i> din motive, de exemplu, de „rasa”, sex sau origine etnica – este de culoare, este femeie, este rom - a persoanei sau grupului discriminat.</p> <p>Persoana sau grupurile care discriminează percep caracteristicile menționate anterior ca pe o problemă.</p> <p>Exista <i>actiuni</i> calificate ca discriminare; poate fi vorba despre o respingere (refuzul de a se împrieteni cu o persoană de culoare), restricție (împiedicarea intrării homosexualilor într-o discotecă), excludere a unei persoane sau a unui grup (refuzul de a angaja femei), etc.</p>	
--	--

„În decursul vieții mele, m-am dedicat acestei lupte a poporului african, am luptat împotriva dominației albilor, la fel cum am luptat împotriva dominației negrilor. Am pretuit idealul unei societăți libere și democratice în care toate persoanele trăiesc împreună în armonie și au șanse egale. Este o idee pentru care sper să trăiesc și pe care sper să o pot realiza. Dar dacă este nevoie, este un ideal pentru care sunt pregătit să mor.”

Nelson Mandela

Există *consecințe* care pot constitui și *scopul* acțiunii discriminatorii. Toate acestea pot împiedica victima să își exercite și/sau să se bucure de drepturile omului și libertățile sale fundamentale.

Discriminarea poate fi practică în mod direct sau indirect. Discriminarea *directă* se caracterizează prin *intenția* de a discrimina o persoană sau un grup, cum ar fi cazul unui birou de angajări care respinge candidatura unui român sau o companie imobiliară care nu închiriază apartamente imigranților.

„Discriminarea directă are loc atunci când o persoană este tratată mai puțin favorabil decât este, a fost sau ar fi tratată altă într-o situație comparabilă din motive de origine rasială sau etnică.”⁸

Discriminarea *indirectă* se concentrează asupra efectului politicii sau măsurii.

Are loc atunci când o prevedere, practică sau criteriu aparent neutru plasează *de facto* o persoană sau persoane aparținând unei anumite minorități în dezavantaj față de alții. Exemplele pot include de la un criteriu de înălțime pentru pompieri (care poate exclude mai mult candidații de sex feminin decât pe cei de sex masculin) la un magazin care nu angajează persoane cu fuste lungi sau un birou guvernamental sau un regulament școlar care interzice intrarea sau frecventarea cursurilor de către persoane cu capul acoperit.

Aceste reguli, aparent neutre în ceea ce privește apartenența etnică sau religia, pot dezavantaja *de facto* disproporționat membrii unei anumite minorități sau grupuri religioase care poartă fuste lungi sau își acopera

	<p>capul.</p> <p>? V-ati simtit vreodata discriminat pe nedrept?</p> <p>Discriminarea persoanelor sau grupurilor din motive de rasa, religie, sex, origine etnica, descendenta, nationalitate sau orientare sexuala este interzisa de catre multe instrumente internationale de drepturi ale omului si de majoritatea legislatiilor nationale. Cu toate acestea, minoritatile sunt discriminate în mod traditional, indiferent daca este vorba despre minoritati nationale, religioase, culturale, etnice sau sociale.</p>
--	---

Discriminare la locul de munca

„Un membru al personalului filialei franceze a Ikea, o companie de mobila, a fost condamnat la plata unei amenzi de 4 572 de euro pentru ca a indicat managerilor companiei sa nu angajeze „persoane de culoare”. Femeia condamnata, precum si Ikea France, vor plati o compensatie totala de 15 240 de euro ca urmare a plângerii prezentate de patru sindicate, împreuna cu „SOS Racisme” si „Miscarea împotriva rasismului si pentru prietenia între popoare”. Angajata a scris si a trimis un mesaj electronic prin care recomanda sa nu se angajeze „persoane de culoare” pentru activitatea de supraveghere a distribuirii corecte a cataloagelor de publicitate.” *Comunicat de presa EFE, aprilie 2001*

	<p>Consecintele negative ale formelor raspândite de discriminare pe fata si disimulata au determinat unele societati sa adopte practici de <i>discriminare pozitiva</i>. Discriminarea pozitiva, cunoscuta si ca <i>actiune afirmativa</i>, favorizeaza în mod deliberat sau acorda preferinta unui anumit grup sau grupuri, cum ar fi femei, persoane cu deficiente sau grupuri etnice specifice. Principalul scop al unor astfel de politici este de a elimina formele structurale de discriminare, care altfel ar prevala, a grupurilor sociale specifice, de obicei minoritati, si de a reechilibra reprezentarea.</p> <p>Nediscriminarea în cadrul CEDO</p> <p>În iunie 2000, adoptarea de catre Comitetul de Ministri al Consiliului Europei a Protocolului nr. 12 al Conventiei Europene privind Drepturile Omului extinde domeniul de aplicare a Conventiei privind Discriminarea.</p>
--	---

<p>În prezent, nediscriminarea este abordată în art. 14, care interzice discriminarea numai în ceea ce privește beneficierea de drepturi deja incluse în convenție. Protocolul 12 marchează o dezvoltare semnificativă, deoarece oferă ocazia de a lua măsuri sporite în domeniul rasismului și discriminării ca o clauză generală de nediscriminare. Acest protocol va intra în vigoare numai după ce a fost ratificat de zece state.</p>	<p>Discriminarea, xenofobia și rasismul sunt de asemenea răspândite în alte părți ale lumii: există aproximativ 160 de milioane de Daliti (Cei de neatins) în India. În Statele Unite ale Americii, studiile au arătat că rasa este un factor cheie în pronunțarea condamnărilor la moarte. În Ruanda, au fost uciși în 1994 aproximativ un milion de oameni, majoritatea Tutsi, în numai trei luni.</p>
--	--

Xenofobia

Definitia pe care o da Oxford English Dictionary xenofobiei este „teama morbida de straini sau tari straine”. Cu alte cuvinte, xenofobie înseamna aversiunea fata de straini.

Xenofobia este un sentiment sau o perceptie bazata pe imagini si idei construite social si nu pe fapte rationale sau obiective.

O perceptie xenofoba a lumii reduce fenomenele sociale si culturale complexe la scenarii simpliste ale binelui si raului.

„Noi” (localnicii) = modelul, cei buni si normali, referinta în functie de care toata lumea ar trebui sa arate, sa simta, sa gândeasca vs. „Ei” (strainii) = delincventii, amenintarea, deranjul, vagabonzii, violentii, hotii, invadatorii, etc. „Noi” (localnicii) suntem cei buni vs. „Ei” (ceilalti), cei rai. Este evident ca punem pret pe perceptiile pe care le avem despre ceilalti si despre noi, astfel încât

„noi” = pozitiv si „ei” = negativ.

Pentru a ne construi identitatile ca indivizi si membri ai unui grup, grup etnic sau natiune, etc., trebuie sa devenim constienti de diversitatea din societate si de diferenta fata de altii, care nu este negativa în sine atâta timp cât diversitatea nu este perceputa ca amenintatoare, iar recunoasterea acestor diferente nu este utilizata în scopuri de manipulare politica. Celalalt ar trebui perceput mai întâi ca frate sau sora, ca semen, nu ca strain, inamic sau rival.

Ar trebui sa observam ca, în timp ce în Europa de Est principalele tinte ale xenofobiei pot fi membri ai unor grupuri minoritare, în majoritatea

tarilor vestice, tintele tind sa fie imigranti si refugiati, inclusiv cei care vin din tarile Europei de Est.

? Va puteti gândi la exemple recente de xenofobie în tara voastra?

Desi teama de straini – xenofobia – este considerata inacceptabila din punct de vedere moral si este împotriva a ceea ce constituie o cultura a drepturilor omului, nu este ilegala si, în consecinta, nu poate fi sanctionata legal. Prin urmare, numai manifestarile de xenofobie (care rezulta din perceptii xenofobe si care pot lua forme fizice sau comportamentale violente, cum ar fi atacuri rasiste, discriminare la locul de munca, atacuri verbale sau abuz, purificare etnica, genocid, etc.) pot fi pedepsite în masura în care legile califica aceste actiuni drept infractiuni.

Rasismul

Rasismul poate fi definit în multe feluri. Una dintre definiții considera rasismul ca o credință conștientă sau inconștientă în superioritatea inerentă a unei rase față de alta. Implicatia acestei definiții este că, în primul rând, rasa „superioară” are dreptul de a-și exercita autoritatea și de a-i domina pe cei considerați „inferiori”; și că, în al doilea rând, rasismul conditionează atât atitudinile, cât și comportamentul indivizilor și grupurilor. Cu toate acestea, există o problemă în faptul că termenul „rasism” presupune existența a diferite „rase”. În ultimii ani, s-a stabilit că „rasa” este, de fapt, un construct social și că este imposibil să clasificăm oamenii în funcție de orice altă categorie decât cea a „ființei umane”. În consecință, există rasism, deși nu există „rasa”.

Data cheie

23 august

Ziua Internationala de Amintire a Comertului cu Sclavi si a Abolirii Acestuia

Europa are o îndelungata istorie a rasismului. Din punct de vedere istoric, existenta raselor „superioare” si „inferioare” a fost argumentata din motive de diferente biologice. Teoriile darwiniene ale evolutiei au fost aplicate fiintelor umane pentru a le clasifica în functie de „rasa”. Colonialismul, atunci când natiunile europene i-au subjugat pe altii exploatarii lor, a fost posibil datorita acceptarii raspândite a darwinismului social si a altor teorii „rasiste” similare. „Povara omului alb” implica „datoria” europenilor coloniali de „a civiliza” alte popoare. Sclavia, o alta practica comuna în rândul întreprinzatorilor europeni si al guvernelor europene pâna în secolul 19, s-a bazat si pe credinta ca sclavii apartin „raselor inferioare”.

În zilele noastre, rasistii pun accent pe diferente culturale si nu pe inferioritate biologica. *Rasismul cultural* se bazeaza pe credinta ca exista o ierarhie a culturilor sau ca anumite culturi, traditii, obiceiuri si istorii sunt incompatibile, excluderea si discriminarea strainilor sau minoritatilor este justificata în numele unor asa-zise „culturi, religii sau civilizatii incompatibile”.

Puterea si folosirea ei corecta sau incorecta sunt strâns legate de rasism. Rasismul este în acelasi timp definit de cei care detin puterea si defineste relatiile de putere dintre atentatori si victime. Victimele rasismului se gasesc într-o pozitie vulnerabila. Prejudicierea sau judecarea negativa a altor persoane sau grupuri (fara cunoasterea acelor persoane sau grupuri) au de asemenea legatura cu rasismul. Astfel, rasismul poate fi înteles ca o concretizare a prejudiciilor în actiuni

	sau forme de tratament aplicat celorlalti de catre cei care detin puterea si care se gasesc asadar în pozitia în care pot realiza aceste actiuni.
<p>Se estimeaza ca aproximativ 12 milioane de indieni americani nativi din America de Nord au fost exterminati între 1 600 si 1 850. Se presupune ca între 10 si 20 de milioane de africani de culoare au murit în timpul celor 200 de ani de comert international cu sclavi.</p>	<p>Rasismul poate exista la diferite niveluri:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ un <i>nivel personal</i>: acesta se refera la atitudini personale, valori si credinte despre superioritatea „rasei” unei persoane si inferioritatea altor „rase”. ▪ un <i>nivel interpersonal</i>: acesta se refera la comportamentul fata de altii, care reflecta credinta în superioritatea „rasei” unei persoane. ▪ un <i>nivel institutional</i>: acesta se refera la legi, obiceiuri, traditii si practici care determina în mod sistematic inegalitati sociale si discriminare în societate, organizatii sau institutii. ▪ un <i>nivel cultural</i>: acesta se refera la valorile si normele de comportare sociala care promoveaza practicile culturale native ale unei persoane ca norma si standard si considera alte practici culturale ca fiind inferioare. <p>Diferitele niveluri la care se manifesta rasismul sunt în mare masura interdependente si se alimenteaza unele pe altele. Si rasismul se manifesta la vedere si disimulat. În cele mai subtile si mai disimulate forme, rasismul este la fel de daunator ca si în formele sale directe.</p> <p>Consecintele rasismului, atât din punct de vedere istoric, cât si contemporan, sunt devastatoare atât pentru victime, cât si pentru societatile în care s-a manifestat. Rasismul a stat la originea exterminarii în masa, genocidului si</p>

	<p>oprimarii. A asigurat subjugarea majoritatilor la bunul plac al minoritatilor care detin si bogatie si putere. Desi s-au înregistrat progrese importante în remediarea acestor nedreptati, exista înca astazi si continua sa fie practicate forme mai mult sau mai putin ascunse de izolare, discriminare si segregare. Cei perceputi ca „diferiti” sau „strains” se confrunta cu restrictionarea libertatii lor de miscare, cu agresiune, umilire sau excludere sociala.</p>
--	--

<p>Rasismul si violenta în rândul tinerilor</p> <p>Violenta tinerilor motivata de ura rasiala este o realitate în majoritatea tarilor europene. S-au raportat numeroase cazuri de tineri si/sau adulti atacati, batuti, amenintati si, în cele mai extreme situatii, ucisi, din cauza nationalitatii, aspectului, religiei, culorii pielii, parului sau chiar barbii lor. Violenta rasiala are si alte mijloace subtile, dar mai raspândite, de expresie. Aceasta include forme multiple de transformare a unei persoane în tap ispasitor, de segregare si de discriminare. Supunerea unei persoane la controale politienesti sau verificari doar pentru ca arata diferit – cu pielea sau cu parul mai închis la culoare – este, de asemenea, o forma de opresiune.</p>	<p>Data cheie</p> <p>21 martie Ziua Internationala pentru Eliminarea Discriminarii Sociale</p>
<p>Conferinta Mondiala a Natiunilor Unite împotriva rasismului, discriminarii, xenofobiei si altor forme de intoleranta</p> <p>Ce-a de-a treia Conferinta Mondiala a Natiunilor Unite împotriva rasismului, discriminarii, xenofobiei si altor forme de intoleranta a avut loc la Durban, Africa de Sud, între 31 august si 7 septembrie 2001. Aceasta conferinta a generat o miscare internationala foarte importanta si multe asteptari. Au participat aproape 160 de state si peste 1 500 de ONG-uri. Conferinta a fost dominata de doua probleme: criza palestiniiana (inclusiv încercarile de reetichetare a sionismului ca practica rasista) si recunoasterea sclaviei drept crima împotriva umanitatii si a dreptului la compensatii.</p>	

Textul final s-a încheiat cu recunoasterea celor doua probleme în fraze pe care majoritatea participantilor le-au considerat acceptabile:

„Suntem preocupati de situatia critica a poporului palestinian aflat sub ocupatie straina. Recunoastem dreptul inalienabil al poporului palestinian la autodeterminare si la infiintarea unui stat independent. Recunoastem de asemenea dreptul la securitate pentru toate statele din regiune, inclusiv Israel, si chemam toate statele sa sprijine procesul de pace si sa îi grabeasca încheierea.”

O scuza cu privire la sclavie a fost introdusa, desi textul nu a mers pâna acolo încât sa ofere compensatii. Recunoasterea comertului cu sclavi si a sclaviei drept crime împotriva umanitatii a fost, pentru multi, un moment istoric în procesul de restaurare a demnitatii unei mari parti a umanitatii.

? Credeti ca guvernele tarilor care au beneficiat de pe urma sclaviei în trecut ar trebui sa plateasca acum compensatii?

În afara de conferinta oficiala, un forum al ONG-urilor si un forum international al tineretului au avut loc în zilele care au precedat conferinta. Organizatii de tineret, reprezentanti si delegati ai tinerilor desemnati de guverne au fost invitati sa participe. Aproape 200 de tineri reprezentând toate regiunile geografice s-au adunat pentru a discuta probleme cheie legate de lupta împotriva rasismului si a xenofobiei.

<p>? De ce ar trebui controlata sau interzisa propaganda rasista pe internet?</p>	
<p>Imigranti, refugiatii si azilanti</p> <p>În Europa de astazi, multi imigranti, azilanti si refugiatii se confrunta cu situatii foarte dificile si isi vad drepturile de baza si demnitatea violate în fiecare zi. Refugiatii si azilantii au fost adesea fortati sa isi paraseasca casele, tara, familia pentru a se salva de razboi, persecutie sau o totala lipsa de securitate. Desi marea majoritate a refugiatilor lumii nu solicita azil în Europa, unii oameni si grupuri fac acest lucru. Sentimentele crescând si persistente de nationalism si xenofobie sau pur si simplu preocuparile politicianilor xenofobi au determinat multe guverne sa adopte masuri foarte stricte fata de azilanti, destinate în special sa asigure ca acestia nu ajung pe teritoriul lor.</p>	<p>În orasul Frankfurt pe Main, amplasat la granita polonezo-germana, un grup de tineri „skinheads” germani ameninta în mod frecvent si ataca studenti straini din universitate si lucratorii straini. Pe teritoriul polonez, în suburbiile orasului Frankfurt pe Oder, exista un oras denumit Slubice, unde un alt grup de tineri neo-nazisti vâneaza straini. A fost raportat un incident în care acestia au început sa loveasca un student, dar si-au cerut scuze când si-au dat seama ca era spaniol. Crezusera ca era german.⁹</p>

Date cheie

20 iunie

Ziua Mondiala a Refugiatilor

18 decembrie

Ziua Internationala a Imigrantilor

Azilantii si refugiatii formeaza un grup tinta extrem de vulnerabil, al carui statut este definit si protejat de Conventia de la Geneva privind Refugiatii din 1951. Majoritatea tarilor europene au acum legi care le permit sa ii retina pe acestia pe aeroporturi si la statiile de politie de la granite, adesea fara sa tina seama de drepturile lor. Deportarea imigrantilor ilegali sau a azilantilor care isi vad cererea respinsa este o practica comuna si adesea o forma de tratament degradant.

? Ce se întâmpla daca un refugiat cere azil în tara voastra? Stiti ce trebuie sa faca?

Acordurile de la Schengen (1990) prevad libera circulatie si deplasarea nerestrictionata a persoanelor peste toate granitele a 14 dintre statele membre ale Uniunii Europene. Cu toate acestea, desi a abolit granitele existente anterior, UE a construit o „granita” si mai mare pentru a proteja zona europeana.

Dezvoltarea unei politici europene comune cu privire la refugiatii si azilanti a fost adesea descrisa ca o politica de „Europa fortareata”, în parte din cauza accentului pe care îl pune pe excluderea si detinerea refugiatilor, dar si pentru ca este un exemplu al modului în care teama de migratia economica poate bloca analiza realitatii si a nevoilor azilantilor.

? De unde vin refugiatii din tara voastra? De ce sunt refugiatii?

Politicile foarte restrictive si xenofobe ale multor tari europene îi obliga pe

	<p>multi imigranti sa foloseasca metode ilegale pentru a ajunge în Europa. Adesea, acestia cad prada traficului organizat. Majoritatea nu ajung niciodata în Europa, în timp ce altii mor pe drum: pe mare si pe coastele Spaniei, în vase si barci abandonate în Marea Mediterana sau în trenuri si camioane în care mor prin sufocare. Imigrarea ilegala reprezinta de asemenea mâna de lucru ieftina pentru multe sectoare industriale si întreprinzatori. Saracia din tari precum Moldova si Ucraina a determinat multi oameni sa isi caute de lucru în tarile vest-europene. Deoarece sunt „ilegali”, acestia sunt fortati sa lucreze în conditii foarte proaste si pentru salarii foarte mici. Ei sunt adesea santajati prin retinerea pasapoartelor sau sunt amenintati cu denuntarea la politie. Femeile tinere se confrunta adesea cu situatii similare traficului de fiinte vii în vederea unor munci casnice sau sunt obligate sa se prostitueze. În majoritatea tarilor, exista o perspectiva <i>utilitara</i> a imigrantului. Imigrantul nu este binevenit pentru valoarea lui intrinseca în calitate de persoana care contribuie la dezvoltarea societatii, ci este primit si acceptat numai în masura în care este nevoie de potentialul de munca pe care il reprezinta.</p> <p>? Credeti ca numai oamenilor cu bani ar trebui sa li se permita intrarea în tara voastra?</p> <p>Multi tineri care provin din medii de imigranti sau cu descendentă imigranta, asa-numitii imigranti de a doua sau a treia generatie, sunt supusi zilnic unor diferite forme de</p>
--	---

	<p>discriminare, care se sfârșesc adesea prin violență, excludere socială și criminalitate. Una dintre cele mai des întâlnite manifestări de discriminare rasistă disimulată este cerința ca tinerii „să aleagă” între așa-zisa „cultură” a părinților și cea a țării „gazdă”. Același tip de suspiciune cu privire la identitate, loialitate și patriotism este aplicat și altor minorități sociale sau etnice.</p>
<p>„Valoarea demnității umane se află în centrul activității mele cu imigranții. Îi încurajăm pe tinerii imigranți care vin la noi să își împartăsească povestea cu cei de seamă lor.”</p> <p><i>Giulia Sanolla, voluntar italian la Sud</i></p>	<p>Antisemitism și romafobie</p> <p>În întreaga Europă, evreii și românii au fost din punct de vedere istoric cele două minorități care au avut cel mai mult de suferit de pe urma discriminării din motive de presupusă „inferioritate” și din cauza stereotipurilor negative ulterioare asociate presupusului lor statut de inferioritate.</p>

Ambele minoritati provin din afara Europei, evreii din zona a ceea ce este astazi Israelul si Palestina si de pe malurile sudice ale Marii Negre, iar romii din India. Ambele au migrat din cauza persecutiei, ambele au avut de suferit de-a lungul veacurilor din cauza majoritatilor din Europa si au fost considerate inferioare si multi oameni din ambele grupuri au fost exterminati de nazisti în timpul celui de-al doilea razboi mondial. Ambele au suferit în timpul regimurilor comuniste din Europa si au fost victimele discriminarii, urii si prejudecatilor contemporane, desi realitatile lor sociale sunt foarte diferite.

? Ce s-a întâmplat cu evreii din tara voastra în timpul celui de-al doilea razboi mondial?

Antisemitismul

Antisemitismul poate fi definit ca „ostilitate fata de evrei ca grup minoritar sau religios, adesea însoțita de discriminare sociala, economica si politica”¹⁰ si este raspândit în Europa din istorie pâna în prezent. Antisemitii au nascocit povesti despre conspiratii evreiesti, alimentând atitudinea antisemita a neevreilor, cele mai infame fiind „Protocoalele înțeleptilor din Sion” (un document fictiv defaimator care incita la violenta împotriva evreilor si care mai circula si astazi în unele tari europene). Pâna la sfârșitul secolului 19, comunitatile evreiesti din Rusia au devenit în mod periodic victime ale *pogromurilor* (cuvânt rusesc care semnifica devastare), care erau acte de

Date cheie

9 noiembrie

Aniversarea Zilei Internationale Kristallnacht împotriva Fascismului si Antisemitismului

30 aprilie

Ziua Memoriala a Holocaustului (Yom ha Shoah)

<p>violenta discriminatorii organizate sistematic împotriva comunitatilor evreiesti de catre populatia locala, adesea cu consimtământul pasiv al politiei, încurajata de politicile antisemite ale guvernului. Atacurile asupra comunitatilor evreiesti erau des întâlnite si în alte tari europene, inclusiv, de exemplu, în Franta si Austria.</p> <p>Aparitia fascismului în prima parte a secolului 20 a adus alte neazuri multor evrei din Europa, deoarece antisemitismul a devenit parte a ideologiei puterii. Regimurile si partidele fasciste au colaborat direct sau indirect cu regimul nazist german în timpul holocaustului.</p> <p>În holocaustul savârsit de Germania nazista si aliatii ei din timpul celui de-al doilea razboi mondial, cunoscut si ca Shoah (cuvânt evreu semnificând dezolare), aproximativ 6 milioane de evrei au fost exterminati în mod sistematic, fara nici un motiv în afara de faptul ca erau evrei. Holocaustul a fost punctul culminant al politicilor rasiste si antisemite care au caracterizat regimul lui Hitler, a carui salbaticie a început cu „Kristallnacht”, un pogrom masiv care a cuprins întreaga Germania pe 9 noiembrie 1938.</p> <p>O data cu succesul Revolutiei bolsevice, pogromurile au încetat în Uniunea Sovietica, dar antisemitismul a continuat sub diferite forme, inclusiv deportari fortate, confiscarea proprietatii si procese publice. În timpul regimurilor comuniste, antisemitismul a fost adesea deghizat sub politicile antisioniste oficiale.</p> <p>Astazi, antisemitismul este la fel de viu ca oricând, chiar pe fata. Grupurile care</p>	
---	--

își pretind superioritatea profanează cimitirele evreiești, rețele de grupuri neonaziste, adesea incluzând tineri, își proclamă antisemitismul și există multe pagini de internet și literatură care glorifică propaganda nazistă.

Romafobia

Romii (incorect denumiți țigani, inclusiv Sinti) au fost întotdeauna considerați diferiți de către europeni. În decursul unei lungi perioade din istorie, aceștia au fost nomazi, s-au deplasat dintr-un loc în altul ca tinichigii, mesteri, muzicanti și comercianți. De-a lungul istoriei, au fost supuși unei asimilări forțate; limba Romani a fost interzisă în unele țări, iar copiii lor au fost luați cu forța de la părinții lor. Romii au fost sclavi în multe țări, ultima fiind România, unde sclavia a fost abolită în 1856.

<p>Data cheie</p> <p>8 aprilie Ziua Internationala a Romilor</p>	<p>Romii nu au avut niciodata un stat si nu au purtat niciodata razboaie impotriva altor popoare. În decursul secolului 20, au continuat sa fie considerati <i>vagabonzi</i> si în multe tari au fost adoptate legi pentru a-i obliga sa se stabileasca undeva.</p> <p>Astazi, comunitatile rome continua sa fie direct si indirect discriminate, persecutate si nedorite în toate tarile europene.</p>
<p>„Tiganii ar trebui trecuti prin foc si sabie.”</p> <p><i>Lege spaniola, secolul 18</i></p>	<p>? Care este dimensiunea comunitatii rome din tara voastra?</p> <p><i>Porajmos</i> se refera la Genocidul romilor europeni si al populatiei Sinti, savârsit de nazistii germani si aliatii lor între 1933 si 1945. Numarul estimat al victimelor variaza în functie de diferite surse între 500 000 si 2 000 000. Ca urmare a <i>Porajmos</i>, romii din Europa au pierdut pâna la 70% din populatia lor dinainte de razboi.</p> <p>Regimurile comuniste din Europa de Est, sub lozinca de „emancipare a romilor” au întrerupt modul de viata traditional al romilor. Familia roma s-a dezintegrat si mai mult o data cu instaurarea capitalismului – romii nu sunt în general calificati pentru munca cu înalte tehnologii si sunt astfel condamnati la munca manuala, somaj si excludere sociala.</p> <p>Astazi, populatia roma din Europa numara în total aproximativ 8 pâna la 12 milioane de oameni, aflati în practic toate statele Europei. Marea majoritate este sedentara, dar în unele tari occidentale se mai practica nomadismul, total sau partial. Daca în Spania si Portugalia, romii au pierdut limba Romani (pentru ca a fost interzisa sau reprimata), în majoritatea</p>

comunitatilor rome din celelalte tari, limba Romani reprezinta inca un factor cultural unificator.

Romafobia, discriminarea si ostilitatea fata de populatia roma este o realitate comuna raspândita în întreaga Europa. Romii sunt printre primii care au de suferit în conflictele armate, cum s-a întâmplat în razboaiele din fosta Iugoslavie, unde situatia critica a romilor, prinsi între schimburile de focuri, a fost în mare parte ignorata.

Alte exemple recente includ familii rome deposedate de facto de dreptul la proprietate din motive de „delict de lovire” (Portugalia); discriminare cu privire la accesul la educatie al copiilor romi si furnizarea serviciilor comunitare de baza (în Regatul Unit si Franta, de exemplu, pentru comunitatile care se deplaseaza) sau, pur si simplu, respectarea drepturilor lor recunoscute. În multe tari, romii au fost victimele unor grupuri fasciste si rasiste violente, situatie care a dus la crime; copiii romi sunt adesea plasati împreuna în aceeasi scoala în categoria copiilor cu handicap mintal. Satele rome sunt adesea segregate si izolate.

? Ce aflat din stiri locale despre romi?

Multi tineri si copii romi cresc într-un mediu social ostil, în care singurul sprijin si recunoastere le primesc de la propria comunitate sau de la familie. Li se neaga cele mai elementare drepturi sau li se limiteaza accesul la acestea, cum ar fi la educatie sau sanatate. O mai mare constientizare si preocupare pentru situatia romilor încep sa se contureze. La nivel international, Uniunea Internationala a

	<p>Romilor este cea mai reprezentativa organizatie politica a romilor, cu statut consultativ în cadrul diferitelor organisme ale Organizatiei Natiunilor Unite. Centrul European al Drepturilor Romilor, cu sediul la Budapesta, este principala organizatie a romilor de drepturi ale omului, activa în constientizarea publicului, monitorizarea si apararea drepturilor romilor.</p>
<p>„Persoanele cu deficiente au dreptul la independenta, integritate sociala si participare la viata comunitatii.”</p> <p><i>Art. 15 din Carta Sociala Europeana, revizuita.</i></p>	<p>Persoanele cu deficiente si cele cu handicap</p> <p>Deficienta este definita ca o conditie care incapaciteaza o persoana, ca rezultat al unei boli, leziuni sau handicap fizic; expresia este utilizata si ca termen indicând incapacitatea sau descalificarea legala.</p>

Termenul „deficienta” incorporeaza un mare numar de limitari functionale care apar la orice populatie din orice tara din lume. Oamenii pot avea deficiente din cauza unei afectiuni fizice, intelectuale si senzoriale, a unor probleme medicale sau a unor boli mintale. Astfel de afectiuni, probleme sau boli pot fi permanente sau temporare.

Termenul „handicap” reprezinta pierderea sau limitarea ocaziilor de a participa la viata comunitatii la un nivel egal cu ceilalti. Descrie intalnirea dintre persoana cu invaliditate si mediu. Ambii termeni sunt intr-adevar adecvati, dar nuanta pe care o poarta fiecare este usor si semnificativ diferita.

? Cum pot participa persoanele cu deficiente la activitatile din organizatia dumneavoastra?

S-a estimat ca, în medie, 10% din populatia lumii are o deficiente. Pentru populatia de aproximativ 800 de milioane a 43 de state membre ale Consiliului Europei, aceasta ar însemna cam 80 de milioane de persoane cu deficiente. În ciuda progreselor înregistrate în ultimii ani în numeroase domenii, multe persoane cu deficiente din Europa de azi se confrunta cu bariere în calea sanselor egale si a participarii depline la viata comunitatii, cum ar fi niveluri scazute de educatie si formare profesionala; rate înalte ale somajului; venituri mici; obstacole în mediul fizic; excludere sociala; intoleranta; clisee si stereotipii; discriminare directa si indirecta; violenta, rau tratament si abuz¹¹. Potrivit Eurobarometrului din 2001,

Date cheie

10 octombrie

Ziua Internationala a Sanatatii Mintale

3 decembrie

Ziua Internationala a Persoanelor cu Deficiente

În cadrul Uniunii Europene, majoritatea organizatiilor active în promovarea drepturilor persoanelor cu deficiente fac parte din Forumul European al Persoanelor cu Deficiente. În cadrul Consiliului Europei, actiunile si politicile sunt coordonate de Directia Generala pentru Afaceri Sociale.

Uniunea Europeana a declarat anul 2003 ca Anul European al Cetatenilor cu Deficiente.

97% din oamenii intervievați considera ca ar trebui făcut ceva pentru a asigura o mai bună integrare a persoanelor cu deficiențe în societate. ¹²	
--	--

Ce doresc persoanele cu deficiente?

„Nimic special, nimic neobisnuit. Vrem să putem frecventa școala din apropiere, să folosim biblioteca publică, să mergem la film, să urcăm în autobuz pentru a merge în oraș la cumpărături sau să ne vizităm prietenii sau familia din oraș sau din țară. Vrem să putem ajunge la centrul de votare din apropiere pentru a vota împreună cu toată lumea în ziua alegerilor. Vrem să ne putem căsători. Vrem să putem munci. Vrem să ne putem crește copiii. Vrem servicii medicale accesibile și de înaltă calitate. Vrem să putem fi văzuți ca oameni adevărați, ca parte a societății, nu ca ceva care trebuie ascuns, demn de mila sau obiecte ale carității.”

Adrienne Rubin Barhydt, 10 aprilie 1996¹³

Sursa: www.disrights.org

Homofobia sau discriminarea din motive de orientare sexuală

Homofobia poate fi definită ca aversiune sau ură față de homosexuali sau față de stilul lor de viață sau de cultura lor sau, în general, față de oamenii cu o orientare sexuală diferită.

Data cheie

7 august

Ziua Internationala a Drepturilor si Educatiei pentru Transsexuali

Într-un raport prezentat în iunie 2001 Parlamentului European cu privire la discriminarea sexuala în Polonia, 22% din LHBT au declarat ca au suferit abuzuri fizice, iar 77% dintre ei nu au raportat niciodata la politie aceste incidente, de teama fata de reactiile familiilor lor sau ale politiei.

În multe tari ale lumii, indivizii care au o orientare sexuala diferita (diferita fata de majoritate) sunt supusi discriminarii: de la insulte la crime. În multe tari, practicarea homosexualitatii este înca o crima, iar în unele dintre ele este pedepsita cu moartea. În Europa, desi s-au înregistrat progrese, prin modificarea legislatiei, multi oameni înca vad homosexualitatea ca pe o boala, o tulburare psihologica sau un comportament nefiresc.

Homosexualitate reprezinta diferite lucruri pentru diferiti oameni. Unele definitii elementare:

1. *Bisexual* se refera la o persoana atrasa de persoane de acelasi sex si de sex diferit.
2. *Gay* este un termen folosit pentru homosexuali. În unele cercuri, include si femeile homosexuale (lesbiene).
3. *Homosexual* se refera la o persoana atrasa numai de persoane de acelasi sex.
4. *Heterosexual* se refera la persoane atrase numai de persoane de sex diferit.
5. *Lesbiana* se foloseste pentru a face referire la femeile homosexuale, de exemplu femei atrase de alte femei.
6. *Transsexual* este folosit pentru a face referire la o persoana care are alt sex decât sexul biologic (de exemplu, un barbat în trupul unei femei sau invers).
7. *LHBT* este o abreviere pentru Lesbiana, Homosexual, Bisexual si Transsexual.

Viata unei persoane LHBT în Europa de azi variaza de la foarte usoara (în

	<p>orasele mari din vestul Europei, cu o subcultura, baruri , cluburi si organizatii bine dezvoltate) la relativ dificila (în orasele mici din vestul Europei si în mari parti din Europa Centrala, unde parerile despre homosexualitate încep sa se schimbe) si chiar de-a dreptul periculoasa (hartuirea de catre politie sau de catre populatia „normala”, precum si legile discriminatorii si crimele determinate de ura sunt la ordinea zile în unele tari est-europene, cum ar fi, de exemplu, Bulgaria, Albania, România si Moldova). Cuplurile de lesbiene si homosexuali din întreaga Europa sunt de asemenea victime ale discriminarii legale, în domenii precum dreptul de a se casatori, de a-si întemeia o familie sau de a adopta copii (cu alte cuvinte, nu pot beneficia de acelasi statut ca si cuplurile heterosexuale).</p> <p>? Cunoasteti în tara voastra persoane celebre care au o alta orientare sexuala?</p>
--	--

Triunghiul roz	
<p>Zeci de mii de homosexuali au murit în lagarele de concentrare ale nazistilor. Triunghiul roz si culoarea roz sunt în general asociate miscarilor si culturii homosexuale, fiind derivate din semnul distinctiv de culoare roz pe care homosexualii erau obligati sa îl poarte în lagarele de concentrare din motive de „deviere sexuala”.</p>	

<p>„În cazul homosexualilor, istoria si experienta ne învata ca suferinta nu este determinata de saracie sau vulnerabilitate, ci de invizibilitate. Este vicierea dorintei, atribuirea unui sens de perversitate si rusine afectiunii trupești spontane, este interzicerea exprimarii iubirii, este negarea cetateniei morale depline în societate din cauza ca esti ceea ce esti (...)” <i>Judecatorul Albie Sachs, Curtea Constitutionala a Africii de Sud, 1998¹⁵</i></p>	<p>Cele mai mari probleme cu care se confrunta LHBT sunt, pe de o parte, discriminarea de catre straini, mai exact violenta, hartuire si negare a serviciilor (scoaterea afara dintr-un restaurant este un loc comun). Pe de alta parte, exista adesea probleme cu familia si prietenii dupa ce acestia afla de la cineva. Pentru multi oameni,</p>
--	---

acestea sunt probleme foarte grave si multi tineri LHBT amâna sa își afirme orientarea sexuala de teama respingerii. La scoala, presiunea celor de-o seama cu ei poate fi foarte puternica si poate face foarte dificila viata studentilor LHBT.

? Ar trebui sa li se permita cuplurilor de homosexuali sau lesbiene sa se casatoreasca?

Tinerii sunt tinte extrem de vulnerabile ale violentei si discriminarii homofobe. Adesea, trebuie sa faca fata sentimentelor de vinovatie si intrebarilor profunde cu privire la identitatea lor sexuala si se tem ca vor fi respinsi sau ca nu vor fi înțeleși. Reactia negativa pe care o primesc îi aduce în conflict cu societatea. În plus, violenta si abuzul îi duc pe multi la depresie si adesea chiar la sinucidere.

<p>Discriminarea religioasa</p> <p>Diversitatea în Europa este vazuta adesea mai mult ca diversitate religioasa. Majoritatea europenilor sunt crestini, chiar daca nu își „practica” religia, dar aceasta majoritate „ascunde” adesea multa diversitate. Europa a fost profund dezbinata de razboaiele dintre catolici si protestanti, asa cum s-a întâmplat anterior cu razboaiele dintre catolici si crestinii ortodocsi din est. În cadrul fiecarui cult, exista multe ramuri, cu diferente care sunt greu de observat de catre laici, dar care sunt esentiale pentru credinciosi.</p> <p>Desi minoritatile religioase crestine exista în întreaga Europa, din punct de vedere istoric, acestea au fost (si în unele tari înca mai sunt) discriminate. Religia sau biserica lor nu este „recunoscuta” sau nu are acelasi statut sau drepturi (de exemplu, în ceea ce priveste educatia) ca biserica „oficiala” sau dominanta.</p> <p>În parte datorita procesului de cooperare si integrare europeana, diferentele dintre cultele crestine au devenit mai putin importante în termeni socio-politici. Pentru unii gânditori si politicieni, crestinatatea ar trebui sa stea la baza identitatii europene, o miscare periculoasa care ignora milioanele de europeni care nu sunt religiosi si, desigur, pe cei care nu sunt crestini.</p>	
<p>? Ce religii minoritare exista în orasul sau în comunitatea voastra? Unde se aduna si unde își tin slujbele?</p>	<p>În timpul celui de-al doilea razboi mondial, Martorii lui Iehova au fost trimisi în lagare de concentrare pentru ca au refuzat sa serveasca în armata germana.</p>

Între religiile necrestine, iudaismul este probabil cel care, în decursul istoriei, a fost cel mai mult discriminat pe întregul continent. După expulzarile din Spania și Portugalia în secolul 15, de exemplu, cei care au rămas au fost convertiți cu forța sau a trebuit să își practice religia în secret, ceea ce reprezenta un mare risc pentru viața lor. Prejudecățile și ideile preconcepute cu privire la credința evreilor au contribuit în mod cert la alimentarea atitudinilor antisemite. Au fost de asemenea utilizate de-a lungul istoriei pentru a justifica discriminarea și segregarea evreilor și au contribuit probabil la toleranța pasivă a holocaustului în unele dintre societățile predominant creștine.

Printre alte minorități religioase importante din Europa se numără hindușii, budiștii, bahaii, rastafarienii și credincioșii Sikh. În funcție de țară, aceștia pot fi supuși unor forme diferite de discriminare. În multe cazuri, discriminarea religioasă se combină cu rasismul.

Islamofobia

Dintre religiile necrestine, islamul este cel mai raspândit în Europa. Este religia majoritara în unele tari si regiuni din Balcani si din Caucaz si este a doua religie ca marime din Franta, Germania si multe alte tari, atât vestice, cât si estice.

Musulmanii au devenit centrul atentiei în întreaga lume dupa oribilele atacuri din Statele Unite din 2001, ceea ce demonstreaza cât de fragile sunt relatiile din comunitate si simtul nostru de toleranta. Musulmanii care traiesc în Occident au fost surprinsi ca oamenii pe care îi credeau prieteni, vecini si concetateni s-au întors brusc împotriva lor si i-au învinovatit pentru atacurile de la World Trade Center si chiar au lansat atacuri de razbunare împotriva unor barbati, femei si copii nevinovati. Extrem de îngrijorator este faptul ca în Statele Unite si în Europa au fost atacate femei care aveau capul acoperit.

„Orice om are dreptul la libertatea de gândire, constiinta si religie; acest drept include libertatea de a-si schimba religia sau credinta si libertatea de a-si manifesta, singur sau în comunitate cu altii, în public sau în viata privata, religia sau credinta, prin adorare, predicare, practicare sau respectare.

Conventia Europeana privind Drepturile Omului, art. 9.1.

? Care este imaginea voastra despre Islam?

Islamofobia, care înseamnă literal teama de islam, musulmani și aspecte care îi privesc, nu este un fenomen nou. Este, de fapt, o formă veche de prejudecată care a devenit recent de importanță capitală, din cauza efectului devastator pe care îl are asupra vieții musulmanilor, în special a acelor musulmani care trăiesc în comunități minoritare.

Situația prezintă alimentează prejudecăți puternice și adânc înradăcinate în majoritatea societăților europene cu privire la Islam. Unele dintre cele mai des întâlnite forme sunt absența recunoașterii oficiale ca religie, refuzul de a acorda permisiunea pentru construirea de moschei sau de a acorda facilități sau sprijin pentru comunitățile sau grupurile religioase musulmane.

Ignoranța cu privire la Islam este principala cauză a islamofobiei. Islamul este adesea asociat numai cu terorismul și extremismul. De fapt, Islamul este o religie care predica toleranța, solidaritatea și iubirea față de celălalt, la fel ca multe alte religii.

? Ce se poate face în organizația sau în școala voastră pentru a dezvolta cunoașterea și înțelegerea altor religii?

Una dintre cele mai des întâlnite prejudecăți cu privire la Islam este așa-numita „incompatibilitate” cu drepturile omului. Această prejudecată este adesea rezultatul realității țărilor în care Islamul este religie majoritară, în special a țărilor arabe. Absența democrației și încălcarea în multe cazuri a drepturilor omului sunt date ca exemple ale acestei „incompatibilități”. Prejudecată constă în considerarea Islamului ca singurul factor care a contribuit la aceste situații, când, de fapt, majoritatea regimurilor în cauză sunt pur și simplu nedemocratice. Aplicată țărilor creștine, aceasta ar echivala cu responsabilizarea religiilor creștine pentru dictaturile anterioare din Portugalia, Spania sau Grecia, de exemplu, și cu concluzia că creștinătatea este incompatibilă cu drepturile omului și cu democrația.

Tinerii sunt adesea hărțuiți pentru că își afișează loialitatea față de Islam. În unele țări, fetelor musulmane li s-a interzis să meargă la școală cu valul pe cap.

Cadrul legal

Numeroase instrumente regionale și internaționale se referă fie la discriminare în general, fie la forme specifice de discriminare. Unele exemple, la nivelul Organizației Națiunilor Unite, includ:

- Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948)
- Convenția Internațională privind Eliminarea Tuturor Formelor de Discriminare Rasială (1965)

- Convenția privind Eliminarea Tuturor Formelor de Discriminare împotriva Femeilor (1979)
- Declarația privind Drepturile Persoanelor cu Deficiente (1975)
- Convenția OIM (nr. 169) privind Indigenii și Populațiile Tribale din Tarile Independente (1989).

În cadrul Consiliului Europei, pe lângă Convenția privind Drepturile Omului, au fost înregistrate realizări importante în ultimii ani, în special prin:

- Carta Europeană privind Limbile Minoritare (1992)
- Convenția privind Participarea Strainilor la Viata Publica la Nivel Local (1992)
- Convenția-cadru pentru Protecția Minoritatilor (1995)

Informatii suplimentare

Privind rasismul si discriminarea

- Comisia Europeană privind Rasismul și Intoleranța a Consiliului Europei, www.ecri.coe.int
- Liga Internațională împotriva Rasismului și Antisemitismului, Franța, www.licra.com
- SOS Racisme (Franța), www.sos-racisme.org
- UNITI pentru acțiuni interculturale –Reteaua europeană împotriva nationalismului, rasismului, fascismului și în sprijinul emigranților și refugiaților, www.xs4all.nl/~united
- Reteaua Europeană împotriva Rasismului, www.enar-eu.org/
- Centrul Antirasismului pe Internet din Europa, www.icare.to/
- Centrul European de Monitorizare a Rasismului și Xenofobiei, www.eumc.eu.int
- Minoritățile din Europa, www.moe-online.com

Privind romii

- Centrul European al Drepturilor Romilor. www.errc.org
- Uniunea Internațională a Romilor, www.romaniunion.org
- Uniunea Romani (Spania), www.unionromani.org
- Patrin Web Journal, www.geocities.com/Paris/5121/patrin, htm

Privind persoanele cu deficiente

- Institutul Mondial privind Persoanele cu Deficiente, www.wid.org
- Forumul European al Persoanelor cu Deficiente, www.edf-feph.org

Privind imigrantii si refugiatii

- Înaltul Comisariat al Natiunilor Unite pentru Refugiatii: www.unhcr.org
- Portalul pentru promovarea si protectia drepturilor emigrantilor, www.december18.net
- Asociatia lucraitorilor magrebini din Franta, www.atmf.org
- SOLIDAR, www.solidar.org
- Consiliul European privind Refugiatii si Exilatii, www.ecre.org

Privind religia

- Initiativa religiilor unite, www.uri.org
- Credinta Bahá'í (pagina Lumii Bahá'í), www.bahai.org
- Privind Islamul – pagina Islam 21 Project, www.islam21.net
- Forumul împotriva Islamofobiei si Rasismului (Marea Britanie), www.fairuk.org
- Pagina religiei Sikh, www.sikhs.org
- Resurse hindu on-line, www.hindu.org
- Consiliul Mondial al Bisericilor, www.wcc-coe.org
- Biserica catolica – pagina Sfântului Scaun, www.vatican.va
- Bisericile ortodoxe din Rasarit, www.orthodoxinfo.com
- Biserica ortodoxa rusa, www.russian-orthodox-church.org.ru
- Shamash: retea evreiasca de informatii si discutii pe internet, <http://shamash.org/about.shtml>

Privind antisemitismul

- Antisemitismul si xenofobia astazi, www.axt.org.uk
- Liga Antidefaimare, www.adl.org
- Congresul Mondial al Evreilor, www.wjc.org.il

Privind problemele homosexualilor si lesbieneilor

- Asociatia Internationala a Lesbieneilor si Homosexualilor, www.ilga.org
Institutul pentru studii strategice în privinta lesbieneilor si homosexualilor, www.iglss.org
- „Fapte privind orientarea sexuala si prejudecatile sexuale”, <http://psychology.ucdavis.edu/rainbow>
- Organizatia Internationala a Tinerilor Homosexuali si Lesbiene, www.iglyo.org

Referinte

1. *Alaux, J. P., Bach, J., Benot, Y., et Al.*, Égalité sans frontières: les immigrés ne sont pas une marchandise (Egalitate fara frontiere: imigrantii nu sunt marfuri de schimb), *Notele Fundatiei Copernic, Înaltul Consiliu de Cooperare Internationala, Éditions Syllepses, Paris, 2001.*

2. *Brander, P., Cardenas, C., Gomes, R., Vicente Abad, J., Taylor, M., Education pack „all different – all equal” (Pachetul educational „toti egali – fiecare diferit”), Consiliul Europei, Centrul European pentru Tineret, Strasbourg, 1995.*
3. *Crime ale urii, Conspiratia tacerii, Amnesty International, Londra, 2001.*
4. *Liégeois, J-P, Romi, Tigani, calatori, Council of Europe Press, Strasbourg, 1994.*
5. *Ohana, Y., Participation and citizenship – Training for minority youth projects in Europe (Participare si cetatenie – Formare pentru programele destinate tinerilor minoritari din Europa), (ed.), Council of Europe Publishing, 1998.*
6. *Patrin Web Journal (www.geocities.com/Paris5/21/).*
7. *Symonides, J., Ed., „The struggle against discrimination” („Lupta impotriva discriminarii), O colectie de instrumente internationale adoptate de Sistemul Natiunilor Unite, Unesco, Paris, 1996.*
8. *Taguieff, P.-A., La force du préjugé (Forta prejudecatii), Gallimard, Paris, 1987.*
9. *„Xenofobia in context european”, Interactiunea dintre minte si om, vol. 9, nr. 1, University of Virginia, 2001.*

IMPOSIBIL!
NU INSISTATI!
ESTE INUTIL NE PARE RAU
RENUNTATI! NU!
LASATI-O BALTA!
NICI O SANSA!

Educatie

 <p>Dreptul la educatie ca drept al omului</p> <p>Într-o cauza a Curtii Europene a Drepturilor Omului, dreptul la educatie a fost definit ca „dreptul de acces la institutiile de învățământ «existente la un moment dat» si dreptul de a beneficia de educatia primita, care înseamna dreptul de a obtine recunoasterea oficiala a studiilor încheiate.”</p>	<p>„Educatia nu este chiar un mod de a-ti câștiga existenta, nici un mijloc de a dobândi bogatii. Este initierea în viata spiritului, formarea spiritului uman în cautarea adevarului si practicarea virtutii.”</p> <p><i>Vijaya Lakshmi Pandit</i></p>
---	---

Educatia

„... este atât un drept al omului în sine, cât si un mijloc indispensabil de a realiza alte drepturi ale omului. Ca drept de emancipare, educatia este principalul vehicul prin care adultii si copiii marginalizati din punct de vedere economic si social se pot ridica din saracie si pot obtine mijloacele de a participa pe deplin la viata comunitatii. Educatia joaca un rol important în emanciparea femeilor, salvarea copiilor de munci exploatare si periculoase si de exploatarea sexuala, promovarea drepturilor omului si a democratiei, protectia mediului si controlul cresterii populatiei. Din ce în ce mai mult, educatia este recunoscuta ca una dintre cele mai bune investitii financiare pe care le pot face statele. Dar importanta educatiei nu este numai practica: o minte bine educata, luminata si activa, capabila sa hoinareasca liber si mult, este una dintre bucuriile si recompensele existentei umane¹⁷.”

<p>Dreptul la educatie este mentionat în urmatoarele instrumente de drepturi ale omului:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Declaratia Universala a Drepturilor Omului (art. 26)▪ Conventia Europeana privind Drepturile Omului si Libertatile Fundamentale (art. 2 din Protocolul nr. 1)▪ Conventia privind Eliminarea Tuturor Formelor de Discriminare	<p>Activitati conexe</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Glosar de termeni din domeniul globalizarii, p. 69.▪ Drepturile copilului, p. 103.▪ Educatie pentru toti?, p. 122.▪ Sa se faca auzit glasul fiecaruia, p. 153.▪ Drumul catre Tarâmul egalitatii, p. 185.▪ Reactia la rasism, p. 201.▪ Bariera lingvistica, p. 228.
---	--

<p>împotriva Femeilor (art. 10)</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Convenția privind Drepturile Copilului (art. 28 și 29)▪ Carta Africană privind Drepturile Omului și Drepturile Popoarelor (art. 17)▪ Protocolul de la San Salvador la Convenția Americană privind Drepturile Omului (art. 13)▪ Acordul Internațional privind Drepturile Economice, Sociale și Culturale (art. 13 și 14). Este interesant de observat că art. 13 este cea mai lungă prevedere a acordului și cel mai complex și mai cuprinzător articol privind dreptul la educație din legislația internațională referitoare la drepturile omului.	
---	--

<p>Date cheie</p> <p>8 septembrie Ziua Internațională a Alfabetizării</p> <p>5 octombrie Ziua Mondială a Profesorilor</p>	<p>Care sunt în prezent provocările educaționale?</p> <p>În 1996, o comisie Unesco a furnizat o schemă a principalelor șapte tensiuni cu care se confruntă lumea și care afectează educația:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ tensiunea dintre global și local; ▪ tensiunea dintre universal și individual; ▪ tensiunea dintre tradiție și modernitate; ▪ tensiunea dintre spiritual și material; ▪ tensiunea dintre considerațiile pe termen lung și cele pe termen scurt; ▪ tensiunea dintre competiție și egalitatea șanselor; ▪ tensiunea dintre extinderea extraordinară a cunoașterii și capacitatea fiintelor umane de a o asimila. <p>Unesco a subliniat ceea ce a numit cei patru „piloni” ai învățării ca o strategie care ar putea sprijini confruntarea cu și rezolvarea acestor provocări:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>A învăța să trăiești împreună cu alții.</i> Mai exact, aceasta înseamnă că educația ar trebui să consolideze deprinderile și abilitățile de care elevii au nevoie pentru a accepta interdependența cu alți oameni; pentru a rezolva conflictele; pentru a lucra și a planifica împreună cu alții obiective comune și un viitor comun; pentru a respecta pluralismul și diversitatea (de exemplu, în ceea ce privește sexul, originea etnică, religia și cultura); și pentru a participa activ la viața comunității. 2. <i>A învăța să cunoști.</i> Aceasta înseamnă că educația ar trebui să îi
--	--

	<p>ajute pe elevi sa dobândeasca instrumentele cunoasterii: instrumentele esentiale de învățare a comunicării și exprimării orale, a citirii, numărării și rezolvării problemelor; sa dobândeasca cunostinte generale mai extinse și o cunoastere în profunzime a câtorva domenii; sa înțeleaga drepturile și responsabilitățile; și, cel mai important, sa învețe cum sa învețe.</p> <p>3. <i>A învăța sa faci:</i> Educația ar trebui sa îi ajute pe elevi sa dobândească deprinderi profesionale și competente sociale și psihologice care sa le dea posibilitatea sa ia decizii informate cu privire la diferite situații de viață, sa funcționeze în relații sociale și de muncă, sa participe pe piețele locale și globale, sa utilizeze instrumente tehnologice, sa satisfacă cerințe elementare și sa îmbunătățească calitatea vieții proprii și a vieții celorlalți.</p> <p>4. <i>A învăța sa fii:</i> Educația ar trebui sa contribuie la dezvoltarea personalității și sa le dea oamenilor posibilitatea de a acționa cu o mai mare autonomie, judecată, gândire critică și responsabilitate personală. Obiectivul ar trebui sa fie dezvoltarea tuturor aspectelor legate, de exemplu, de memoria, rațiunea, simțul estetic, valorile spirituale, capacitățile fizice și aptitudinile de comunicare potențiale; un stil de viață sănătos și beneficierea de sport și recreere; aprecierea propriei culturi; posedarea unui cod etic și moral; capacitatea de a vorbi și de a se apăra; flexibilitate.</p>
„Daca vi se pare ca educatia costa mult,	Rolurile complementare ale

încercati ignoranta".

Anonim

educatiei oficiale si neoficiale

Exista doua concepte cheie care sunt integrate în politicile educationale europene: viziunea *învatarii pe toata durata vietii* într-o *societate a învatarii*. Ideea este a unei comunitati în care oamenilor li se ofera diferite ocazii de a-si dezvolta competentele pe parcursul vietii. Este important de observat ca se recunoaste din ce în ce mai mult nu numai rolul educatiei oficiale, ci si ocaziile oferite de educatia neoficiala, mai exact de programele din afara sistemului de învățământ oficial. Astfel de programe sunt adesea administrate de organizatii neguvernamentale, inclusiv organizatii ale tinerilor.

Acestea se pot ocupa de o gama larga de subiecte si diferite metodologii, folosind abordari flexibile si poate include furnizarea de modalitati de alfabetizare si alte deprinderi milioanei de copii si adulti carora li se neaga accesul la sistemul de educatie oficiala sau care sunt analfabeti.

? Va puteti gândi la exemple de programe de educatie neoficiala din comunitatea voastra?

În secolul 20, în Europa, scolile publice sau de stat au devenit de asemenea institutia majora de educatie în masa, iar educatia oficiala este acceptata pe scara extinsa.

În ultimele decenii, aceasta tendinta a avut drept rezultat alocarea de resurse bugetare mai mari pentru învatamântul elementar, adoptarea de legi care sa faca educatia obligatorie si mediatizarea pe scara larga a problemelor de educatie si dezvoltare.

Expertii în educatie vorbesc despre importanta „depasirii granitelor” între educatia oficiala si neoficiala, promovarea comunicarii si cooperarii care vor ajuta la sincronizarea activitatilor educationale si a mediilor de învatare pentru a asigura elevilor un set coerent de oportunitati.

„ca unul dintre principalele mijloace disponibile pentru a construi o forma mai profunda si mai armonioasa de dezvoltare umana si, prin aceasta, pentru a reduce saracia, excluderea, ignoranta, oprimarea si razboiul.”^{18,}

Rolul organizatiilor europene ale tinerilor

La nivel european, organizatiile tinerilor au gasit modalitati prin care sa-si faca auzita vocea cu privire la problemele educationale. Astfel, pentru a avea organizatii ale elevilor precum Uniunea Nationala a Elevilor din Europa si Biroul de Organizare a Uniunilor Europene ale Elevilor, care este a doua platforma a uniunilor si organizatiilor nationale ale elevilor ca marime din Europa si este activa în învatamântul general secundar si în învatamântul profesional secundar. Aceste organizatii încearca sa faciliteze schimbul de informatii, experienta si cunostinte dintre organizatiile nationale ale elevilor si joaca un rol de diseminare în promovarea de discutii privind noile tendinte în cadrul sistemelor educationale oficiale din Europa.

? În ce masura sunt în general tinute sistemele educationale la curent cu provocarile prezente?

Pe masura ce lumea devine mai complexa, sistemele scolare sau extins atât ca dimensiune, cât și ca complexitate. Numarul total de copii din aceste sisteme a crescut probabil într-un ritm încă și mai rapid decât creșterea populației: numarul total de înscrieri în școala primară în țările în curs de dezvoltare a crescut de la 50% în 1970 la 76% în 1990 și 82% în 1995. Majoritatea sistemelor sau extins pentru a include copiii de vârstă prescolară, adolescenții și adulții mai sistematic decât înainte.

Ratele de alfabetizare în țările în curs de dezvoltare au crescut de asemenea de la 43% în 1970 la 65% în 1990 și 70% în 1995. O astfel de extindere este în mare rezultatul îmbunătățirilor calității educației, acordării unei mai mari atenții școlarizării de către guverne și comunitatea internațională și creșterii valorii atașate școlarizării de către familii. Educația este pretuită pentru sine și este considerată un panaceu pentru provocările de fiecare zi cu care se confruntă familiile.

Cu toate acestea, în contrast cu această imagine, unele dovezi pentru a demonstra contrariul pot fi identificate în stagnarea înscrierilor în unele țări. Unii experți au subliniat că în ultimii 20 de ani

„rata creșterii numărului de înscrieri în învățământul primar, secundar și terțiar (postsecundar) a fost mai lentă pentru majoritatea grupurilor de țări. Rata creșterii cheltuielilor publice pentru educație ca parte a alocațiilor din Produsul Intern Brut (PIB) s-a diminuat în toate grupurile de țări”¹⁹

Aceste tipare au avut consecinte extrem de negative pentru realizarile educationale, inclusiv ratele alfabetizarii, în tari care au avut îmbunatatiri mai putin rapide în ultimii 20 de ani, comparativ cu cele doua decenii anterioare.

Globalizare

Elementele cheie ale globalizarii, cum ar fi liberalizarea selectiva a comertului, capacitatea companiilor de a desfasura operatiuni pe întregul glob si evaziunea fiscala ameninta finantarea pe termen lung a educatiei. Problemele fiscale au afectat finantarea de catre guverne a educatiei. În cazul Republicii Ghana, guvernul poate colecta 12% din Produsul National Brut (PNB) obtinut din impozite. Daca ar pierde numai 10% din veniturile obtinute din impozite – adica 1,2% din PNB -, aceasta ar însemna aproximativ jumatate din bugetul învatamântului primar. Protejarea capacitatii de colectare a impozitelor este asadar de importanta vitala pentru realizarea de progrese în scopul învatamântului primar universal.²⁰

„Radacinile educatiei sunt amare, dar fructul este dulce.”

Aristotel

În multe tari din Europa Centrala si de Est, refacerea economica nu este înca o realitate. Care sunt consecintele pentru educatie?

„Descentralizarea cheltuielilor sociale a avut un efect substantial asupra resurselor pentru educatie (Polonia, 1999; Federatia Rusa, 1999; România, 1999). Câteva tari central europene au introdus o mai mare decentralizare a finantarii si administrarii educationale înainte de 1990, dar în restul regiunii s au facut eforturi noi pentru a trece responsabilitatile din sarcina guvernelor centrale în cea a autoritatilor locale.

Astfel, guvernelor locale li s-au dat responsabilitati mai mari pentru asigurarea educatiei prescolare, primare si secundare. În multe cazuri, scolilor în sine li s-a acordat o mai mare autoritate. În termeni de cheltuieli, regiunile sunt adesea raspunzatoare pentru majoritatea cheltuielilor privind educatia si în unele tari exista neconcordante din ce în ce mai mari în ceea ce priveste capacitatea diferitelor regiuni ale unei tari de a finanta programe educationale (Polonia, 1999).

	<p><i>În unele cazuri, autoritatilor locale, în special din zonele rurale, nu li se alocă resurse financiare pentru a face față acestor noi responsabilități și au puține mijloace la dispoziție pentru a aduna fonduri suplimentare. Adesea, salariile profesorilor (reprezentând cea mai mare parte a bugetului educațional) sunt încă fixate de autoritățile centrale, ceea ce face ca școlile să aibă mai puțină autoritate asupra deciziilor bugetare.</i></p> <p><i>Cu toate acestea, porțiunea din resurse care ajunge în învățământ provine din bugetul public care a fost mult diminuat. Confruntat cu scăderi mari ale veniturii naționale și cu venituri mai mici obținute din impozite, sprijinul statului pentru educație a scăzut drastic în termeni reali.</i></p> <p><i>În ciuda dificultăților asociate procesului de tranziție, țările au luat multe măsuri concrete pentru reforma în învățământ. Aceste reforme s-au concentrat asupra domeniilor legislațiilor privind educația, democratizării programelor școlare și descentralizării administrației și finanțelor. Cu toate acestea, în unele țări, aplicarea reală a acestor reforme a fost lentă și adesea dificilă²¹.</i></p> <p><i>Din păcate, indicatorii disponibili cu privire la situația educației în întreaga lume scoate în evidență că sunt investite mult prea puține resurse în acest sector. Într-o lume caracterizată de schimbări accelerate, părinți și tineri pun sub semnul întrebării relevanța a ceea ce se predă în școli. În plus, prea multe școli din lume sunt caracterizate</i></p>
--	--

	<p>de o mare lipsa de profesori, de proasta utilizare a timpului de instruire si de ignorarea intereselor si aptitudinilor fiecarui elev. Nu este surprinzator ca în astfel de scoli, în care copiii pot primi putine cunostinte utile si își petrec mare parte din timp învatând mecanic, multi copii resping ceea ce ofera sistemul educational.</p>
--	--

Multi dintre elevii care continua scoala nu dobândesc deprinderi elementare pentru analizarea si aplicarea a ceea ce învata la scoala în viata de zi cu zi.

Expertii Consiliului Europei au evidenciat trei grupuri principale de tineri extrem de vulnerabile în cadrul sistemelor educative:

- cei care provin din familii dezavantajate din punct de vedere economic;
- cei ai caror parinti au experienta educationala limitata;
- minoritati etnice, imigranti si calatori.

? Puteti identifica orice alte grupuri, nementionate în lista, care sunt extrem de vulnerabile în comunitatea voastra?

În multe parti ale lumii, exista un scepticism din ce în ce mai mare cu privire la sistemele oficiale, uniforme de educatie. Oamenii observa disparitati si lacune – în ceea ce priveste costul, calitatea, realizarile si autorizarea – si acest lucru a dus la o „criza de încredere” în învatamântul public din o mare parte a lumii.

Daca toti copiii de scoala primara ar primi o educatie elementara de calitate timp de cel puțin patru ani, problema analfabetismului ar fi rezolvata într-o singura generatie. Cu toate acestea, astazi:

1. 125 de milioane de copii de scoala primara nu frecventeaza scoala; majoritatea sunt fete.
2. Alte 150 de milioane de copii încep scoala primara, dar renunta înainte de a încheia patru ani de educatie. Marea majoritate pleaca înainte de a dobândi aptitudini de baza.

„Ne nastem slabi, avem nevoie de putere; neajutorati, avem nevoie de sprijin; nesabuiti, avem nevoie de ratiune. Tot ceea ce ne lipseste la nastere, tot ceea ce ne trebuie la vârsta majoratului este darul educatiei.”

Jean-Jacques Rousseau

<p>3. În mare parte din Africa subsahariana și Asia de Sud, copiii se pot aștepta să primească între 4 și 7 ani de educație. În țările industrializate, copiii se pot aștepta la 15 până la 17 ani.</p> <p>4. Astăzi, 870 de milioane de oameni sunt analfabeti; 70% dintre aceștia sunt femei.</p>	
<p>? Va puteți gândi la motivele pentru care un mare procentaj de analfabeti sunt femei?</p> <p>Acum 50 de ani, Declarația Universală a Drepturilor Omului a proclamat educația gratuită și obligatorie ca drept elementar al omului. În 1990, Convenția privind Drepturile Copilului, semnată de toate, cu excepția a două guverne ale lumii, a reafirmat acest drept ca o obligație legală obligatorie. De atunci, au existat multe angajamente internaționale la nivel înalt cu privire la acest drept fundamental al omului.</p> <p>Tările dezvoltate s-au angajat în repetate rânduri la o mai mare cooperare pentru dezvoltare, pentru a realiza obiectivele stabilite la summiturile internaționale din anii '90. Guvernele lumii s-au întâlnit în 1990 la Conferința Mondială privind educația pentru toți, care a avut loc la Jomtien, Thailanda. La această conferință, au fost stabilite obiective care să permită ca, în decursul unei decade, toți copiii lumii să aibă ocazia de a-și dezvolta capacitățile. Acest angajament a acoperit accesul universal la învățământ primar de calitate și eliminarea inegalităților bazate pe sex.</p> <p>Cel mai recent angajament al statelor și șefilor de guverne pentru un învățământ primar universal are drept</p>	<p>„Educația apără mai bine libertatea decât o armată.”</p> <p><i>Edward Everett</i></p>

<p>obiectiv realizarea acestuia până în anul 2015. Având în vedere tendințele actuale, chiar și acest obiectiv mai puțin ambițios va fi de neatins. Dacă guvernele lumii nu acționează acum, 75 de milioane de copii vor fi lipsiți de educație elementară în 2015.</p> <p>Cu toate acestea, cel mai recent summit mondial privind educația (Dakar, 2000) a subliniat că</p> <p><i>„Educația este un drept fundamental al omului. Aceasta este cheia pentru o dezvoltare durabilă, pentru pace și stabilitate în și între țări și, astfel, un mijloc indispensabil de participare eficientă la societățile și economiile secolului 21.”</i></p>	
	<p>Referințe</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Construirea podurilor pentru învățare</i>, Forumul tineretului, Bruxelles, 1999. Educația pentru toți – rapoarte de țară, 2000. 2. http://www2.unesco.org 3. Campania Educația acum, Oxfam www.caa.org.au/oxfam/advocacy/education. 4. <i>Tendințele europene ale tineretului 2000</i>, Consiliul Europei, 2001. 5. <i>Învățarea: comoara din interior</i>, Unesco, Paris, 1996. 6. Raportul mondial privind educația www.unesco.org.

Mediul

„Daca desertul se extinde, padurile dispar, malnutritia creste, iar oamenii din zonele urbane traiesc în conditii foarte proaste, acest lucru se întâmpla nu pentru ca lipsesc resursele, ci din cauza tipului de politica aplicat de conducatorii nostri de elita. Negarea drepturilor si intereselor oamenilor ne împinge într-o situatie în care numai saracia are un viitor prosper în Africa... Numai oamenii liberi, oamenii care au drepturi, care sunt cetateni maturi si responsabili, pot participa la dezvoltarea si la protectia mediului.”

Vorbitor, WECD

Audienta publica, Nairobi, 23 septembrie 1986

Nu este posibil sa separe mediul – deserturile, padurile sau spatiul verde al oraselor – de oameni si de drepturile omului, în special de aspectele de dezvoltare si justitie sociala. Acest lucru nu este adevarat numai în Africa, ci si în alte parti, inclusiv Europa. Mediul si oamenii au o relatie cu dublu sens: toate activitatile umane au un impact asupra mediului, iar mediul are un impact asupra vietii umane. Un exemplu este „efectul de sera”. 300 de ani de utilizare a petrolului, carbunelui si gazelor naturale pentru alimentarea dezvoltarii industriale în întreaga lume au contribuit semnificativ la încălzirea globala. Evenimentele climatice catastrofale ulterioare la care am fost martori în ultimii patru ani afecteaza oamenii de pe întregul glob. Cu toate acestea, oamenii din tarile bogate ale Nordului, care poarta o mare vina pentru emisiile de dioxid de carbon, au o mai mare capacitate de a se proteja împotriva „dezastrelor naturale” decât cei care traiesc în tarile în curs de dezvoltare din Sud. Acestea sunt probleme legate de justitie si, în consecinta, chestiuni de drepturi ale omului.

Alte exemple de legaturi dintre mediu si drepturi ale omului sunt:

- Terenul agricol care a fost otrăvit cu mine antipersonal în timpul razboaielor si care devine o amenintare pentru securitatea umana;
- Oamenii sunt obligati de saracie sa cultive recolte pe terenuri marginale, ceea ce duce la desertificare si o crestere a saraciei;
- Accidentul de la Baia Mare, care a cauzat mai întâi poluarea cu cianide a

	râului Someș, apoi a Tisei și în final a Dunării.
<p>Activități conexe</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Poveste din două orase, p. 71. ▪ Prima pagină, p. 135. ▪ O grădina peste noapte, p. 139. ▪ A trăi într-o lume perfectă, p. 160. ▪ Tribul Makah și vânătoarea de balene, p. 166. ▪ Perspectivele noastre de viitor, p. 182. ▪ Rețeaua vietii, p. 235. 	<p>Baza noastră ecologică</p> <p>Utilizăm mediul pentru a ne aproviziona cu materii prime în vederea dezvoltării, dar și ca un cos de gunoi pentru aruncarea reziduurilor. Totuși, în același timp, pentru a susține viața, trebuie să ne asigurăm temperaturi stabile, oxigen în aer și apă curată. Trăim pe un glob finit, unde totul este conectat la altceva, de exemplu prin lanțuri trofice, apă și cicluri geologice. Există o oarecare reziliență naturală, dar întreruperea gravă a acestor cicluri, de exemplu prin poluare, practicile agricole inadecvate, proiectele de irigare sau pescuitul excesiv destabilizează echilibrul natural.</p>

<p>Dezastrul de la Cernobâl din Ucraina, uscarea copacilor din Padurea Neagra, Germania, desertificarea din sudul Spaniei, boala vacii nebune din Marea Britanie, evaporarea Marii Aral în Uzbekistan si proiectul de îndiguire de la Illisu, în Turcia, sunt exemple reale ale modului în care oamenii, în procesul lor de dezvoltare, pun în pericol mediul ca baza a întregii activitati economice si a vietii însesi.</p> <p>? Puteti identifica un exemplu local? De exemplu, ce impact au proiectele de constructii rutiere sau industria miniera sau alte dezvoltari asupra mediului din apropierea locului în care traiti?</p>	Dezastre ale lumii²²		
	Evenimente catastrofale	1996	2000
	Uragane	62	99
	Inundatii	69	153
	Secete	9	46

Ideea de dezvoltare durabila

În 1989, Comisia Mondiala a Natiunilor Unite privind Mediul si Dezvoltarea (WECD), denumita si Raportul Brundtland, a promovat principiul „dezvoltarii durabile”, care este definit ca „dezvoltare care satisface nevoile prezentului fara a compromite capacitatea generatiilor viitoare de a-si satisface propriile nevoi”. Aceasta a fost urmata în 1992 de Declaratia de la Rio, care afirma: „Fiintele umane sunt în centrul preocuparilor de dezvoltare durabila. Acestea sunt îndreptatite la o viata sanatoasa si productiva în armonie cu natura”.

Problema reala si urgenta este modul în care trebuie abordate aspectele legate de drepturile omului ale saraciei, globalizarii si dreptului la dezvoltare într-un cadru ce nu distruge mediul care ne sustine.

O abordare ar fi prin acorduri internationale pe probleme specifice. De exemplu, la Conferinta Natiunilor Unite privind schimbarile climatice de la Kyoto, din 1997, tarile industrializate s-au angajat în mod special sa își reduca emisiile de gaze cu efect de sera. S-a negociat mult cu privire la scutiile acordate tarilor industrializate si s-a criticat mult eficienta finala si onestitatea acordului final.

O abordare alternativa este cea din perspectiva drepturilor omului, care ar asigura ca principiile justitiei si egalitatii sunt esentiale pentru orice acord. Unii oameni argumenteaza ca problemele de mediu sunt deja suficient acoperite de legislatia privind drepturile omului deja existenta, de exemplu prin drepturile la proprietate, sanatate si viata. Altii vorbesc în moduri diferite

„Miscarea ecologica nu poate supravietui decât daca devine o miscare a justitiei. Ca miscare pur ecologica, fie va disparea, fie va supravietui ca o „spalare de fonduri în domeniul mediului” de catre corporatii. Orice persoana care este un ecologist sincer nu poate accepta acest rol. Dar ca miscare ecologica bazata pe justitie are posibilitati nelimitate.”

Vandana Shiva

despre drepturile privind mediul noi sau „în curs de apariție”.

O idee ar fi ca ar trebui adăugat un drept al omului cu privire la mediu la drepturile omului deja existente. De exemplu, proiectul de Declarație a principiilor privind drepturile omului și mediul din 1994 afirma: „Toate persoanele au dreptul la un mediu sigur, sănătos și curat din punct de vedere ecologic. Acest drept și alte drepturi ale omului, inclusiv cele civile, culturale, economice, politice și sociale, sunt universale, interdependente și indivizibile.”

Unii oameni, în special ecologii, critica o astfel de cerere privind un drept al omului legat de mediu. Ei se tem că dacă viața și sănătatea umană devin obiectivele protecției mediului, atunci mediul va fi protejat numai ca o consecință a, și numai în măsura în care este necesară protecția, bunăstării umane. În schimb, ei argumentează în favoarea unei abordări holistice a drepturilor omului. Ei spun că oamenii fac parte din biosferă (paienjenisul vieții pe pământ) și, în consecință, datoria lor față de umanitate este inseparabilă de datoria lor față de protecția mediului. Într-un cadru mai larg, pretențiile la drepturile omului ar trebui să țină seama de valorile intrinseci și de nevoile generațiilor viitoare, precum și de interesele concurente ale statelor și popoarelor.

Unii oameni argumentează că alte specii ar trebui să beneficieze de „drepturi ale animalelor” în aceeași măsură în care oamenii beneficiază de drepturi ale omului.

Dreptul nu prevede pentru animale drepturi ca atare. Cu toate acestea, ele sunt adesea protejate de lege. De exemplu, exista legi în majoritatea tarilor europene pentru bunastarea si protectia animalelor domestice.

Drepturile ecologice ale omului

Drepturile ecologice ale omului pot fi considerate o reactie la situatia globala a mediului. Ele sunt un produs al timpului, la fel cum drepturile politice si civile au fost anterior un produs al evenimentelor istorice.

O alta cale de progres discutata de unii oameni este conceptul de drepturi ecologice ale omului. Aceasta abordare are drept scop reconcilierea filosofiei drepturilor omului cu principiile ecologice. Drepturile omului (cum ar fi demnitatea umana, libertatea, proprietatea si dezvoltarea) trebuie sa raspunda faptului ca indivizii opereaza nu numai într-un mediu politic si social, ci si într-un mediu natural. La fel cum trebuie sa respecte valoarea intrinseca a semenilor sai *umani*, orice individ trebuie sa respecte si valoarea intrinseca a altor fiinte (animale, plante si ecosisteme).

Una dintre cele mai mari provocari cu care se confrunta profesorii si cei care lucreaza cu tinerii în ziua de azi este educarea oamenilor, astfel încât acestia sa înțeleaga conceptele duale de respect pentru demnitatea umana si pentru valoarea vietii si cum sa traiasca în consecinta. Cu alte cuvinte, „a gândi global si a actiona local” si a gasi noi stiluri de viata care sa poata fi sustinute în viitor.

Participarea tinerilor si a organizatiilor tinerilor

Scolile, organizatiile neguvernamentale de mediu si alte institutii din fiecare tara ofera tinerilor ocazia de a se implica în mod activ în problemele de mediu. La nivel local, acestia isi pot face casele, scolile si cluburile care le sunt destinate mai ecologice si pot participa la procesul local de luare a deciziilor. La nivel regional si national, acestia pot influenta discutiile publice si dezbaterile politice prin, de exemplu, redactarea de scrisori, prezentarea de piese de teatru si (in mod pasnic) organizarea de demonstratii pe teme care prezinta interes pentru ei. La nivel international si global, influenta acestora se poate manifesta prin declaratii, cum ar fi Carta Pamântului si prin organizarea de campanii internationale, cum ar fi Greenpeace.

La toate nivelurile, tinerii pot participa prin corespondenta pe internet, la campanii si festivitati globale, cum ar fi Ziua Mondiala a Mediului si Ziua Pamântului. Ziua Mondiala a Mediului, 5 iunie, a fost stabilita de Adunarea Generala a Natiunilor Unite în 1972. Aceasta poate fi celebrata în multe moduri, inclusiv mitinguri de strada, parade pe bicicleta, concerte în aer liber, competitii de eseuri si imagini în scoli, plantare de pomi, eforturi de reciclare si campanii de curatare. În fiecare an, exista o tema asupra carora oamenii trebuie sa se concentreze.

Premiul de mediu Goldman

Premiul de mediu Goldman este cel mai mare program de acordare de premii din lume, care onoreaza activitatea ecologistilor de baza. În 2000, Oral Ataniyazova a câstigat premiul pentru activitatea desfasurata cu comunitatile din Uzbekistan care au fost afectate de criza Marii Aral. Aceasta s-a concentrat asupra problemelor de sanatate, medicina si bunastare a familiei si asupra drepturilor femeilor si copiilor.

Premiul din 2001 a fost câstigat de Myrsini Malakou si Giorgios Catsadorakis, a caror activitate s-a concentrat asupra salvarii terenurilor mlastinoase aflate în pericol din Prespa, în nord-vestul Greciei. Una dintre realizari a fost semnarea acordului dintre Albania, fosta Republica Iugoslava a Macedoniei si Grecia pentru a stabili prima zona protejata transfrontaliera din Balcani, un model de cooperare pasnica între aceste tari.

Printre temele anterioare se numara: „Pentru viata pe Pamânt – Salvati-ne marile”, „Saracia si mediul – Întreruperea cercului vicios” si „Copiii si mediul” (www.unep.org). Ziua Pamântului, 22 aprilie, este coordonata de retea Zilei Pamântului, care coopereaza cu alte organizatii de mediu sau de drepturi ale omului, de exemplu, cu Sierra Club si Amensty International, pentru a determina actiunile publice prin festivitati si activitati de protest împotriva drepturilor omului si abuzurilor de mediu.

www.earthday.net/events/events-europe.stm

Activitatea Consiliului Europei

Consiliul Europei si-a lansat programul de mediu în 1961. Activitatile în domeniu se concentreaza asupra conservarii naturii si a peisajelor. Programul este acum integrat în Departamentul de cultura si patrimoniu natural si cultural din cadrul Consiliului Europei. Acesta are trei directii principale: Strategia paneuropeana privind diversitatea biologica si a peisajului, Conventia privind conservarea habitatelor europene si a vietii salbatice din Europa (Conventia de la Berna, 1979) si Promovarea sensibilizarii cu privire la diversitatea biologica si a peisajului.

Furnizarea de informatii si sensibilizarea cu privire la protectia mediului sunt realizate prin publicatiile Consiliului Europei. Reteaua sa de agentii nationale contribuie de asemenea la promovarea conservarii diversitatii biologice si a peisajului.

<p>Instrumente si declaratii internationale</p> <p>Câteva dintre numeroasele tratate si alte instrumente care abordeaza atât mediul, cât si drepturile omului si care pot fi utile sunt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Carta Europeana privind Mediul si Sanatatea din 1989 2. Declaratia Natiunilor Unite privind Mediul si Dezvoltarea din 1992. 3. Proiectul de Declaratie de Principii privind Mediul si Drepturile Omului din 1994. 4. Declaratia de la Biskaiia privind Dreptul la Mediu din 1999 5. Carta Pamântului din 2000 	
<p>Referinte</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Boyle, A- Anderson, M. R., Human rights approaches to environmental protection: An Overview (Abordari ale protectiei mediului din perspectiva drepturilor omului: Vedere generala), Clarendon Press, Oxford, 1996. 2. Bosselmann, K., Human rights and the environment: redefining fundamental principles (Drepturile omului si mediul: redefinirea principiilor fundamentale), www.arbld.unimelb.edu.au. 3. Caring for the Earth (Grija pentru Pamânt), The World Conservation Union (IUCN) (Uniunea Mondiala pentru Conservare), United Nations Environment Programme (UNEP) (Programul pentru mediu al Organizatiei Natiunilor Unite), World Wide Fund for Nature (WWF-K-UK) (Fondul Mondial pentru Natura), www.ciesin.org/IC/iucn. 4. Programul pentru mediu al Consiliului Europei, www.nature.coe.int. 5. Proiectul de Declaratie de Principiu privind Drepturile Omului si Mediul din 1994, www/.umn.edu/humanrts/instree/1994-dec.htm. 6. Initiativa Carta Pamântului, www.earthcharter.org. 	<p>„Salvarea lumii sta în inima omului, în puterea omului de a reflecta, în blândetea omului si în responsabilitatea umana. Suntem înca sub amprenta credintei distrugatoare și desarte ca omul este punctul culminant al creatiei si un numai o parte a ei si ca, în consecinta, totul îi este permis. Înca nu stim cum sa punem moralitatea înaintea politicii, stiintei si economiei. Suntem înca incapabili de a înțelege ca singurul fundament al actiunilor noastre – daca vrem sa fie morale – este responsabilitatea. Responsabilitatea este mai presus de familie, tara, firma, succes. Responsabilitatea fata de ordinul Fiintei, singurul loc unde vor fi judecate asa cum trebuie.”</p> <p>Vaclav Havel</p>

7. <i>Worldwatch, www.worldwatch.org.</i>	
---	--

Egalitatea sexelor

„Ar trebui sa fie o pozitie minunata în viata: sa fii tânar si sa ai o viata înainte, pe care sa o poti planifica si la care sa poti visa. Mai mult, ar trebui sa fie la fel de frumos, indiferent daca esti un tânar sau o tânara. Cu toate acestea, în realitate, multi tineri sunt lipsiti de drepturile de a-si face planuri si de a visa, precum si de drepturile la securitate si demnitatea vietii. În realitate, se face o diferenta semnificativa între un baiat si o fata. Tinerele femei sunt expuse unor riscuri mult mai mari de a-si vedea incalcate drepturile fundamentale în calitate de fiinte umane.”²³

Unele concepte de baza

Daca în anii '70 si '80 femeile activiste vorbeau despre „integrarea femeilor în dezvoltare”, în anii '90 s-a pus accentul pe integrarea problemelor legate de sex ca parte a politicii de dezvoltare si a planificarii.

Astazi, se folosesc atât termenul de „drepturile femeii”, cât si cel de „egalitatea sexelor”. Ce înseamna acesti termeni si care este diferenta dintre ei? Expresia „drepturile femeii” este utilizata pentru a sublinia ca drepturile femeii sunt drepturi ale omului, drepturi la care femeile sunt îndreptatite doar pentru ca sunt oameni. Aceasta idee integreaza subiectul femeilor în miscarea drepturilor omului si principiile de drepturi ale omului în miscarea femeilor.

Egalitatea sexelor reprezinta un nivel egal de emancipare, participare si vizibilitate a celor doua sexe în toate sferile vietii publice si private. Egalitatea sexelor nu trebuie considerata ca opusul diferentei dintre sexe, ci mai degraba a inegalitatii dintre sexe. Scopul este de a promova deplina participare a femeilor si barbatilor în societate. Egalitatea sexelor, la fel ca si drepturile omului, trebuie obtinuta, protejata si încurajata.

Termenul „sex” se refera la rolurile construite social ale femeilor si barbatilor, care le sunt atribuite în functie de sex. Rolurile sexelor depind asadar de un context socio-economic, politic si cultural special si sunt afectate de alti factori, inclusiv rasa, originea

	<p>etnica, clasa, orientarea sexuala si vârsta. Rolurile sexelor se învata si variaza în si între culturi. Spre deosebire de sexul biologic al unei persoane, rolurile sexelor se pot schimba.</p> <p>„Discutiile cu privire la socializare si stereotipii au revelat formele „vechi” de socializare si au creat spatii pentru noi forme de identitate si individualitate. Apar forme „noi” de socializare, dar acestea pot raspunde unor asteptari stereotipe similare si au consecinte similare cu cele anterioare. Influențele familiei, scoala si locul de munca pot sa nu mai fie la fel de puternice, dar noile tehnologii informatice si explozia practicilor culturale (in muzica, mass-media si televiziune) le pot lua locul, consolidând puterea sociala a barbatilor si mentinând subordonarea femeilor.”²⁴</p>
<p>Activitati conexe</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Inegalitatea salariilor, p. 107. ▪ Probleme de familie, p. 114. ▪ Eroi si eroine, p. 142. ▪ Sa vorbim despre sex, p. 156. ▪ Drumul catre Tarâmul egalitatii, p. 185. ▪ Cine suntem eu?, p. 257. ▪ Munca si copiii, p. 260. 	<p>? Cât este de usor pentru barbati sa se adapteze schimbarilor care au survenit ca rezultat al recunoasterii drepturilor femeilor?</p>

Exemple de încălcări ale drepturilor femeii

Violenta în familie

Cea mai des întâlnită formă de violență împotriva femeii este violența în familie. Violența în familie a fost considerată timp de mulți ani o problemă privată, în care statul și sistemul judiciar nu se puteau amesteca. Cu toate acestea, violența în familie nu este numai o violare a bunăstării fizice și psihologice a femeilor în cauză și, în consecință, un atac direct asupra drepturilor omului, ci și un delict.

Statisticile arată că este mai probabil ca o femeie să fie bătută, atacată și chiar ucisă de partenerul sau de fostul ei partener decât de o altă persoană.

- În funcție de țara europeană în cauză, între 20% și 50% dintre femei sunt victimele violenței în familie.
- Violența în familie afectează toate sectoarele societății și toate vârstele.
- Violența în familie ia multe forme: fizică, sexuală, psihologică și structurală.
- O femeie din cinci este supusă abuzurilor sexuale într-o etapă a vieții. Vârsta victimelor este cuprinsă între două luni și 90 de ani.
- 98% dintre agresori sunt bărbați, iar 50% sunt bărbați căsătoriti sau care sunt implicați într-o căsătorie *de facto* sau în concubinaj.
- 70% dintre violențe sunt premeditate și numai 3% dintre agresori sunt dezechilibrați mintal.

Date cheie

8 martie

Ziua Internațională a Femeii

25 noiembrie

Ziua Internațională împotriva Violenței împotriva Femeii

- Exista o crestere a fenomenului de viol multiplu.
- Cifrele indica o crestere a numarului de cazuri de abuzuri împotriva fetelor foarte tinere.
- „Statisticile sunt sumbre, indiferent de partea lumii asupra careia ne oprim... Nici o tara sau regiune nu este scutita de abuzurile în familie”. Iata ce spune un raport UNICEF asupra violentei în familie împotriva femeilor si fetelor, publicat în 2000, într-o prima încercare de a stabili dimensiunile globale ale acestui fenomen.

Traficul de femei si fete

În fiecare an, milioane de barbati, femei si copii devin victime ale traficului de carne vie în întreaga lume, în conditii care ajung pâna la sclavie. Între acestia, multe mii sunt tinere femei si fete care au fost ademenite, rapite sau vândute în vederea prostitutiei sau a altor forme de sclavie sexuala. Procesul este facilitat de globalizare si tehnologiile moderne. Printre cauzele care stau la baza traficului se numara saracia, somajul si lipsa de educatie, care îi obliga pe oameni sa își asume riscuri pentru a-si îmbunatati calitatea vietii. O tendinta îngrijoratoare în tarile industrializate este „utilizarea fortei de munca ieftine si nedeclarate, precum si exploatarea femeilor si copiilor în prostitutie si pornografie.”²⁵

Traficul de fiinte umane nu este un fenomen nou, dar vânzarea de tinere naive si desperate în vederea sclaviei sexuale a devenit una dintre activitatile criminale cu cea mai rapida dezvoltare din economia globala. „Traficul se

<p>desfasoara între anumite tari în curs de dezvoltare (Africa Centrala si de Nord, America Latina si Asia) si tari de destinatie din Occident. Cu toate acestea, cel mai frapant factor este ... cresterea numarului de femei si copii traficati în Uniunea Europeana din tarile Europei Centrale si de Est. Se estimeaza ca pâna la 120 000 de femei si copii sunt traficati în fiecare an în Europa de Vest.²⁶</p> <p>De câtiva ani, traficul de femei si copii – si de oameni în general – a devenit o problema prioritara pe agenda de lucru a Consiliului Europei.</p>	
<p><i>Mutilarea genitala</i></p> <p>Practicarea mutilarii genitale a femeilor (MGF) afecteaza un numar estimat de 130 milioane de fete si femei si predomina în Africa. MGF este o practica culturala care dauneaza femeilor si care violeaza drepturile femeilor la viata, integritate corporala, sanatate si sexualitate. Deoarece este practicata în special asupra tinerelor fete, mutilarea genitala a femeilor ridica serioase întrebări si asupra drepturilor copiilor.</p>	<p>În fiecare an în lume, doua milioane de fetite sunt circumcise în acest mod, în plus fata de cele 130 de milioane de femei circumcise.</p>

În zonele de conflict...

În ultimii ani, episoade de violență împotriva femeilor au fost raportate în Bosnia, Cambogia, Cecenia, Haiti, Peru, Somalia, Sierra Leone, Timorul de Est și de Vest și în alte zone de conflict ale lumii. La un moment dat, comunitatea internațională va trebui să găsească alternative pentru numărul mic de instanțe penale internaționale *ad hoc* – cum ar fi cele din Iugoslavia și Ruanda. Deși sunt utile și necesare, acestea sunt în mod evident inadecvate și insuficiente pentru a proteja drepturile femeilor.

Adunarea Parlamentară a Consiliului European

„regreți că, în ciuda faptului că violul a fost recunoscut ca o crimă de război, continua să fie folosit în mod sistematic – și a fost folosit în conflictele recente (Kosovo și Cecenia) – ca arma de război care duce nu numai la traume psihologice, ci și la sarcini fortate.”²⁸

? Ce poate fi făcut pentru a pune capăt violenței împotriva femeilor și fetelor?

„Inegalitatea și disparitățile dintre bărbați și femei în domeniul drepturilor omului sunt incompatibile cu principiile unei democrații reale.”

Adunarea Parlamentară a Consiliului European, Rezoluția 1216 (2000).

Instrumentele internaționale de drepturi ale omului existente

După ce Organizația Națiunilor Unite a organizat prima conferință privind femeile (Mexico City, Mexic, 1975), s-au înregistrat progrese importante în ceea ce privește realizarea egalității dintre bărbați și femei.

Fondul de Dezvoltare pentru Femei al Națiunilor Unite a fost creat în 1976 pentru a finanța inovațiile și schimbările din acest domeniu. De la crearea sa, acesta a sprijinit numeroase proiecte și inițiative în țările în curs de dezvoltare, promovând emanciparea politică, economică și socială a femeilor.

Primul document obligatoriu din punct de vedere legal, care interzice discriminarea femeilor și obligă guvernele să ia măsuri în favoarea egalității femeilor este Convenția privind Eliminarea Tuturor Formelor de Discriminare a Femeilor („Convenția Femeilor”). Aceasta a fost adoptată în

	<p>1979 și a intrat în vigoare în 1981.</p> <p>Scopul convenției este de a elimina toate formele de discriminare a femeilor. Aceasta este definită în art. 1 ca „orice distincție, excludere sau restricție din motive de sex care are drept scop sau efect influențarea sau anularea recunoașterii beneficiilor sau exercitării de către femei, indiferent de starea lor civilă, pe baza egalității femeilor și bărbaților, de drepturile omului și libertățile fundamentale în domeniul politic, social, cultural, civil sau orice alt domeniu.” Statele parti sunt obligate să prezinte rapoarte periodice privind respectarea acestei convenții.</p> <p>În ultimul deceniu, a fost inițiată o mișcare globală care să pună în discuție noțiunile limitate de drepturi ale omului, în care drepturile femeii ocupă o poziție secundară comparativ cu alte chestiuni de drepturi ale omului.</p> <p>În 1999, Adunarea Generală a Națiunilor Unite a adăugat un protocol opțional la „Convenția Femeilor”, care a fost elaborat de Comitetul ONU privind eliminarea discriminării femeilor. Protocolul opțional a intrat în vigoare în anul 2000. Acesta marchează un pas important în protecția drepturilor femeilor, în măsura în care permite femeilor sau grupurilor de femei să prezinte plângeri împotriva încălcării drepturilor omului direct Comitetului privind eliminarea discriminării femeilor. Acesta asigură comitetului capacitatea de a iniția anchete în cazuri grave de încălcări sistematice ale drepturilor femeilor din întreaga lume. Cu toate acestea, forța protocolului este limitată, deoarece statele care îl ratifică au opțiunea de a respinge cererea comitetului de a investiga</p>
--	--

	încalcarea drepturilor femeii pe teritoriul lor.
--	--

În cadrul Consiliului Europei, problema egalitatii dintre barbati si femei este considerata un drept al omului fundamental si tine de responsabilitatea Comitetului director pentru egalitatea între barbati si femei. Acesta este un organism interguvernamental în cadrul Consiliului, care efectueaza analize, studii si evaluari, defineste strategii si masuri politice si, daca este necesar, decide cu privire la instrumentele legale adecvate.

Cea de-a patra Conferinta Mondiala a Femeilor, organizata la Beijing, China, a adunat aproximativ 47 000 de femei si barbati si, pâna în prezent, ramâne cea mai mare adunare a reprezentantilor guvernelor si ONG-urilor la o conferinta a Organizatiei Natiunilor Unite. La acest eveniment istoric, 189 de tari au adoptat în unanimitate Declaratia de la Beijing si Platforma de Actiune. Guvernele nationale s-au angajat sa promoveze egalitatea sexelor în formularea tuturor programelor si politicilor guvernamentale. Acestea au identificat urmatoarele 12 domenii critice de preocupare: saracia, educatia si formarea, sanatatea, violenta împotriva femeilor, conflictele armate, economia, puterea si adoptarea de decizii, mecanismele institutionale pentru egalitatea sexelor, drepturile omului, mass-media, mediul si tinerele fete.

Educatia ... solutia.

Un pas foarte important ar fi sa se treaca de la recunoasterea la aplicarea drepturilor. Toti educatorii în domeniul drepturilor omului trebuie sa aprecieze

Principala problema este ca definitia utilizata a egalitatii este foarte restrânsa si se refera la egalitatea de *jure*, fara a oferi întotdeauna protectie împotriva discriminarii. O a doua problema consta în faptul ca femeile au fost în mod traditional nevoite sa rezolve aceste probleme în afara „curentului dominant” al societatii. A treia problema este ca femeile ocupa o pozitie slaba în structurile de luare a deciziilor în majoritatea tarilor.²⁹

natura sensibilă a viziunii drepturilor omului și să țină seama de diferențele dintre nevoile și reacțiile fiecărei femei. În absența acestei sensibilități, educația în domeniul drepturilor omului ar putea deveni doar o altă formă de manipulare sau oprimare a femeilor. *Educația* este obiectivul cheie pentru egalitatea sexelor, deoarece presupune modalități prin care societățile transferă norme, cunoștințe și aptitudini. „Combaterea violenței din motive de sex și promovarea egalității sexelor necesită educarea și implicarea activă a tuturor sectoarelor societății, în special a tinerilor și tinerelor și a membrilor grupurilor minoritare, de la bun început”³⁰

? Ca educator sau lider al tinerilor, va concentrați asupra problemelor de sex în activitatea cu tinerii?

Referinte

1. Connell, R. W., *Gender and power (Genul si puterea)*, Stanford University Press.
2. Mertus, J., Flowers, N., Dutt, M., *Local action, global change (Actiuni locale, schimbari globale)*, UNIFEM si Centrul pentru Autoritatea Mondiala a Femeilor, 1999.
3. Williams, S. si altii, *The Oxfam gender training manual (Manualul Oxfam de formare în materie de sexe, Oxfam Publication, 1994.*
4. Ramberg, I., *Violence against young women in Europe (Violenta împotriva tinerelor femei din Europa), raport de seminar, Consiliul European, 2001.*

Site-uri utile privind problemele femeilor

1. OECD-DAC Gender, www.oecd.org/dac/gender.
2. Organizatia Educationala, Stiintifica si Culturala a Organizatiei Natiunilor Unite, www.unesco.org/gender.
3. Statisticile privind cele doua sexe ale Diviziei de Statistica a Organizatiei Natiunilor Unite, www.un.org/depts/unsd/gender.
4. Fondul de Dezvoltare pentru Femei al Organizatiei Natiunilor Unite (UNIFEM), www.undp.org/unifem.
5. Women Watch, www.un.org/womenwatch
6. Organizatia de Lobby a Femeilor din Europa (EWL), www.womenlobby.org.
7. Femeile împotriva Violentei Europa (Wave Network), www.wave-network.org.
8. Barbatii împotriva Violentei împotriva Femeilor (MAVAW), <http://menagainstviolence.tripod.com>.
9. Tineri minoritare (WFM), www.wfmonline.org.

Globalizare

Activitati conexe

- Glosar de termeni din domeniul globalizarii, p. 69.
- Accesul la medicamente, p. 80.
- Toti suntem egali - fiecare este diferit, p. 88.
- Povestea lui Ashique, p. 91.
- Atentie, suntem numai ochi!, p. 95.
- Educatie pentru toti?, p. 122.
- Prima pagina, p. 135.
- Horoscopul saraciei, p. 145.
- Doar un minut, p. 150.
- Tribul Makah si vânatoarea de balene, p. 166.
- Impactul internetului, p. 222.
- Goana dupa bogatie si putere, p. 231.
- Reteaua vietii, p. 235.

Cât timp ar trebui sa dedicam lumii a treia?

Un weekend e suficient!

SUMMITUL
ECONOMIC SI
SOCIAL

Lumea noastra devine treptat o piata unica uriasa. Unii oameni au spus ca lumea a devenit un sat.

Vorbim despre globalizare, dar stim ce este aceasta?

Globalizarea se refera la un proces caracterizat de:

8. expansiunea telecomunicatiilor si tehnologiilor informatice;
9. reducerea barierelor nationale în calea comertului si investitiilor;
10. cresterea fluxurilor de capital si a interdependentei pietelor financiare.

Într-adevar, globalizarea promoveaza o mobilitate din ce în ce mai mare a oamenilor, desi controlul migratiilor este mai sever ca oricând (traficul aerian nu a fost niciodata mai important în istoria lumii), aliantele globale dintre companii sunt din ce în ce mai des întâlnite (vezi exemplele din telecomunicatii si industria alimentara) si este posibil sa conversezi prin intermediul computerului cu oameni din practic orice tara din lume. În fine, crizele financiare recente din Asia si America Latina au demonstrat o crestere a interdependentei financiare si economice.

Care sunt provocarile cheie ale globalizarii?

	<p>Exista o multime de controverse cu privire la consecintele actuale si potentiale ale globalizarii. Putem identifica numeroase dileme si, în multe cazuri, nu exista raspunsuri clare. Numeroase sectoare si indivizi, cum ar fi activisti în domeniul drepturilor omului, eruditi, economisti, cercetatori si sociologi preocupati de efectul sau negativ au identificat unele dintre urmatoarele aspecte ca provocari cheie:</p> <p>1. <i>Reducerea suveranitatii statelor:</i> Daca guvernele au din ce în ce mai putin control asupra deciziilor cheie care le pot afecta economiile si, în consecinta, bunastarea oamenilor, cele mai puternice companii transnationale, structuri interguvernamentale si institutii financiare private au o influenta din ce în ce mai mare si tind sa actioneze în acelasi mod ca si guvernele. Iata de ce se spune ca suveranitatea statelor s-a redus simtitor. Rolurile lor traditionale au fost redefinite.</p>
--	--

2. *„Concentrare asupra aspectelor economice”*: Consideratiile economice iau locul consideratiilor politice si sociale. Deoarece companiile private si organizatiile interguvernamentale regionale si internationale isi asuma din ce în ce mai mult un rol predominant în conducerea statelor si a afacerilor lumii, exista riscul ca dimensiunile financiare si economice sa prevaleze ca singurele preocupari ale acestor institutii, ignorând alte probleme fundamentale legate de aspectele sociale, de sanatate si de mediu.

3. *Lipsa de transparenta si responsabilitate*: Guvernele, institutiile publice, autoritatile bancare nationale, etc., care sunt în general în sarcina cu hotarârea viitorului tarilor si popoarelor lor, au vazut cum, în unele cazuri, li sa luat aceasta responsabilitate în mod treptat. Multe dintre actiunile si deciziile lor sunt controlate, deoarece pot fi trasi la raspundere în mod democratic, dar acesta nu este si cazul corporatiilor transnationale sau al institutiilor regionale si internationale. În cazul încalcarii drepturilor omului, de exemplu, este aproape imposibil sa fie trasi la raspundere si sa li se monitorizeze actiunile. Mai mult, în multe dintre aceste cazuri, s-au exprimat îngrijorari cu privire la lipsa de transparenta a mecanismelor existente de luare a deciziilor. De exemplu, în unele cazuri din cadrul Organizatiei Mondiale a Comertului, deciziile sunt adoptate în spatele usilor închise dupa un proces complex de negocieri multilaterale oficiale si neoficiale.

4. *„Profit la maxim”*: O caracteristica speciala a liberalizarii comertului este

Miscarea comertului cinstit

intentioneaza sa eticheteze bunurile si produsele fabricate în conformitate cu practicile sociale si cu drepturile omului. În acest mod, consumatorii care sunt constienti de aceste probleme au ocazia sa faca diferenta prin utilizarea puterii lor de cumparare.

tendinta companiilor transnationale de a-si transfera afacerile în tari care ofera avantaje comparative mai bune, care în termeni practici înseamna salarii mai mici pentru lucratori, o legislatie a muncii mai putin stricta, conditii de munca mai flexibile, legislatie în domeniul mediului inexistentă sau care nu se aplica, impozite mai mici si reduceri ale cheltuielilor sociale, cum ar fi asigurarea de somaj, asigurarea de sanatate, etc. În aceste imprejurari, este usor sa se ajunga la concluzia ca drepturile omului sunt puternic afectate de aceste practici, în special, dar nu exclusiv, cu privire la drepturile sociale si economice ale lucratorilor din tarile gazda care se confrunta cu conditii economice si sociale dificile si au nevoie de investitii straine pentru a-si reactiva economiile deja fragile.

5. *Omogenizare*: Unii argumenteaza ca amenintarea de a trai într-o societate unica integrata cu modele de comportament social si cultural standardizate ne-ar conditiona sa mâncam aceeasi mâncare, sa ascultam aceeasi muzica sau sa privim aceleasi filme, indiferent unde traim si care este nationalitatea noastra. Aceasta situatie ar nega specificitatea fiecărei tari si ar viola dreptul nostru de a ne bucura de propriile noastre culturi.

În acest context, boicoturile consumatorilor au avut uneori succes în ceea ce priveste corectarea practicilor de afaceri inetice si ilegale. În plus, unele companii si organizatii încearca sa dezvolte strategii de afaceri care sa depaseasca problemele globalizarii.

Mai specific, în ceea ce priveste liberalizarea, unele dintre principalele institutii regionale si internationale interguvernamentale care au

promovat-o sunt:

- Organizatia Mondiala a Comertului
- Fondul Monetar International
- Banca Mondiala
- Forumul Economic Mondial. O organizatie privata care reuneste cele mai puternice 2 000 de companii ale lumii. Se întruneste în fiecare an la Davos, Elvetia.
- Blocuri regionale de comert, cum ar fi Uniunea Europeana, Acordul Nord-American al Liberului Schimb (NAFTA) si Cooperarea Economica Asia Pacific (APEC).

? Stiti de unde provin hainele pe care le purtati si mâncarea pe care o mâncati?

Declaratia Universala a Drepturilor Omului, Acordul International privind Drepturile Economice, Sociale si Culturale si Carta Sociala Europeana revizuita, precum si Carta Comunitara a Drepturilor Sociale Fundamentale ale Lucratorilor si Carta Uniunii Europene a Drepturilor Fundamentale (desi aceasta din urma nu este încă obligatorie din punct de vedere legal) sunt unele dintre instrumentele regionale si internationale cu cea mai mare relevanta pentru problema globalizarii.

„Subcomisia privind promovarea si protectia drepturilor omului ... cere tuturor guvernelor si forumurilor de politica economica sa tina seama pe deplin de obligatiile si principiile internationale referitoare la drepturile omului în formularea politicilor economice internationale²².”

Merita mentionat ca Subcomisia Natiunilor Unite privind promovarea si protectia drepturilor omului, precum si Subcomisia privind prevenirea discriminarii si protectiei minoritatilor au adoptat rezolutii privind drepturile omului si globalizarea, prima privind liberalizarea comertului si impactul sau asupra drepturilor omului (Rezolutia 1999/30), iar a doua privind drepturile omului ca obiectiv principal al politicii comerciale, financiare si de investitii (Rezolutia 1998/12).

Unele dintre aspectele pozitive asumate ale globalizarii

1. *Redefinirea cetateniei:* O noua dimensiune a cetateniei își face aparitia, care este denumita cetatenie globala. Aceasta combina conceptul traditional de cetatenie legat de exercitarea drepturilor politice si legale cu obligatii, cum ar fi votul. Într-adevar, a fi cetatean global în ziua de azi înseamna a fi mai critic cu privire la ceea ce consumi si la conditiile în care au fost produse bunurile si a fi mai constient de problemele globale, cum ar fi saracia care afecteaza lumea, problemele de mediu sau violenta. În plus, unii oameni argumenteaza ca globalizarea sociala si culturala înseamna opusul omogenitatii; ca, dimpotriva, sunt create noi practici si identitati ca rezultat al proceselor de interactiune.

2. *Cresterea mobilitatii si comunicatii mai rapide:* În ciuda discrepantei tehnologice evidente din ce în ce mai mari între a avea si a nu avea, care reprezinta unul dintre dezavantajele majore ale acestei tendinte, una dintre

	<p>consecintele pozitive ale deschiderii granitelor si dezvoltarii internetului si a altor tehnologii este ca a devenit mult mai usor sa calatoresti de la o tara la alta sau sa comunicii cu oameni din întreaga lume. Aceasta ne da ocazia sa împartasim si sa învățăm unii de la alții si de la alte culturi, învățând sa fim mai toleranti si sa ne respectăm mai mult.</p> <p>3. <i>Deschiderea treptată a granitelor</i>: Ar trebui sa faciliteze dezvoltarea si aplicarea sistemelor juridice regionale si transnationale de protectie a drepturilor omului care pot corecta încălcările drepturilor omului. Curtea Europeana a Drepturilor Omului este un exemplu de sistem regional de protectie a drepturilor omului eficient.</p> <p>Miscarea antiglobalizare</p> <p>Ca raspuns la globalizarea financiara si economica, sectoarele importante ale societatii civile preocupate de impactul sau negativ au început sa organizeze o miscare mondiala de promovare a ceea ce ei numesc umanizarea globalizării. Aceasta miscare internationala, denumita „miscarea antiglobalizare” reunește sindicate, organizatii neguvernamentale de mediu, politicieni, activisti în domeniul drepturilor omului, eruditi, institutii ale femeilor, etc., pe scurt, o gama larga de institutii si persoane interesate sa construiască o lume mai echitabila care, în opinia lor, nu poate exista atât timp cât neoliberalismul, liberalizarea preturilor si privatizarea sunt principalele motoare ale globalizării economice. Ei cer o liberalizare cu fata umana. Unele dintre aceste grupuri au ales sa își demonstreze dezacordul prin</p>
--	--

	<p>participarea la proteste de masa în timpul întâlnirilor organizate de G7+1 si alte institutii care promoveaza astfel de fenomene. Din nefericire, cel mai vizibil aspect în timpul acestor evenimente l-au reprezentat incidentele violente care au cauzat o multime de pagube. Aceasta miscare începe sa se organizeze treptat. Forumul Social Mondial s-a întrunit la Porto Alegre, în Brazilia, în „paralel” cu Forumul Economic Mondial, întrunit la Davos, în Elvetia, si a dat ocazia miilor de delegati ai organizatiilor reprezentând societatea civila sa analizeze aspectele legate de globalizare si consecintele acesteia si sa studieze alternativele.</p>
--	--

Sub sloganul „O alta lume este posibila”, unele dintre numeroasele aspecte cheie discutate au fost procesul de reformare a Organizatiei Mondiale a Comertului, apararea drepturilor omului (in special drepturile economice, sociale si de mediu) si stergerea datoriilor pentru lumea a treia.

În concluzie, l-am putea cita pe Xavier Godinot de la ATD Quart Monde: „Globalizarea este o provocare colectiva, precum si o invitatie ca fiecare dintre noi sa reinventeze noi modalitati de a fi cetateni ai lumii.”

Unele ONG-uri si institutii care se ocupa de globalizare:

Oxfam, www.oxfam.org
Fédération Internationale des Droits de l'Homme, www.fidh.org
Forumul International privind Globalizarea, www.ifg.org
Reteaua Lumii a Treia, www.townside.org.sg
L'Observatoire de la Mondialisation, <http://terresacree.org/obsmondi.htm>
ATTAC, www.attac.org
Forumul Social Mondial, www.forumsocialmundial.org.br

? Cunoasteti o alta institutie sau persoana din tara voastra care ar putea fi adaugata la aceasta lista?

Referinte

1. Birzea, C., Education for democratic citizenship: A lifelong perspective (Educatia pentru cetatenie democratica: O perspectiva pe termen lung, Consiliul pentru Cooperare Culturala, Strasbourg, iunie 2000, pp. 8-11.
2. Leary, V., „Globalisation and human rights”

AMBASADA LUMII
ÎNTÂI

(„Globalizarea si drepturile omului”), Drepturile omului, noi dimensiuni si provocari, *Unesco, Paris, 1998, pp. 265-276.*

3. „Mondialisation et droits de l'homme”, *La Lettre, nr. 28, Fédération Internationale des Droits de l'Homme, Paris, 1999.*

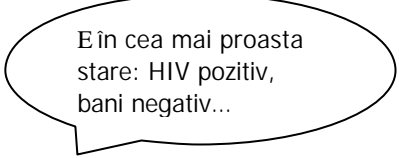
4. „Mondialisation et pauvreté”, *Revue QUART MONDE, nr. 175, Éditions Quart Monde, Paris, 2000.*

5. Oloka-Onyago, J., Udagama, D., „Human rights as the primary objective of international trade, investment and finance policy and practice. Working paper submitted in accordance with Sub-Commission resolution 1998/12” (Drepturile omului ca obiectiv principal al politicii si practicii comerciale, de investitii si financiare. Document de lucru prezentat în conformitate cu Rezolutia Subcomisiei 12/1998), *United Nations, E/CN.4/Sub.2/1999/11, 1999.*

Sanatate

„Sanatatea este o stare de bunastare fizica, mintala si sociala completa si nu simpla absenta a bolii sau infirmitatii.”

Heave

E in cea mai proasta stare: HIV pozitiv, bani negativ...

Sanatatea este o problema sociala, economica si politica, precum si una de drepturi ale omului. Inegalitatea si saracia se afla la radacina unei sanatati precare, precum si a deceselor în rândul saracilor si a oamenilor marginalizati. Raportul mondial privind sanatatea clasifica bolile si cauzele deceselor cu coduri numerice. Prima cauza de deces în întreaga lume, potrivit Raportului mondial privind sanatatea, este cea care corespunde numarului 259.5: saracia extrema. S-a creat un cerc vicios: saracia cauzeaza boala, care, la rândul ei, duce la o saracie si mai mare.

În ultimele decenii, schimbarile economice din întreaga lume au afectat profund sanatatea oamenilor si accesul lor la serviciile sociale si medicale. Resursele lumii sunt concentrate în mâinile câtorva actori economici care se straduiesc sa își mareasca la maximum profiturile. Politica economica si financiara este facuta din ce în ce mai mult de un grup de guverne si organisme internationale, cum ar fi Banca Mondiala, Fondul Monetar International si Organizatia Mondiala a Comertului. Politicile acestor organizatii, împreuna cu activitatile companiilor multinationale, au efecte grave asupra vietii, mijloacelor de trai, sanatatii si bunastarii oamenilor atât din emisfera nordica, cât si din cea sudica.

	<p>Ca niciodata înainte, cifrele deceselor si imbolnavirilor poarta fata nedreptatii si inegalitatii: 75% din populatia lumii traieste in tari in curs de dezvoltare si reprezinta numai 8% din piata farmaceutica a lumii. Mai mult, o treime din populatia lumii nu are nici un fel de acces la medicamente esentiale.</p>
<p>Activitati conexe</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Accesul la medicamente, p. 80. ▪ Probleme de familie, p. 114. ▪ O gradina peste noapte, p. 139. ▪ Sa vorbim despre sex, p. 156. ▪ A trai intr-o lume perfecta, p. 160. ▪ Sportul pentru toti, p. 214. 	<p>SIDA si drepturile omului</p> <p>Un exemplu paradigmatic il reprezinta SIDA. Daca in tarile bogate bolnavii de SIDA pot trai mai bine si mai mult cu ajutorul medicamentelor anti-retrovirale, furnizate de unele state gratuit sau la preturi rezonabile, in tarile sudice, oamenii afectati de HIV mor pentru ca nu au acces la tratament. In majoritatea cazurilor, cheltuielile anuale de sanatate pe cap de locuitor ajung la aproximativ 10 dolari SUA.</p>

Într-un raport asupra SIDA și a drepturilor omului, Comisia ONU privind Drepturile Omului a identificat următoarele drepturi ale omului, între altele, ca fiind strâns legate de răspândirea SIDA în lume³¹:

- *Dreptul la casatorie și la întemeierea unei familii:* Un raport al Comisiei ONU privind Drepturile Omului arată că „este evident că dreptul bolnavilor de SIDA sau al purtătorilor de HIV este încălcat de obligativitatea testelor premaritale și/sau de cerința privind certificatele „fără SIDA” ca condiție pentru acordarea permisiunii de casatorie conform legislației statelor. În al doilea rând, avorturile forțate și sterilizarea femeilor bolnave de HIV încălcă dreptul uman de întemeiere a unei familii, precum și dreptul la libertatea și integritatea persoanei.”
- *Drepturile copilului și tinerilor* pot fi de asemenea amenințate. „Multe dintre aceste drepturi, cum ar fi eliberarea de trafic, prostituție, exploatare sexuală și abuz sexual sunt relevante pentru prevenirea HIV/SIDA, îngrijirea și asistența acordată copiilor, deoarece violența sexuală împotriva copiilor, între altele, mărește vulnerabilitatea lor față de HIV/SIDA. Libertatea de a căuta, a primi și a difuza informații și idei de toate felurile și dreptul la educație le asigură copiilor dreptul de a oferi și a primi toate informațiile legate de HIV de care au nevoie pentru a evita contactarea bolii și a se împăca cu statutul lor în cazul în care au fost deja infectați.”
- *„Dreptul la intimitate* se referă la

Date cheie

1 decembrie

Ziua Mondială a SIDA

7 aprilie

Ziua Mondială a Sanatării

obligatiile de a respecta intimitatea fizica, inclusiv obligatia de a solicita consimtamântul pe baza de informatii pentru testul HIV si, de asemenea, intimitatea informatiei, inclusiv necesitatea de a respecta confidentialitatea tuturor informatiilor legate de statutul HIV al unei persoane. Interesul individului pentru intimitatea sa este extrem de constrângator în contextul HIV/SIDA, în primul rând din cauza caracterului invadator al obligativitatii testului HIV si în al doilea rând din cauza stigmatului si a discriminarii atasate pierderii intimitatii si confidentialitatii, în cazul în care statutul HIV este dezvaluit. Comunitatea are interesul de a apara intimitatea, astfel încât oamenii sa se simta în siguranta si confortabil atunci când fac uz de masurile de sanatate publica."

- *Dreptul la educatie:* „Acest drept include trei mari componente care se aplica în contextul HIV/SIDA. Mai întâi, atât copiii, cât si adultii au dreptul de a primi educatie în domeniul HIV/SIDA, în special în ceea ce priveste prevenirea si îngrijirea. Accesul la educatie în domeniul HIV/SIDA este o componenta esentiala de salvare a vietii în programele de prevenire si îngrijire eficiente. Statul are obligatia de a asigura, în fiecare traditie culturala si religioasa, mijloace adecvate pentru ca informatiile cu privire la HIV/SIDA sa fie incluse în programe educationale din interiorul si din exteriorul scolilor. În al doilea rând, statele ar trebui sa se asigure ca atât copiii, cât si adultii bolnavi de

SIDA nu sunt discriminati prin negarea accesului la educatie, inclusiv accesul în scoli, universitati, la burse si educatie internationala sau ca nu sunt supusi unor restrictii pentru ca sunt bolnavi de SIDA. Nu exista nici o justificare de sanatate publica pentru astfel de masuri, din moment ce nu exista riscul de a transmite accidental virusul HIV în medii educationale. În al treilea rând, statele ar trebui sa promoveze prin educatie înțelegerea, respectul, toleranta si nediscriminarea în relatiile cu persoanele bolnave de SIDA.”

- *Dreptul la munca* atrage dupa sine dreptul fiecărei persoane de a avea acces la angajare fara nici o pre-conditie, cu exceptia calificarilor profesionale necesare. Acest drept este încalcat atunci când unui solicitant sau unui angajat i se cere sa se supuna obligativitatii testului HIV si i se refuza angajarea sau este demis sau i se refuza accesul la prestatii pentru ca testul a iesit pozitiv.”

? În ce mod li se încalca drepturile bolnavilor de SIDA sau purtătorilor de HIV din tara voastra? Cum pot fi evitate aceste încălcari?

Sanatatea si mediul în Europa

Unele probleme de sanatate sunt legate de cele de mediu. În octombrie 2001, a fost organizata o conferinta pentru a analiza consecintele asupra sanatatii ale schimbarilor climatice si deteriorarii stratului de ozon. Expertii în domeniu considera ca „impacturile potential periculoase ale interactiunii dintre schimbarile climatice si deteriorarea stratului de ozon sunt foarte semnificative” si ca „este nevoie de masuri urgente pentru a reduce atât pagubele asupra mediului, cât si impactul asupra sanatatii”.³²

Sanatatea si tinerii

În ultimii ani, s-a observat o tendinta îngrijoratoare în statele membre europene în ce priveste cresterea consumului de alcool de catre tineri la vârste din ce în ce mai mici. Raul pe care acestia îl sufera este semnificativ. Un studiu comparativ al riscurilor arata, de exemplu, ca unul din patru decese ale persoanelor de sex masculin cu vârste cuprinse între 15 si 29 de ani în regiunea europeana se datoreaza alcoolului. Aceste consideratii au dus la adoptarea deciziei pentru ca „Tinerii si alcoolul” sa devina tema Conferintei ministeriale a OMS (Stockholm, 19-21 februarie 2001), iar scopul global al conferintei a fost stimularea aplicarii Planului de Actiune European împotriva Alcoolului.

Conferinta a adoptat o declaratie continând urmatoarele elemente principale:

1. identificarea alcoolului ca o problema importanta pentru sanatatea tinerilor;
2. confirmarea necesitatii de a dezvolta o politica sanatate publica/alcool, fara amestecul intereselor comerciale sau economice;
3. ocazia de a-i implica chiar pe tineri în procesul decizional;
4. nevoia de a determina obiective, la nivel local si national, de reducere a impactului alcoolului asupra sanatatii tinerilor.

Au fost recomandate unele masuri pentru aprobarea Comitetului Regional pentru Europa al Organizatiei Mondiale a Sanatatii. Acestea au inclus:

- consolidarea *parteneriatelor internationale*, în special cu Comisia Europeana, Consiliul Europei, Fondul Natiunilor Unite pentru Copii si Forumul European al Asociatiilor Medicale si Organizatia Mondiala a Sanatatii (OMS);
- mentinerea contactelor cu *tinerii* si organizatiile lor din întreaga regiune;
- stabilirea unui sistem de *monitorizare a promovarii bauturilor alcoolice* în rândul tinerilor.

? Puteti face o lista a actiunilor concrete care ar putea fi dezvoltate pentru a pune în aplicare aceste recomandari în comunitatea sau în tara voastra?

Dupa cum s-a subliniat în recomandările de mai sus, tinerii pot fi si ar trebui sa fie parteneri strategici în activitatile sau programele care se ocupa de problemele de sanatate, fie prin prevenire, fie prin interventie. Exista organizatii ale tinerilor active în acest domeniu al sanatatii, cum ar fi Federatia Internationala a Societatilor de Cruce Rosie si Semiluna Rosie, care au sectiuni de tineret în întreaga lume. Reteaua europeana a scolilor care promoveaza sanatatea este un proiect tripartit lansat de Biroul regional pentru Europa al Organizatiei Mondiale a Sanatatii, Comisia Europeana si Consiliul Europei. Aceasta pune accentul pe promovarea sanatatii în sistemul educational prin mijloace de colaborare între profesionistii din domeniile sanatatii si învatamântului si membri ai comunitatii.

Dreptul la sanatate

Dreptul la sanatate este mentionat în câteva instrumente internationale de drepturi ale omului, cum ar fi art. 12 din Acordul International privind Drepturile Copilului. În ceea ce priveste Europa, art. 13 din Carta Sociala Europeana se refera la sanatate pe larg:

„În vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului la asistenta medicala si sociala, partile contractante se angajeaza:

- sa asigure ca oricarei persoane care este lipsita de resurse corespunzatoare si nu poate sa își asigure astfel de resurse proprii prin eforturi proprii sau din alte surse, în special prin prestatii în temeiul unui regim de securitate sociala, sa i se acorde asistenta corespunzatoare si, în caz de boala, îngrijirea necesara;
- sa asigure ca persoanele care primesc astfel de asistenta nu sufera, din acest motiv, de o diminuare a drepturilor lor politice sau sociale;
- sa asigure ca oricine poate primi de la serviciile publice sau private adecvate sfaturi si asistenta personala necesara pentru a preveni, elimina sau alina nevoile personale sau ale familiei;
- pentru a aplica legal pe teritoriile lor dispozitiile alin. (1), (2) si (3) din prezentul articol în conditii de egalitate a resortisantilor proprii cu resortisanti altor parti contractante, în conformitate cu obligatiile stabilite de Conventia Europeana privind Asistenta Sociala si Medicala, semnata la Paris pe 11 decembrie 1953.”

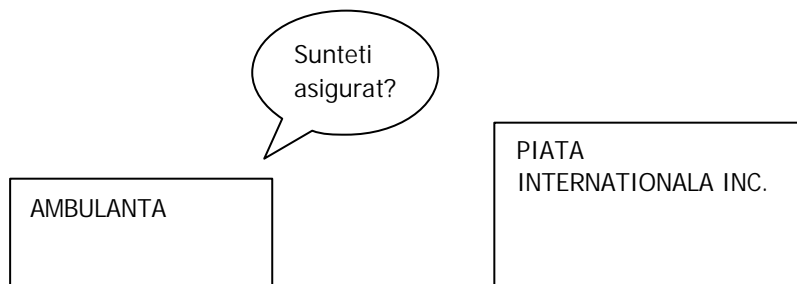
Raportul mondial privind sanatatea din 1999 a identificat urmatoarele patru provocari principale pentru guvernele nationale, comunitatea internationala si societatea civila:

1. *orientarea sistemelor de sanatate catre asigurarea unui numar minim de interventii, ceea ce ar avea cel mai mare impact asupra reducerii poverii excesive a îmbolnavirilor care îi afecteaza pe cei saraci.* Aceasta include un angajament reinnoit pentru controlul malariei, eforturi extinse pentru a controla tuberculoza, concentrarea asupra sanatatii mamei si copilului si nutritiei si revitalizarea si extinderea acoperirii programelor de imunizare.
2. *asigurarea de sisteme de sanatate care sa contracareze în mod activ potentialele amenintari care rezulta din crize economice, medii nesanatoase sau comportamente riscante.* Una dintre cele mai importante amenintari este *dependenta de tabac.* O angajare globala pentru controlul tutunului ar putea avertiza milioane de oameni cu privire la decesul lor prematur. Alte prioritati includ combaterea raspândirii rezistentei la antibiotice si pregatirea unei reactii eficiente la amenintarea pe care o reprezinta bolile. O problema sensibila este si eradicarea globala a poliomielitei si promovarea unor stiluri de viata sanatoase (inclusiv aer si apa mai curate, servicii sanitare adecvate, diete sanatoase si transport mai sigur).

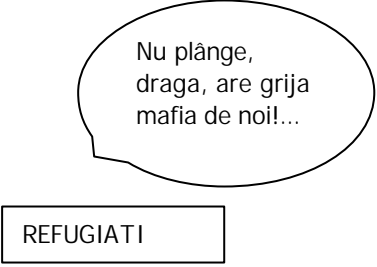
3. *Dezvoltarea unor sisteme de sanatate care sa asigure accesul universal la servicii clinice gratuite (sau cu taxe mici). Aceasta va necesita atragerea de finante publice, asigurari sociale mandatate de guvern sau ambele. Cu toate acestea, se recunoaste ca daca trebuie asigurate servicii pentru toata lumea, atunci nu pot fi furnizate toate serviciile. Cele mai eficiente servicii din punct de vedere al costurilor ar trebui furnizate în primul rând. Nici macar cele mai bogate tari nu pot asigura întregii lor populatii orice interventie în care valoarea medicala este mai mare decât riscurile.*
4. *Încurajarea sistemelor de sanatate sa investeasca în extinderea bazei de cunostinte care a facut posibila revolutia din domeniul sanatatii în secolul 20 si care va oferi toate instrumentele pentru continuarea obtinerii de rezultate în secolul 21. Cea mai acuta necesitate este cercetarea si dezvoltarea în domeniul bolilor infectioase care afecteaza în mod disproportionat saracii si stabilirea unei baze informative pentru a ajuta tarile sa își dezvolte propriile sisteme de sanatate.*

Referinte

Raportul Mondial privind Sanatatea, *Organizatia Mondiala a Sanatatii*, www.who.int/whr/.

Securitatea umana

 <p>Nu plânge, draga, are grija mafia de noi!...</p> <p>REFUGIATI</p>	
<p>Conceptul de securitate umana a aparut pe scena lumii spre sfârșitul secolului 20. Înainte de acesta, timp de 100 de ani, ideea de securitate de <i>stat</i> a fost un concept familiar si acceptat. Statele erau îndreptatite, si într-adevar se astepta acest lucru de la ele, sa își apere integritatea lor teritoriala împotriva amenintarilor externe, iar masurile speciale erau permise în acest scop, dar notiunea de securitate, cel puțin la nivel international, se oprea la granițele nationale.</p> <p>Discursul privind securitatea s-a schimbat în anii '90, iar comunitatea internationala a început sa accepte importanta masurilor speciale pentru a apara nu numai state, ci si <i>popoare</i> împotriva amenintarilor la securitatea lor, chiar daca acest lucru contravenea dorintelor guvernului în cauza. Desigur, chiar si înainte de aceasta, exista o utilizare comuna a cuvântului „securitate” care se aplica oamenilor, dar schimbarea radicala din anii '90 consta în discursul international: pentru prima data, apararea <i>unui popor</i>, care a fost considerata anterior problema suverana a statelor nationale individuale, a devenit potential problema comunitatii internationale.</p>	<p>„Sensul termenului «securitate umana» este sinonim cu cel de «securitate a oamenilor»... Obiectivul securitatii umane este siguranta si supravietuirea oamenilor.”</p> <p><i>Dr. Sverre Lodgaard</i></p>

Limbajul s-a schimbat, la fel si actiunile

Actiuni colective de securitate, care presupun coalitii de natii si care se afla sub îndrumarea Organizatiei Natiunilor Unite, au fost întreprinse un numai cu scopul de a spori securitatea statelor, ci, în primul rând, în numele securitatii poporului/popoarelor.

Evenimentele la care s-a facut referire anterior numai în termeni de *dezastre umanitare* au fost redefinite în termeni de pace si securitate. Acestea au fost utilizate pentru a justifica masuri de control internationale, unul dintre primele exemple fiind programul de asistenta umanitara din Somalia (1992-1993), cu ocazia caruia Consiliul de Securitate al Natiunilor Unite a constatat ca

„dimensiunea tragediei umane ... consta o amenintare la adresa pacii si securitatii.”

Activitati conexe

- Pot sa intru?, p. 98.
- Bani de cheltuit, p. 177.
- Jocul de Bingo al drepturilor, p. 206.
- Bariera lingvistica, p. 228.
- Goana dupa bogatie si putere, p. 231.
- Violenta în viata mea, page 248.
- Ziua de mâine, p. 250.

Operatiunea Organizatiei Natiunilor Unite în Somalia (UNOSOM) a fost instituita în 1992 pentru a monitoriza încetarea focului în Mogadiscio si pentru a escorta transporturile de ajutoare umanitare la centrele de distributie din oras. Mandatul si autoritatea misiunii au fost ulterior extinse pentru a permite protejarea convoaielor si a centrelor de distributie în Somalia.

„Consiliul de Securitate,

având în vedere scopurile si principiile Cartei Natiunilor Unite si responsabilitatea de importanta primordiala a Consiliului de Securitate în mentinerea pacii si securitatii internationale, *hotarâte* sa rezolve situatia umanitara grava din Kosovo, Republica Federala a Iugoslaviei, si pentru a asigura întoarcerea în conditii de libertate si siguranta a tuturor refugiatilor la casele lor, *hotarând* ca situatia din regiune continua sa constituie o amenintare la adresa pacii si securitatii internationale ... si actionând în acest scop în sensul capitolului VII din Carta Natiunilor Unite, ...*Decide* ca responsabilitatile fortei internationale de securitate desfasurate si care actioneaza în Kosovo vor include:

1. împiedicarea reluarii ostilitatilor...;
2. demilitarizarea Armatei de eliberare a orasului Kosovo (KLA)...;
3. asigurarea unui mediu sigur în care refugiatii sa se poata întoarce acasa în conditii de siguranta... si ajutoarele umanitare sa poata fi distribuite.

Asigurarea sigurantei si ordinii publice...

Extrase din Rezolutia 1244 (1999). Adoptata de Consiliul de Securitate al Natiunilor Unite la a 4011-a reuniune pe 10 iunie 1999.

Doua aspecte ale schimbarii:

Extrasul de mai sus din Rezolutia Natiunilor Unite ilustreaza cele doua schimbari fundamentale care s-au produs în clasificarea problemelor care pot ameninta securitatea internationala:

1. tipurile de evenimente care au ajuns sa fie considerate o amenintare la adresa securitatii;
2. extinderea preocuparilor legate de securitate la evenimentele intrastatale, precum si la conflictele dintre statele nationale.

Ce a determinat schimbarea?

Mai multe influente au determinat trecerea de la o definitie a securitatii care se concentra asupra statelor la una care se concentreaza asupra popoarelor. O astfel de influenta a fost fara îndoiala sfârșitul razboiului rece care a permis unor interese ale guvernelor sau ale oamenilor, înainte ascunse, sa iasa la suprafata. Un rezultat a fost izbucnirea unor conflicte complexe si dificile, adesea în interiorul statelor, ale caror costuri în termeni de pierderi civile necesita un nou tip de reactie.

Cu toate acestea, a existat o influenta mai importanta decât simpla constatare a faptului ca apararea popoarelor necesita uneori o reactie internationala. Aceasta constatare exista, la urma urmei, de mai multi ani, dar „amestecul” în ceea ce parea a fi o problema pur interna nu a fost considerata o solutie posibila sau

acceptabila. Totusi, acum, profilul preocuparilor privind drepturile omului care se contureaza în lume a dus la o forma de justificare care era, daca nu universal, cel puțin pe scara larga acceptata: la urma urmei, drepturile omului se refera mai exact la oameni și nu la state și toate tarile din lume își exprima acordul, cel puțin în principiu, cu aceste norme.

? În ce masura ar trebui supuse politicile interne ale natiunilor analizei comunitatii internationale?

<p>Interese de stat sau personale?</p> <p>Ideea centrala care sta la baza drepturilor omului este ca exista un anumit nivel de demnitate umana care nu poate fi violat de nici un guvern sau individ. Astfel, statul renunta la o parte din suveranitatea sa, în sensul vechi al termenului, numai ca o consecinta inevitabila a respectarii drepturilor omului. Prin semnarea unor norme acceptate international privind drepturile omului, statele au cazut astfel de acord sa puna individul în prim-planul actiunilor lor si sa renunte, prin urmare, la capacitatea de a face absolut <i>orice</i> în numele intereselor statului.</p> <p>Aceasta idee a câstigat teren în ultimii zece ani în domeniul relatiilor internationale. Rezultatul a fost nu numai un numar din ce în ce mai mare de misiuni ONU cu un mandat extins, ci si graba de a înfiinta o curte penala internationala permanenta, astfel încât cei care încalca drepturile omului sa poata fi judecati în afara granitelor unui anumit stat.</p>	<p>„Securitatea este o conditie în care alte lucruri devin posibile.”</p> <p><i>Emma Rothschild</i></p>
---	---

<p>Curtea Penala Internationala</p> <p>Comunitatea internationala s-a reunit la Roma între 15 iunie si 17 iulie 1998 pentru a finaliza proiectul de statut în temeiul caruia, dupa ce va fi ratificat de cel putin 60 de tari, se va constitui Curtea Penala Internationala. Aceasta va fi o curte cu statut permanent si va judeca persoanele acuzate de genocid, crime de razboi si crime împotriva umanitatii.</p>
--

Continuarea dezbatelor: eliberarea de lipsuri

Originile noii perspective asupra drepturilor omului se regasesc în publicarea unei Agende pentru pace de catre Secretarul General al ONU Boutros Boutros-Ghali în 1992. Acest document a sugerat ca amenintarile la securitatea globala nu erau numai de natura militara:

„Un strat de ozon deteriorat reprezintă o amenințare mai gravă la adresa oamenilor expuși decât o armată ostilă. Seceta și bolile pot decima la fel de nemilos ca și armele de război.”

S-a sugerat că instabilitatea ecologică, sărăcia, foametea și opresiunea nu numai că erau probleme grave de securitate în sine, dar reprezentau și cauze și consecințe ale conflictelor.

Raportul privind dezvoltarea umană al Programului de dezvoltare al Națiunilor Unite din 1994 a continuat ideea unei interpretări mai largi a conceptului de securitate, sugerând că acesta poate fi împărțit în doi factori componenți:

1. „protecția împotriva întreruperii bruste și dureroase a ciclului vieții cotidiene (cunoscut și ca *eliberarea de teamă*); și
2. protecția împotriva amenințărilor constante pe care le reprezintă foametea, bolile, crima și reprimarea (*eliberarea de lipsuri*).

Raportul a detaliat aceste concepte și a continuat cu identificarea a șapte componente separate de securitate umană:

- *securitate economică* (asigurarea unui venit minim);
- *securitatea alimentelor* (acces fizic și economic la hrană);
- *securitatea sănătății* (cu privire la protecția împotriva bolilor și infecțiilor);
- *securitatea mediului* (accesul la alimentarea cu apă în condiții de igienă, aer curat și un sistem terestru nedegradat);
- *securitatea personală* (protecția împotriva violenței fizice și amenințărilor);
- *securitatea comunitară* (securitatea identității culturale);
- *securitatea politică* (protecția drepturilor omului și libertăților fundamentale).

<p>Tinerii si securitatea umana</p> <p>Organizatiile tinerilor, care se ocupa de probleme si activitati care promoveaza pacea, educatia în domeniul drepturilor omului, problemele de mediu sau eliminarea foamei, de exemplu, pot fi considerate ca actionând pentru o mai mare securitate umana: scopul lor este de a dezvolta conditii în care oamenii sa fie eliberati de lipsuri si de teama.</p>	<p>Cu toate acestea, acest concept foarte cuprinzator de securitate umana a fost criticat de multi oameni care cred ca cu cât includem mai multe componente în concept, cu atât mai puțin util devine ca instrument politic. În special, unul dintre membrii fondatori ai „Parteneriatului uman de securitate” international, si anume Departamentul canadian pentru afaceri straine si comert international, propune o definitie mult mai restrânsa: „Securitate umana reprezinta siguranta oamenilor în fata unor amenintari cu caracter atât violent, cât si non-violent. Este o conditie sau o stare caracterizata de protectia împotriva unor amenintari care se fac simtite peste tot la adresa drepturilor oamenilor, a sigurantei lor sau chiar a vietilor lor... Testul decisiv pentru a determina daca este utila încadrarea unei probleme în termeni de securitate umana reprezinta gradul în care siguranta oamenilor este amenintata.”</p> <p>? Care sunt avantajele si dezavantajele extinderii conceptului de securitate pentru a include eliberarea de lipsuri si de teama?</p>
<p>„... oamenii cumsecade nu pot sta si privi linistiti masacrele sistematice, dirijate de stat împotriva altor oameni. Oamenii cumsecade nu pot tolera acest lucru si nu pot sa nu sara în ajutor, daca ajutorul le sta în putinta.”</p> <p><i>Vaclav Havel</i></p>	<p>Agenda de securitate umana</p> <p>În ciuda diferitelor interpretari, definitii si accentuari, diferitele concepte de securitate umana au în comun câteva elemente. Urmatoarele caracteristici sunt esentiale într-o agenda de securitate umana.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Accentul nu se mai pune pe

securitatea statelor, ci pe securitatea oamenilor. Aceasta este considerata una dintre contributiile semnificative ale conceptului de securitate umana. Dupa cum s-a mentionat anterior, timp de secole, securitatea a fost considerata în primul rând securitate nationala sau de stat; acum, notiunea de securitate umana da nastere unor discutii internationale si unor preocupari cu privire la securitatea si siguranta oamenilor si nu a statelor.

- Acest lucru presupune si reaccentueaza obligatiile statelor de a asigura securitatea cetatenilor lor. Accentul pe securitatea oamenilor determina statele sa își protejeze cetatenii.
- Agenda recunoaste interrelatiile dintre oameni si faptul ca multe probleme traverseaza granitele statului si orice fel de limite. O situatie de securitate umana scoate în evidenta natura interdependentă a oamenilor de astazi, reamintindu-ne ca multe probleme nu au „pasapoarte” si ca nu pot fi oprite la granitele politice. Barbatii si femeile din tarile industrializate, de exemplu, nu sunt izolati de saracia din tarile în curs de dezvoltare, lucru evidentiat de tiparele migrationiste si bolile care nu respecta granitele; iar oamenii din tarile în curs de dezvoltare sunt expusi riscurilor poluarii

	<p>industriale provenite de la fabricile din nord.</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Agenda recunoaste importanta actorilor care nu au legatura cu statul. Campania internationala împotriva minelor antipersonal este adesea citata ca o initiativa eficienta lansata de organizatiile neguvernamentale. „Organizatiile societatii civile încearca sa gaseasca mai multe ocazii si sa se implice mai mult în promovarea securitatii umane. În multe cazuri, organizatiile neguvernamentale s-au dovedit parteneri extrem de eficienti, pledând în favoarea securitatii oamenilor.”³³▪ Agenda cere ca cei vinovati de încălcari ale drepturilor omului si ale legislatiei umanitare sa fie trasi la raspundere. Crearea Curtii Penale Internationale, precum si a tribunalelor penale internationale pentru fosta Iugoslavie si Ruanda este considerata ca un pas important în respectarea agendei de securitate umana.▪ Agenda pune în evidenta complexitatea problemelor de securitate, reaccentuând necesitatea unor reactii care sa abordeze aspecte multiple. Între diferitele utilizari ale securitatii umane, se accepta ideea ca este un concept cu aspecte multiple care necesita coordonare si colaborare între numerosi actori. Una dintre reactiile carora li se acorda
--	--

	<p>importanta este recurgerea la „puterea slaba”, adica la convingere si nu la concentrarea în totalitate asupra puterii si tehnicii militare („idei puternice si nu arme puternice”).³⁴</p>
--	---

Securitatea personala si CEDO

Dreptul la libertatea si securitatea persoanei este protejat în temeiul art. 5 din Conventia Europeana privind Drepturile Omului, iar importanta art. 5 s-a vazut în câteva dintre primele cauze judecate la Strasbourg. Dintre primele 10 000 de cauze, aproape o treime sunt ale unor persoane lipsite de libertate.

Acest articol se refera la protectia libertatii fizice si, în special, la eliberarea din detentia sau arestul arbitrar. Acesta garanteaza anumite drepturi procedurale de baza, cum ar fi dreptul la informare prompta cu privire la motivul arestarii, dreptul de a fi adus prompt în fata instantei de judecata si dreptul de a participa la un proces în care legalitatea detentiei sau continuarea detentiei pot fi hotarâte rapid de catre instanta.

Exemple de cauze în temeiul art. 5 care au fost judecate de Curtea Europeana a Drepturilor Omului:

1. *Bozano v. Franta, 1986*

Curtea a decis ca împrejurarile arestarii si deportarii solicitantului din Franta în Elvetia nu au fost nici legale, nici compatibile cu dreptul la securitatea persoanei.

2. *Brogan si altii v. Regatul Unit, 1988*

Curtea a decis ca retinerea solicitantilor conform legislatiei privind prevenirea terorismului pentru perioade care au depasit patru zile, fara ca legalitatea detentiei sa fi fost hotarâta, a încalcat dreptul de a fi adusi prompt în fata unei instante.

3. *De Wilde, Ooms si Versyp v. Belgia, 1970/71*

Curtea a decis ca procedurile la care au avut acces solicitantii pentru a reclama ilegalitatea detentiei lor conform legislatiei privind vagabondajul nu le-a permis accesul la reparatii, cu garantiile necesare pentru a contesta lipsirea lor de libertate, de la sapte luni la un an si noua luni.

Referinte

1. Annan, K., „Two concepts of sovereignty” (*Doa concepte de suveranitate*), *The Economist*, 18 septembrie 1999.
2. Carta ONU, www.un.org/peace.
3. www.humansecuritynetwork.org.
4. Lodgaard, S., „Human security: concept and operationalization” (*Securitatea umana: concept si punere în aplicare*), Institutul Norvegian de Afaceri Internationale, nepublicata, 2000.

5. Rotschild, E., „What is security?” (Ce este securitatea?), DAEDALUS, Jurnalul Academiei Americane de Arte si Stiinte, vol. 124, nr.3, editia de vara 1995.
6. Raportul privind Dezvoltarea Umana, 1994, Programul de Dezvoltare al Natiunilor Unite, www.undp.org.
7. Departamentul Canadian pentru Afaceri Straine si Comert International (DCASCI), www.dfait-maeci.gc.ca/foreign/humansecurity.

Mass-media

Activitati conexe

- Jocul „deseneaza cuvântul”, p. 120.
- Luptatori pentru drepturi, p. 130.
- Prima pagina, p. 135.
- Jocuri cu imagini, p. 188.
- Impactul internetului, p. 222.
- Ziua de mâine, p. 250.

Câștigătorul la categoria tortura este...

În autobiografia sa, presedintele Mandela relateaza o escala pe care a facut-o la nord de Golful Arctic, în Golful Goose, unde un grup de tineri inuiti a venit la el:

„... vorbind cu acesti tineri inteligenti, am aflat ca au urmarit eliberarea mea la televizor si ca erau familiari cu evenimentele din Africa de Sud. „Viva ANC!” a spus unul dintre ei. Inuitii sunt un popor aborigen caruia populatia alba colonizatoare i-a aplicat dintotdeauna un tratament nedrept; existau paralele între suferintele negrilor sud-africani si poporul inuit. Ceea ce m-a frapat puternic a fost cât de mica a devenit planeta în deceniile detentiei mele; era uimitor pentru mine ca un adolescent inuit traind pe acoperisul lumii putea urmari eliberarea unui prizonier politic aflat în sudul extrem al Africii. Televiziunea a micșorat planeta si a devenit, în acelasi timp, o arma uriasa de eradicare a ignorantei si de promovare a democratiei.”³⁵

Procesul descris cu maiestrie într-o singura imagine de presedintele Mandela este cel al accelerarii exponentiale a difuzarii diferitelor mijloace de informare. Acum mai bine de un secol, în 1895, Marconi a transmis primul mesaj fara fir; cu doua decenii înainte, Edison inventase fonograful. În ultimele decenii, progresele tehnice s-au accelerat dupa inventarea radioului si televiziunii si

	<p>ulterior a transmisiei în ambele medii. Cum se petrece de fapt aceasta transmisie era greu de prevazut în octombrie 1957, când oamenii de stiinta sovietici au lansat Sputnik, prima naveta spatiala care a ajuns pe orbita, o sfera metalica cu un diametru de 60 cm care a fost conceputa pentru a determina densitatea atmosferei superioare a Pamântului. În acest caz, evenimentul a fost transmis prin radio, iar satelitul s-a rotit în jurul Pamântului timp de numai trei luni. 12 ani mai târziu, Statele Unite ale Americii aveau sa transmita prin televiziune imagini ale planetei noastre ca entitate unica si ale primului om care a pasit pe Luna.</p> <p>Astazi, ideea de „o lume” si de comunicatie prin satelit/antena parabolica a dobândit un rol central în abordarea problemelor globale, dar si a celor locale. Primul sistem international de satelit a fost pus în functiune în 1965. De atunci, comunicatiile erei spatiale, tehnologia informatională si electronii optici au convers cu ceea ce se înțelege în mod conventional prin „mass-media” pentru a oferi oamenilor o diversitate de instrumente fara precedent – de la simplul telefon celular la internet –, pentru a le diversifica perceptiile, pentru a le exprima opiniile, pentru ca ei sa interactioneze unii cu altii, sa înțeleaga si sa reactioneze la schimbari.</p>
--	---

În domeniul mass-media, simpla percepție a schimbării suferă o tranziție radicală. Radioul a avut nevoie de 38 de ani pentru a ajunge la 50 de milioane de utilizatori, televiziunea de 13, computerele personale de 16, iar sistemul World Wide Web, cel mai important mod de navigare pe internet.

Provocarile unei lumi bogate în mass-media

Comisia Unesco privind cultura și dezvoltarea, care sprijină analizarea tendințelor moderne de comunicare și rolul central al culturii occidentale în procesul de globalizare, descrie noile tehnologii ca oferind o extindere nemaiauzită a mass-mediei. Formele tradiționale de cenzură au devenit din ce în ce mai dificile, mass-media poate consolida sentimentul de solidaritate globală, iar tehnologiile multimedia dau naștere unor noi provocări artistice și intelectuale. Usurința reproducerii și transmisiei a făcut mult mai dificil controlul exercitat de orice guvern – ca să nu mai vorbim de cenzură – asupra informațiilor pe care oamenii le primesc sau le transmit. Mass-media de astăzi susține mișcările oamenilor și creează cetățeni mai bine informați. De asemenea, consolidează sentimentul de solidaritate globală, fără de care nici un fel de etică globală nu poate începe să se cristalizeze. „Imaginile mass-media ale suferinței umane au motivat oamenii să își exprime îngrijorarea și solidaritatea cu cei aflați în locuri îndepărtate, contribuind la eforturile de ajutorare și cerând explicații și acțiuni din partea guvernelor.”

Trebuie subliniate și aspectele

Date cheie

21 noiembrie

Ziua Mondială a Televiziunii

17 mai

Ziua Mondială a Telecomunicațiilor

negative. Afirmatia ca, în acest moment, peste 100 de jurnalisti se afla în închisorile din peste 20 de tari pentru exercitarea dreptului aparent garantat la libertatea de expresie este probabil o subestimare, ca sa nu mai vorbim despre cei care au platit cu viata pentru practicarea profesiei lor.

Disponibilitatea mijloacelor este o alta problema care trebuie mentionata. Cum poate ajunge revolutia comunicatiilor la miliardele de oameni lipsiti de electricitate din sute de mii de asezari umane aflate în regiunile în curs de dezvoltare? Exista inca oameni care nu pot beneficia de revolutia informationala. Cei care pot reprezinta o minoritate, în mare parte cetateni ai tarilor dezvoltate si locuitori ai oraselor din alte regiuni, care spera sa fie conectati la televiziunea prin satelit sau la retelele informatice internationale.

Stiati ca...

Pentru tarile în curs de dezvoltare, veriga slaba în lantul infrastructurii este adesea „ultima mila” dintre centrala locala si postul telefonic individual.

Unele tari africane sunt, într-adevar, atât de sarace în telecomunicatii încât exista mai putin de o linie telefonica la 1 000 de oameni. Sau, mai dezolant, exista mai multe telefoane în Tokyo sau Manhattan decât în întreaga Africa. Raportul privind dezvoltarea umana din 1999 prezinta o comparatie cuprinzatoare între existenta liniilor telefonice, televizoarelor, faxurilor, PC-urilor si gazdelor internet din întreaga lume. Tarile dezvoltate au o medie de 502 linii telefonice, 595 televizoare, 45 faxuri, 204 PC-uri si 35 gazde internet la 1 000 de oameni, în timp ce tarile mai sarace, la acelasi numar de oameni, au 4 linii telefonice, 36 televizoare, 0,2 faxuri si o prezenta nesemnificativa a PC-urilor sau accesului la internet. În prezent, radioul ramâne singurul mediu care este suficient de raspândit în lume si raspunde si nevoii de culturi orale.

Ce efecte au aceste schimbari rapide asupra modului în care percepem evenimentele din lume?

Pot fi evidentiata trei dimensiuni cruciale ale caracterului schimbator al mass-mediei:

1. dezvoltarea rapida a telecomunicatiilor si tehnologiilor media a modificat însesi natura mass-mediei. În termeni de spatiu si timp, acestea devin parte integranta a evenimentelor care au loc. Reportajele în direct s-au transformat într-un eveniment nou. Astfel de exemple ar fi debarcarea soldatilor americani în Somalia, Haiti si asaltul asupra Beli Dom si asupra postului de televiziune Ostantino din Moscova.

„Toata lumea are dreptul la libertatea de opinie si expresie; acest drept include libertatea de a avea opinii fara amestecuri din afara si de a cauta, a primi si a difuza idei prin intermediul mass-mediei, indiferent de granite.”

Art. 19, Declaratia Universala a Drepturilor Omului

2. Politicienii au o influenta puternica si cruciala asupra mass-mediei în regimurile nedemocratice si neconsolidate. În societatile democratice, politicienii se straduiesc sa influenteze mass-media cât mai mult posibil prin manipulare. Pe de alta parte, mass-media poate exercita o influenta din ce în ce mai decisiva asupra comportamentului si deciziilor politicienilor.

3. Comercializarea elimina diversitatea programarii, precum si a programelor privind minoritatile, cultura alternativa si subculturile. Încercarea de a obtine cote de audienta mai mari este reflectata în raportarea stirilor si a problemelor curente. Prezentarea stirilor, selectarea extraselor din realitatea prezentata de mass-media audientei este caracterizata acum de trivialitate, bizar si scandalos. Ca o consecinta, stirile temeinic documentate ocupa acum mai putin spatiu. Exista mai putina vointa de a acoperi cheltuielile serviciilor publice de radio si televiziune care sunt fortate acum sa se comercializeze. Publicul are cel mai mult de pierdut din aceasta cauza, pentru ca își pierde sursele de informare.

Art. 11 din Carta Regionala pentru Limbile Minoritare sau Regionale (1992) privind mass-media

Pentru utilizatorii limbilor minoritare sau regionale pe teritoriile pe care se vorbesc aceste limbi, în functie de situatia fiecarei limbi, în masura în care autoritatile, direct sau indirect, sunt competente, au autoritate sau joaca un rol în acest domeniu, si respectând principiul autonomiei si independentei mass-media, partile se angajeaza:

A. în masura în care radioul si televiziunea indeplinesc o misiune de serviciu public:

- pentru a asigura crearea a cel puțin unui post de radio sau unui canal de televiziune în limbile minoritare sau regionale; sau
- pentru a incuraja si/sau a facilita crearea a cel puțin unui post de radio sau a unui canal de televiziune; sau
- sa ia masuri adecvate astfel încât companiile de radio si televiziune sa ofere programe în limbile minoritare sau regionale.

Nevoia de alternative

În special în momente de tensiuni și conflicte violente, cum au fost cele care au afectat, de exemplu, regiunea Balcanilor, „noi canale care să permită un flux liber al informațiilor ar putea și ar trebui să contribuie la pluralism, dezvoltare economică și socială, democrație și pace... Programele de formare în etica jurnalistică ar trebui să sensibilizeze jurnaliștii cu privire la prejudecăți și discriminare”.³⁷

Unul dintre cele mai importante portaluri internet care promovează informații despre drepturile omului, One World (www.oneworld.net/) a rezumat în modul următor cele patru provocări pentru democrație în mass-media:

1. *Libertatea discursului*: În general, multe discuții despre democrația în mass-media s-au axat asupra dreptului la libertatea de expresie. În special în timpul războiului rece, guvernele occidentale au pus accentul pe cenzura de stat din blocul sovietic pentru a scoate în evidență presupusa libertate a presei lor. Cu toate acestea, deși dreptul la un discurs liber este încă negat în multe cazuri în întreaga lume, concentrarea exclusiv asupra acestui aspect a trecut în planul doi probleme și mai importante ale democrației mass-media din multe țări.
2. *Proiectarea vocii*: În mass-media, democrația înseamnă mai mult decât „a spune ce îți place”. Democrația în mass-media se referă la proiectarea vocii – a te face auzit. Deși tehnologia a facilitat mai mult ca oricând publicarea propriei reviste (sau înregistrarea propriilor stiri video), a devenit mai dificil ca materialul respectiv să aibă o cât de mică audiență. Chiar dacă veți găsi un distribuitor să îl ducă la punctele de desfacere independente încă deschise și care vor fi de acord să îl stocheze, dacă nu puteți cheltui milioane pentru publicitate în fiecare an, se vor găsi foarte puțini oameni care să aleagă materialul respectiv.

<p>3. <i>Concentrarea proprietatii.</i> Într-o forma mai sofisticata, cenzura se realizeaza nu prin reprimare legala, ci prin institutii capitaliste care colaboreaza pentru a mentine hegemonia credintelor. Controlul celor mai puternice instrumente mass-media noi inca este concentrat în mâinile câtorva oameni (la nivel national sau international) din sectorul privat sau sub monopol guvernamental. Aceasta înseamna ca majoritatea companiilor din mass-media se afla în proprietatea unui numar mic de giganti industriali. Fie ca se afla în anumite tari sau – din ce în ce mai mult – la scara globala, aceste carteluri controleaza în mod eficient imaginile si stirile prin care înțelegem lumea. În loc de diversitate democratica reala, ni se ofera versiuni infinite ale aceluiasi produs (cu mici variatii în ceea ce priveste ambalajul).</p> <p>4. <i>Siguranta:</i> Aceasta lipsa de varietate are consecinte grave, deoarece devine din ce în ce mai dificil sa gasesti alternative la ortodoxia principalelor canale media. Cât spatiu s-a acordat sutelor de mii de oameni din America de Nord si Europa de Vest, care au organizat campanii împotriva atacului tarilor lor împotriva Irakului? Democratia restrânsa a mass-mediei duce la</p>	<p>Libertatea de expresie – ramân multe de facut</p> <p>„Multi jurnalisti din lume, inclusiv Europa, sunt inca hartuiti, condamnati si adesea chiar asasinati atunci când încearca sa relateze probleme de interes public, a spus Secretarul General al Consiliului Europei Walter Swimmer într-o declaratie care marca Ziua Mondiala a Libertatii Presei (3 mai 2001).”³⁸</p>
--	--

democrație politică restrânsă, deoarece ideile alternative sunt ținute în mod deliberat departe de atenția publicului (în special dacă ar putea aduce atingere agenților de publicitate).	
---	--

Concentrarea proprietății

„Doi producători de centrale nucleare au în proprietate două dintre rețelele de televiziune americane – General Electric detine NBC, iar Westinghouse, CBS. Cealaltă rețea este în proprietatea unei companii de desene animate: Disney detine ABC”, a avertizat candidatul la președinția SUA, Ralph Nader. Un grup de publicitate poate controla astăzi 40% din piață. Concentrarea puterii, cum s-a întâmplat în cazul fuziunii dintre American On Line (AOL), Time Warner și grupul Turner, face să apară spectrul hegemoniei culturale.

? Credeti ca supunerea la o propaganda comerciala permanenta prin intermediul mass-mediei ne lipseste de capacitatea de a face alegeri libere?

? Credeti ca expunerea tinerilor la materiale necorespunzatoare cu continut violent sau rasist, de exemplu, prin intermediul televiziunii le influenteaza gândirea și atitudinile?

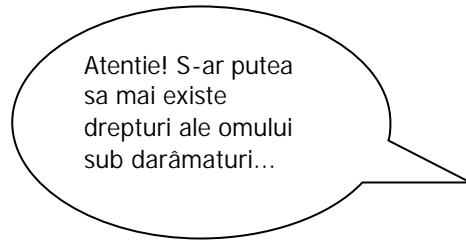
ONG-urile și mass-media

1. Baltic Media Centre este o fundație independentă non-profit (ONG) care promovează democrația, dezvoltarea socială și cooperarea pasnică internațională prin participarea activă a mass-mediei, www.bmc.dk.
2. AIM (Alternativna Informativna Mreža / Alternative Information Network) este o rețea de jurnaliști independenți din fostă Iugoslavie și din sudul Balcanilor, care oferă un serviciu de informații detaliate în limbile locale și în engleză. www.aimpress.org.
3. Reportères sans Frontières este o organizație care oferă informații privind reporterii independenți care se află în pericol în întreaga lume. Organizează petiții și campanii de trimitere de scrisori în apărarea jurnaliștilor independenți. Pentru mai multe informații, a se vedea www.rsf.fr.

Referințe

1. Raportul privind Dezvoltarea Umană, 1999, *Programul de Dezvoltare al Națiunilor Unite*, www.undp.org.
2. Raportul privind Dezvoltarea Umană, 2001, *Programul de Dezvoltare al Națiunilor Unite*, www.undp.org.
3. www.humanrights.coe.int/media.
4. Diversitatea noastră creativă, *raport al Comisiei Mondiale pentru Cultura și Dezvoltare, Unesco, 1995*.
5. Raportul Mondial privind Comunicarea și Informarea, *publicație Unesco, 1999*.

Pacea si violenta

„Pâinea pe timp de pace este mai buna decât cozonacul pe timp de razboi.”

Proverb slovac

Care este relatia dintre pace si drepturile omului? Este pacea un drept al omului?

Încalcarile masive ale drepturilor omului în timpul celui de-al doilea razboi mondial, precum si dorinta si necesitatea de pace s-au aflat la originea Consiliului Europei.

O cultura a drepturilor omului este o pre-conditie pentru a realiza un stat al pacii în orice tara din lume. Dreptul la pace apartine celei de-a treia generatii de drepturi ale omului sau asa-numitele drepturi ale solidaritatii.

Organizatia Educationala, Stiintifica si Culturala a Natiunilor Unite (Unesco) este principala institutie care s-a dovedit activa în promovarea acestui drept. Într-adevar, în 1994, Federico Mayor, directorul general de pe atunci al Unesco, a lansat un apel international pentru instituirea unui drept la pace. În 1997, o propunere de declaratie care prezenta pacea ca pe un drept al omului a fost prezentata Conferintei Generale a Unesco. Propunerea a fost respinsa, dar dreptul la pace exista înca pe agenda Natiunilor Unite. Comisia privind Drepturile Omului a adoptat la începutul anului 2001 o Rezolutie privind promovarea drepturilor popoarelor la pace.

? Credeti ca ar trebui sa existe un drept specific la pace sau acesta face deja parte din drepturile omului deja existente?

<p>Activitati conexe</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Pot sa intru?, p. 98. ▪ Exista alternative?, p. 111. ▪ Probleme de familie, p. 114. ▪ A trai într-o lume perfecta , p. 160. ▪ Bani de cheltuit, p. 177. ▪ Începe jocull, p. 194. ▪ Centrala electrica, p. 198. ▪ Violenta în viata mea, p. 248. ▪ Ziua de mâine, p. 250. 	<p>Atunci, ce este pacea?</p> <p>Conceptul de pace are o dimensiune culturala importanta. În general, în culturile orientale, pacea se refera mai mult la pacea interioara (pacea din mintile sau inimile noastre), în timp ce în lumea occidentala, pacea este înțeleasa ca fiind exterioara indivizilor (absenta razboiului sau a conflictelor violente). De exemplu, în India, cuvântul pentru pace este „shanti”, care implica o ordine perfecta a mintii sau pacea mintii. Ghandi si-a bazat filosofia si strategia pe conceptul denumit Ahimsa, care înseamna în sens larg „ a se abține de la absolut orice este rau”. El a spus, „literal vorbind, Ahimsa înseamna non-violenta. Pentru mine însa are un sens mult mai înalt, infinit mai înalt. Aceasta înseamna ca nu poti supara pe nimeni; nu poti adaposti gânduri necaritabile, nici macar fata de cei pe care îi consideri dusmanii tai.</p>
--	--

Pentru cineva care urmeaza aceasta doctrina, nu exista dusmani." În traditia Maya, pacea se refera la conceptul de bunastare; este legata de ideea unui echilibru perfect între diferite domenii ale vietii noastre.

Exista multe definitii ale pacii. Una dintre ele care are o influenta puternica este distinctia între pacea pozitiva si cea negativa facuta de Johan Galtung, erudit si cercetator norvegian renumit pe plan international.

Pacea negativa înseamna ca nu exista razboi, conflicte violente între state sau în interiorul statelor, cum ar fi razboaiele din Balcani.

Pe de alta parte, *pace pozitiva* înseamna ca nu exista razboaie sau conflicte violente, în combinatie cu o situatie în care exista egalitate, justitie si dezvoltare.

Am putea rezuma aceste doua concepte în modul urmator:

fara razboi = pace negativa

fara razboi + dreptate sociala/dezvoltare = pace pozitiva

Un nivel înalt de dreptate sociala si un nivel minim de violenta caracterizeaza asadar pacea pozitiva.

Daca unii oameni cred ca toate problemele au fost rezolvate când s-a încheiat un razboi, în realitate mai ramân multe de facut, mai exact reconstruirea tarii si dezvoltarea structurilor care vor duce la mai multa dreptate sociala si dezvoltare pentru toti oamenii care traiesc în tarile afectate.

Putem spune asadar ca pacea este *nu numai* o problema de dezarmare, *ci si* un mod de a trai.

? Cine ar trebui sa fie raspunzator de aplicarea strategiilor de prevenire a violentei de orice tip în comunitatea voastra?

Conferinta de pace

În mai 1999, 10 000 de activisti pentru pace de toate vârstele s-au întâlnit la Haga, în Olanda, pentru a cauta noi strategii pentru un secol 21 pasnic. Participantii la Conferinta istorica de apel de la Haga a cuprins 1 500 de tineri din 100 de tari diferite. La sfârșitul conferintei, Agenda pentru pace si justitie pentru secolul 21 de la Haga a fost prezentata Secretarului General al Natiunilor Unite, Kofi Annan. Acesta este acum un document oficial al Natiunilor Unite, cu un plan în 50 de puncte pentru actiuni globale ale guvernelor si societatii civile.

Dar putem vorbi despre pace fara a vorbi despre violenta?

Exista multe definitii ale violentei, una dintre acestea fiind ca violenta este utilizarea puterii – pe fata sau disimulat – cu scopul de a obtine de la un individ sau grup ceva la care acestia nu consimt în mod liber.

Exista diferite tipuri de violenta. Putem face distinctia între violenta directa si indirecta (sau structurala):

- *Violenta directa* = violenta fizica
- *Violenta indirecta sau structurala* = saracia, exploatarea, nedreptatea sociala, lipsa democratiei, etc.

În consecința, există pace acolo unde nu există violență directă și indirectă.

Care este costul violenței?

Într-o situație de război, părțile implicate în conflict își vad drepturile economice și sociale încălcate (economia țării distrusă, piața neagră, pierderea locului de muncă sau a locuinței, etc.), precum și drepturile politice și civile (dreptul la viață este amenințat, precum și dreptul de a nu fi torturat sau dreptul la integritate fizică, etc.). Consecințele pe termen scurt și lung ale unui conflict violent în ceea ce privește încălcarea drepturilor omului sunt devastatoare și lasă urme adânci în societate.

Statisticile și informațiile de mai jos ilustrează costul violenței în termeni umani și monetari.

<p>Data cheie</p> <p>A treia zi de marti a lunii septembrie a fiecarui an Ziua Internationala a Pacii</p>	<p>Violenta directa:</p> <p>6. În Bosnia si Hertegovina, în ciuda Acordurilor-cadru generale de pace, între 850 000 si 1,2 milioane de oameni au fost stramutati pe plan intern sau traiesc ca refugiatii; aproximativ 17 000 de oameni sunt înca raportati disparuti.</p> <p>7. 800 000 de oameni au murit în trei luni în timpul razboiului din Ruanda din 1994.</p> <p>8. Numarul total al oamenilor care au murit în timpul primului razboi mondial a fost 8 538 315.</p> <p>9. În anii '90, razboaiele civile au ucis 5 milioane de oameni în întreaga lume.</p> <p>10. 500 de milioane de arme de calibru mic sunt în circulatie în întreaga lume.</p> <p>11. În anii '90, razboaiele si conflictele interne au fortat 50 de milioane de oameni sa îsi paraseasca casele.</p> <p>12. 800 de decese pe luna se datoreaza minelor antipersonal (minelor de teren).</p> <p>13. În 1995, 53 de milioane de oameni – unul din 115 oameni de pe planeta – au fost nevoiti sa îsi paraseasca casele, fie fiind stramutati în alta regiune a tarii, fie devenind refugiatii.</p>
<p>Campania internationala pentru interzicerea minelor antipersonal este co-laureat al Premiului Nobel pentru Pace. www.icbl.org</p>	<p>Violenta indirecta:</p> <p>1. Aproximativ 17 milioane de oameni mor anual din cauza lipsei de medicamente.</p> <p>2. Aproximativ 24 000 de oameni mor zilnic din cauza foamei. Aceasta înseamna o persoana la fiecare 3,5 secunde.</p> <p>3. Peste 30 000 de copii mor zilnic în</p>

	<p>principal din cauza unor boli care ar putea fi prevenite.</p> <p>4. Violenta nu lasa numai urme fizice, ci si emotionale asupra oricarei persoane care a participat fie direct, fie indirect la situatii conflictuale, cum ar fi razboaie sau situatii de violenta interpersonala, de exemplu violenta in familie. Aceste urme pot provoca traume pe termen lung care nu sunt vizibile. Acestea sunt imposibil de estimat din punctul de vedere al costurilor financiare, dar costul uman este foarte ridicat.</p> <p>? Credeti ca ar trebui sa existe reguli care sa limiteze nivelurile de violenta a programelor TV?</p>
--	---

Prioritati in cheltuielile publice (% din PIB)

Tara	Cheltuieli publice pentru educatie 1995-1997	Cheltuieli publice pentru sanatate 1998	Cheltuieli militare 1999
Angola			
Costa Rica			
Eritrea			
Etiopia			
Norvegia			
Federatia Rusa			
Arabia Saudita			
Turcia			
Ucraina			
Regatul Unit			

Primele sase tari cu cele mai mari cheltuieli militare în anul 2000³⁹ (în miliarde de dolari SUA)

Locul ocupat în 2000 (1999)	Tara	2000	Procent din cheltuielile militare ale lumii (%)
	SUA		
	RUSIA		
	FRANTA		
	JAPONIA		
	MAREA BRITANIE		
	GERMANIA		

Cheltuieli militare mondiale si alternativele lor⁴¹

Grafic integral = Cheltuieli militare mondiale totale anuale în 2001 (756 miliarde dolari SUA) = 1 miliard de dolari SUA

Suma necesara pentru...

- STABILIZAREA POPULATIEI
10,5 miliarde dolari SUA
- STOPAREA DESPADURIRILOR
7 miliarde dolari SUA
- PREVENIREA ÎNCALZIRII GLOBALE
8 miliarde dolari SUA
- PREVENIREA PLOILOR ACIDE
8 miliarde dolari SUA
- ASIGURAREA ASISTENTEI MEDICALE
15 miliarde dolari SUA
- ELIMINAREA FOAMETEI SI A MALNUTRITIEI
19 miliarde dolari SUA
- STOPAREA DETERIORARII STRATULUI DE OZON
5 miliarde dolari SUA
- PREVENIREA EROZIUNII SOLULUI
24 miliarde SUA
- ASIGURAREA DE ENERGIE CURATA SI SIGURA
- Energie regenerabila: 17 miliarde dolari SUA
- Eficienta energetica: 33 miliarde dolari SUA
- ELIMINAREA ANALFABETISMULUI
5 milioane dolari SUA
- STERGEREA DATORIILOR NATIUNILOR ÎN CURS DE DEZVOLTARE
30 miliarde dolari SUA

ASIGURAREA UNUI ADAPOST

21 miliarde dolari SUA

ASIGURAREA DE APA CURATA SI SIGURA

58 miliarde dolari SUA

<p>Data cheie</p> <p>25 noiembrie Ziua Internationala pentru Eliminarea Violentei impotriva Femeilor</p>	<p>Este violenta naturala?</p> <p>Multi oameni sunt convinsi ca fiintele umane sunt violente prin natura lor si ca, în consecinta, nu putem evita razboaiele, conflictele si violenta din vietile si societatile noastre în general. Alti specialisti în domeniu pretind ca nu <i>putem</i> evita sa gândim, sa simtim si sa actionam violent. Declaratia privind Violenta de la Sevilla, elaborata în 1986 de un grup de eruditi si oameni de stiinta din multe tari, din nord si din sud, din est si din vest, confirma acest lucru afirmând ca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>„Este incorect din punct de vedere stiintific sa se spuna ca am mostenit tendinta de a ne razboi de la stramosii nostri animale... Razboiul este exclusiv un fenomen uman si nu apare la alte animale...”</i> 2. <i>Au existat culturi care nu s-au angajat în razboaie secole întregi si exista culturi care s-au angajat în razboaie frecvent numai în anumite momente...</i> 3. <i>Este incorect din punct de vedere stiintific sa se spuna ca razboiul sau orice alta forma de comportament violent este programat genetic în natura noastra umana...</i> 4. <i>Este incorect din punct de vedere stiintific sa se spuna ca oamenii au „un creier violent” ... actiunile noastre sunt determinate de modul în care am fost conditionati si am socializat...”.</i> <p>Cei mai multi dintre noi sunt conditionati sa reactioneze agresiv si violent de mediile în care traim. Învatam sa gândim, sa simtim si sa actionam agresiv si, în unele cazuri, violent. Indiferent unde traim, suntem supusi unei presiuni sociale si culturale care ne conditioneaza sa citim despre</p>
--	--

	<p>violenta, sa privim violenta si sa auzim despre violenta aproape în permanenta. Programele de televiziune, reclamele publicitare, ziarele, jocurile video si industriile filmului si muzicii contribuie din plin la aceasta situatie. Înainte de a ajunge la vârsta adolescentei, un copil a vazut deja mii de crime si acte violente doar uitându-se la televizor. Societatile noastre moderne, constient sau nu, scuza violenta. Violenta este vazuta ca o valoare pozitiva. În majoritatea culturilor, faptul de a spune nu violentei si a evita violenta sau confruntarea fizica este perceput ca un semn de slabiciune, în special pentru barbati, care sunt supusi unei presiuni foarte mari din partea semenilor lor înca de la o vârsta foarte frageda.</p> <p>? Sunteti de acord cu declaratia ca violenta nu este niciodata justificata, nici macar împotriva celor mai violenti oameni?</p> <p>Intimidarea este o forma de violenta interpersonală între tineri si ilustreaza modul în care violenta este utilizata ca mijloc pentru a se simti mai puternici, chiar daca acest lucru îi afecteaza pe altii. Într-un sondaj din 2001, aproape jumătate din elevii interviuati dintr-un esantion de elevi de gimnaziu spanioli au admis ca stiau despre cazurile unor elevi intimidati de alti elevi.</p> <p>În afara de intimidare, exista multe forme de violenta interpersonală: violenta legata de droguri si alcool, violenta bandelor, prostitutia fortata, sclavia, violenta în scoli si violenta legata de rasism sunt toate manifestari ale violentei interpersonale care afecteaza viata noastra si pe cea a</p>
--	--

	<p>multor altor oameni. Unele dintre aceste forme de forme de violenta îi afectează pe tineri în mod specific – violenta bandelor, violenta în școli și violenta rasista, de exemplu.</p>
<p>„La fel cum «razboaiele încep în mintile oamenilor», pacea începe în mintile noastre. Aceleași specii care au inventat războiul pot inventa și pacea. Responsabilitatea este a fiecăruia dintre noi.”</p> <p><i>Declarația privind Violenta de la Sevilla</i></p>	<p>? Sunteți de acord cu credința că „un om adevărat” nu ar trebui să se teamă de violenta?</p> <p>Abuzul sexual și violenta sexuală împotriva copiilor sau femeilor (sau chiar bărbaților) sunt fenomene des întâlnite în societatea noastră. Majoritatea cazurilor se petrec în case și locuri private și nu pe stradă, în ciuda a ceea ce se crede de obicei. Infractorii sunt foarte adesea cunoscuți de către victimele lor și abuzează de încrederea care li se acordă pentru a-și comite infracțiunile. Majoritatea victimelor nu raportează infracțiunea sau așteaptă mulți ani înainte de a face acest lucru.</p>

Există multe motive, în general în legătura unele cu altele și, în funcție de situație, identitatea infractorului, natura (durata și frecvența) abuzului, personalitatea victimei, etc. Se poate întâmpla ca victima să fie prea tânără și să nu înțeleagă ce se întâmplă mult mai târziu; și/sau aceasta are nevoie de asistență și de o persoană de încredere; și/sau povesteste că i s-a întâmplat unei persoane care refuză să o creadă, lucru care se întâmplă destul de des, mai ales în cazul copiilor; și/sau se simte prea rusinată, vinovată sau trădată; și/sau este amenințată sau manipulată de infractor. În majoritatea cazurilor, infractorul este un membru al familiei.

Referințe

1. Declarație privind Drepturile Popoarelor la Pace, *A/RES/39/11. Adunarea Generală a Națiunilor Unite, 12 noiembrie 1984.*
2. Raportul privind Dezvoltarea Umană, 2000, *Programul de Dezvoltare al Națiunilor Unite, Oxford University Press, SUA, 2000.*
3. Raportul 2000, *Amnesty International Publications, Marea Britanie, 2000.*
4. Declarația de la Sevilla privind Violenta, www.unesco.org/human_rights/hrfv.htm, Spania, 1986.
5. Tyler, J., Berry, A. (Comp), A venit timpul să abolim războiul, o agendă a tinerilor pentru pace și justiție, *Apelul pentru Pace de la Haga, Fundația Europeană pentru Tineri, 2001.*
6. Comisia pentru Drepturile Omului a Organizației Națiunilor Unite, Rezoluția privind promovarea drepturilor popoarelor la pace, *E/CN.4/RES/2001/69, 25 aprilie 2001.*
7. Fisas, V., Introducción al estudio de la paz y del conflicto (Introducere în studiul păcii și al conflictelor), *Lerna, Barcelona, 1987.*
8. Voci ale tinerilor explorează tema copiilor și a războiului, www.unicef.org/voy/meeting/war/war-exp2.html, *Unicef.*
9. Raportul Mondial 2001, *Human Rights Watch, SUA, 2000.*

Saracie

	
<p>„Nu trebuie sa transmitem generatiilor viitoare o Europa egoista, oarba si surda la nevoile altora.”</p> <p><i>Vaclav Havel</i></p>	<p>Saracia este o problema în întreaga lume si se extinde din ce în ce mai mult. Tindem sa o asociem unor locuri precum Africa subsahariana, Asia si America Latina, dar si în Europa afecteaza milioane de oameni. Dintre cei 400 de milioane de locuitori ai Uniunii Europene, 60 de milioane traiesc sub nivelul de saracie (care este definit ca 50% din venitul mediu al tarii), iar 2,7 milioane nu au unde locui. În Spania, 20% din populatie traieste sub nivelul saraciei, iar 4,5% traieste în conditii de saracie extrema. În Regatul Unit, o treime din copii creste în saracie.</p>

Saracia în tranzitie

„(...) aproape toate fostele tari socialiste au înregistrat o crestere semnificativa a saraciei în timpul perioadei de tranzitie. Cu toate acestea, saracia nu este un fenomen complet nou si nu se datoreaza numai procesului de tranzitie; saracia a existat dinainte în Uniunea Sovietica si în regiune, desi nu s-a recunoscut acest lucru din motive politice si ideologice. Un grup social care nu a fost afectat anterior de saracie este cel al lucratorilor din sectorul public, ale caror salarii si nivelul de trai scazând dramatic. Somajul este una dintre principalele cauze de saracie din regiune.” *Programul de Dezvoltare al Natiunilor Unite, 2001*

Saracia în lume

„În tarile bogate, mai putin de un copil din o suta nu ajunge la vârsta de cinci ani, în timp ce în cele mai sarace tari, cifra este de o cincime dintre copii. De asemenea, în timp ce în tarile bogate mai putin de 5% dintre toti copiii cu vârsta sub cinci ani sunt malnutriti, în tarile sarace, se ajunge la 50%.” *Banca Mondiala, 2000*

Activitati conexe <ul style="list-style-type: none">▪ Horoscopul saraciei, p. 145.▪ Fa un pas înainte, p. 217.▪ Goana dupa bogatie si putere, p. 231.▪ Care este pozitia ta?, p. 254.	Definirea saraciei <p><i>Saracia absoluta</i> se bazeaza pe ceea ce este considerat a fi o cerinta minima pentru supravietuire. Prin aceasta definitie, se admite faptul ca exista standarde minime sub care oamenii pot fi inclusi în categoria „saraci”. Una dintre cele mai des utilizate masuri este nivelul veniturii: daca venitul persoanei sau al familiei scade sub un anumit nivel, considerat a fi nivelul minim necesar pentru un nivel de trai decent, atunci persoana sau familia este considerata saraca.</p>
---	---

<p>În <i>saracia relativa</i>, statutul unui grup specific este definit și măsurat în raport cu alții din același mediu, comunitate sau țară. În consecință, o persoană considerată săracă în lumea dezvoltată poate avea, de fapt, un venit mai mare decât o persoană considerată înstărită într-o țară mai puțin dezvoltată. Sensul săraciei depinde de obiceiurile, standardele și valorile din fiecare țară și regiune a lumii. În acest mod, există și o dimensiune culturală a percepției a ceea ce constituie sărăcia.</p> <p>În zilele noastre, oamenii recunosc că sărăcia nu este în mod necesar redusă de creșterea economică a țării. În țări care au înregistrat creștere economică, sărăcia nu a dispărut. Polonia, de exemplu, a reprezentat un succes semnificativ în domeniul economic, dar sărăcia a continuat să se extindă. Este larg acceptată ideea că „sărăcia este un fenomen multidimensional care constă din aspecte mentale, politice, comunale și altele”, împreună cu o dimensiune materială (exprimată ca valoare monetară). Factorii care stau la bază pot fi economici, sociali, politici sau de mediu. Sărăcia are multe fețe: poate fi rurală sau urbană, permanentă sau temporară. Unii oameni pot fi săraci toată viața, pentru alții pot exista variații. Nu este o condiție statică.</p> <p>O dimensiune mai importantă a săraciei este ceea ce se numește adesea „feminizarea săraciei”. Aceasta înseamnă că femeile predomină între săraci, situație care are legătura, între altele, cu consecințele determinate de sex ale săraciei.</p>	<p>„Creșterea economică extinde baza materială pentru satisfacerea nevoilor umane, dar gradul în care acestea sunt satisfăcute depinde de distribuția resurselor între oameni și de utilizarea și distribuția oportunităților, în special în ceea ce privește ocuparea locurilor de muncă.”</p> <p><i>Moreira</i></p>
--	---

<p>Saracia si drepturile omului</p> <p>Declaratia de la Viena si Programul de Actiune adoptat în timpul Conferintei Mondiale privind Drepturile Omului de la Viena, Austria (iunie 1993) declara ca „existenta saraciei extreme extinse inhiba exercitarea deplina si efectiva a drepturilor omului ... în special a drepturilor economice, sociale si culturale.” (art. 14) Este important sa ne dam seama ca negarea asistentei medicale corespunzatoare, a educatiei, egalitatii, unui adapost, etc., care sunt unele dintre consecintele saraciei si excluderii sociale, împiedica accesul la drepturi civile si politice, ceea ce împiedica oamenii sa își ceara drepturile economice, sociale si culturale. Acesta este un exemplu clar de indivizibilitate si interdependentă a drepturilor omului.</p>	<p>Cea de-a patra Miscare mondiala a tineretului</p> <p>Face parte din Cea de-a patra Miscare mondiala, o organizatie dedicata combaterii saraciei. www.atd-fourthworld.org</p>
---	--

<p>Amnesty International si drepturile economice, sociale si culturale</p> <p>Reuniunea internationala a Consiliului organizatiei Amnesty International, care a avut loc în august 2001, a cazut de acord asupra extinderii mandatului organizatiei pentru a-i permite sa lucreze cu o gama mai larga a drepturilor omului. De acum înainte, organizatia va actiona nu numai împotriva torturii sau a existentei prizonierilor politici, ci si a tuturor formelor de discriminare, indiferent daca acestea afecteaza drepturile civile si politice sau pe cele economice, sociale si culturale.</p>
--

Declaratia privind Dreptul la Dezvoltare, adoptata de Adunarea Generala a ONU pe 4 decembrie 1986, este primul instrument international care face referire exclusiv la dreptul la dezvoltare. Aceasta este în strânsa legatura cu a doua generatie a drepturilor omului, descrisa în Acordul International privind Drepturile Economice, Sociale si Culturale. Dezvoltarea este definita în art. 1 ca „un proces economic, social, cultural si politic care tinde sa îmbunatateasca starea tuturor oamenilor si a tuturor indivizilor bazata pe participarea lor libera, activa si semnificativa la dezvoltare si distributia echitabila care rezulta din aceasta”. Articolul 2 din aceeași declaratie subliniaza ca „persoana umana este principalul subiect al dezvoltarii si ar trebui sa fie un participant activ si un beneficiar al dreptului la dezvoltare.”

<p>Date cheie</p> <p>17 octombrie Ziua Internationala pentru Eradicarea Saraciei</p> <p>5 decembrie Ziua Voluntara Internationala pentru Dezvoltare Economica si Sociala</p>	<p>? Credeti ca toate documentele care au fost acceptate de guverne pot face diferenta în combaterea saraciei în întreaga lume?</p> <p>La Summitul mondial pentru dezvoltare sociala din 1995, cunoscut sub denumirea de Summitul de la Copenhaga, 185 de tari, prin reprezentantii lor, s-au angajat sa eradicaze saracia absoluta si a adoptat propuneri si planuri concrete în acest sens. Sefii de state si guverne au adoptat o declaratie si un plan de actiune, cunoscute ca „Copenhaga + 6”, dar pâna în septembrie 2001, nici unul dintre obiectivele declarate nu a fost îndeplinit în totalitate. Instrumentele regionale si internationale existente au avut un impact limitat asupra combaterii saraciei. Un motiv ar fi ca multe dintre aceste instrumente nu includ mecanisme de punere în aplicare a acestor drepturi. Un altul ar fi ca, desi s-au înregistrat progrese în ultimii 50 de ani în sensul dezvoltarii unui cadru al drepturilor omului si comunitatea a acceptat ca dezvoltarea umana durabila nu este posibila fara respectarea drepturilor omului, nu exista nici o legatura evidenta între saracie si drepturile omului. Declaratia Universala a Drepturilor Omului si cele doua Acorduri Internationale privind Drepturile Omului se refera în preambulurile lor la eliberarea de lipsuri, iar tratatele privind drepturile omului prevad dreptul la un nivel de trai adecvat, inclusiv hrana suficienta, îmbracaminte si locuinta.</p>
---	--

În vederea asigurării exercitării eficiente a dreptului la protecție împotriva sărăciei și excluderii sociale, părțile se angajează:

(a) să ia măsuri în cadrul unei abordări totale și coordonate pentru promovarea accesului efectiv al persoanelor care trăiesc sau riscă să trăiască într-o situație de excludere socială sau sărăcie, precum și al familiilor lor, la, în special, angajare, locuință, formare, educație, cultură și asistență socială și medicală;

(b) revizuirea acestor măsuri în vederea adaptării lor, dacă este necesar.

Carta Socială Europeană revizuită, art. 30.

În Declarația Mileniului (septembrie 2000), comunitatea mondială s-a angajat să eradică sărăcia, asumându-și obiectivul de a reduce la jumătate numărul celor al căror venit era mai mic de 1 milion de dolari SUA pe zi până în anul 2015.

Considerații finale

Una dintre cele mai des întâlnite prejudecăți cu privire la oamenii săraci este că aceștia se găsesc în această situație, deoarece doresc acest lucru sau nu muncesc suficient – ceea ce înseamnă că sunt lenși și iresponsabili. Este un mod de a arunca întreaga responsabilitate pentru situația în care se afla în spinarea săracilor; acest lucru sugerează că societatea nu este responsabilă pentru ei și că nu poate face nimic în privința lor. Această abordare contrazice cultura drepturilor omului, deoarece le neagă persoanelor excluse ocazia de a trăi cu demnitate și de a-și exercita drepturile. În plus, combină consecințele sărăciei (tipare comportamentale modificate, abuz de droguri, refuzul de a munci, consumul de alcool, etc.) cu cauze profunde complexe.

Pentru a eradică sărăcia, ar trebui să îi analizăm cauzele, nu numai nevoile imediate, iar acest lucru va necesita un efort politic major, în special din partea statelor și organizațiilor internaționale: sărăcia are astfel o dimensiune politică puternică.

„Combaterea sărăciei este o problemă politică profundă. Sărăcia în majoritatea societăților se referă la neconcordanțele în distribuția puterii, bogăției și ocaziilor.” Programul pentru Dezvoltare al Națiunilor Unite, 2001.

	? Sunteti de acord cu aceasta declaratie?
--	--

Exemple de indicatori sociali asociati cu saracia: somajul si tinerii din Europa de Est

La fel ca în Occident, tinerii sufera de o rata a somajului mai ridicata decât cea a adultilor. În 1999, existau 65 milioane de tineri cu vârste între 15 si 24 ani din tarile Europei Centrale si de Est si din Comunitatea Statelor Independente (27 de tari). Din totalul populatiei tinere, 27% (18 milioane) nu erau integrati într-o forma de învățământ si nici nu aveau un loc de munca. Rata medie a somajului în rândul tinerilor calculata pentru 18 tari era de 30%, adica de doua ori mai mare decât rata totala a somajului. Somajul în rândul tinerilor atinge cote extrem de înalte în Europa de Sud-Est (71% în „fosta Republica Iugoslava a Macedoniei”, 61% în fosta Iugoslavie, 35% în Bulgaria), în Caucaz (46% în Azerbaidjan, 27% în Georgia) si în Asia Centrala (37% în Kirghistan, 33% în Tadjikistan).⁴²

Exemplu de plan national de combatere a saraciei

Situatia critica a copiilor din Moldova este tulburatoare. În multe familii, principala sursa de venit este o modesta alocatie pentru copii. În ultimii ani, s-a înregistrat o deteriorare a standardelor nutritionale în rândul copiilor provenind din familii sarace, cu consecinte negative pentru sanatatea si dezvoltarea lor cognitiva. În consecinta, guvernul a hotarât sa dezvolte un program special pentru combaterea saraciei copiilor ca parte a Programului national de eradicare a saraciei pe termen scurt. Aceasta initiativa ofera o gama larga de masuri destinate instituirii unui sistem de asistenta sociala pentru copii orfani si cu deficiente, precum si pentru copiii provenind din familii sarace.⁴³

Referinte

1. Bilan économique et social 2000 (Bilantul economic si social 2000), *Le Monde, Franta, Editia 2001*.
2. Optiuni pentru saraci, *Programul de Dezvoltare al Natiunilor Unite, New York, 2001*.
3. Raportul privind Dezvoltarea Umana, 2001, *Programul de Dezvoltare al Natiunilor Unite, New York, 2001*.
4. Moreira, C, Eradication of poverty in the world: an assessment on the threshold of the year 2000 (Eradicarea saraciei în lume: o evaluare în pragul anului 2000), Social Watch, www.socwatch.org.uy, Uruguay, 2000.
5. Pettiti, L., Meyer-Bisch, P., „Human rights and extreme poverty” (Drepturile omului si saracia extrema), Drepturile omului, noi dimensiuni si provocari, Ed. J. Symonides, Unesco, Paris, 1998, pp. 157-176.
6. Raport al seminarului expertilor privind drepturile omului si saracia extrema, 7-10 februarie 2001, E/CN.4/2001/54/Add. I, Comisia Organizatiei Natiunilor Unite pentru Drepturile Omului, Geneva, martie 2001.
7. Dimensiunile saraciei, *Social Watch, www.socwatch.org.uy/*, Uruguay, 1997.
8. „Young people in changing societies” („Tinerii în societatile în schimbare”), *Rapoarte de monitorizare regionala, nr. 7, Florenta: Centrul de Cercetare Innocenti Unicef, 2000*.

Drepturi sociale

„Când mă gândesc la munca, mă gândesc în primul rând la a-ti controla propriul destin, în opoziție cu a fi la mila altora.”

Gary Sinise

Ce te
nemulumeste?

În această
firma, numai
eu pot spune
nu!

Nu...

O privire asupra Cartei Sociale Europene

Dacă Convenția Europeană privind Drepturile Omului garantează drepturile civile și politice, Carta Socială Europeană garantează drepturile economice și sociale ale cetățenilor din statele părți.

Carta Socială a fost adoptată în 1961 de către Consiliul European și i s-au adăugat trei Protocoale în 1988, 1991 și 1995. Carta și Protocolul său din 1988 garantează o serie de drepturi pe care le putem clasifica în două categorii:

- *condiții de muncă*, care includ interzicerea muncii forțate, nediscriminarea în mediile de lucru, drepturile sindicale, interzicerea muncii copiilor sub vârsta de 15 ani și protecția lucrătorilor între 15 și 18 ani, tratamentul egal aplicat lucrătorilor migranți, etc. și
- *coeziune socială*, care include dreptul la sănătate, securitate socială, asistență medicală, dreptul persoanelor în vârstă de a fi

	<p>protejate, etc.</p> <p>Carta Sociala revizuita a fost adoptata în 1996. Aceasta a intrat în vigoare pe 1 iulie 1999 si va înlocui treptat Carta din 1961. Acest document nou garanteaza: egalitatea dintre barbati si femei, protectia în caz de concediere, demnitatea lucratorilor la locul de munca, protectia împotriva saraciei si excluderii sociale, dreptul la locuinta si extinderea dreptului de a nu fi discriminat, etc.</p> <p>Carta are un mecanism de control bazat pe prezentarea de rapoarte nationale de catre statele parti (Protocolul din 1991), precum si un sistem de plângeri colective (Protocolul din 1995), care permite, <i>inter alia</i>, sindicatelor si organizatiilor neguvernamentale sa prezinte plângeri colective.</p> <p>? Credeti ca sistemele de securitate sociala ar trebui sa fie publice sau private?</p>
<p>Activitati conexe</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Glosar de termeni din domeniul globalizarii, p. 69. ▪ Poveste din doua orase, p. 71. ▪ Povestea lui Ashique, p. 91. ▪ Atentie, suntem numai ochi!, p. 95. ▪ Inegalitatea salariilor, p. 107. ▪ Horoscopul saraciei, p. 145. ▪ Observa capacitatea!, p. 209. ▪ Sedinta de sindicat, p. 244. ▪ Munca si copiii, p. 260. 	<p>Dreptul la munca</p> <p>Dreptul la munca este garantat, ca unul dintre drepturile economice si sociale, în instrumente internationale precum Declaratia Universala a Drepturilor Omului (DUDO) (art. 23), Acordul International privind Drepturile Economice, Sociale si Culturale (art. 6) si Carta Sociala Europeana revizuita (CSE).</p>

Când recunoaste dreptul la munca, un stat nu se angajează să garanteze un loc de muncă pentru oricine dorește să lucreze; o astfel de obligație ar fi imposibil de pus în practică. Mai degrabă, acest lucru presupune că statul are obligația de a dezvolta condiții economice și sociale în care să fie create locuri de muncă.

Dreptul la muncă este important în sine, dar și în măsura în care reprezintă o condiție de bază pentru asigurarea demnității umane. Cu excepția cazului în care dreptul la muncă este garantat mai întâi, exercitarea efectivă a câtorva altor drepturi de bază poate părea de neconceput.

Ca un corolar al dreptului la muncă vine dreptul la condiții echitabile (sau corecte) de muncă. Acest drept include în mod specific garantarea nediscriminării, a primirii unei remunerații corecte și a unor zile de concediu platit, precum și a unui program de lucru rezonabil și a unui mediu de lucru sigur și sănătos, care protejează bunăstarea fizică și mintală a persoanei. Aceste garanții sunt oferite în încercarea de a se asigura că lucrătorii își încep și își continuă viața activă profesională în condiții decente. Munca nu ar trebui să devină o povară intolerabilă sau un scop în sine; munca ar trebui să reprezinte un mijloc de a asigura macar satisfacerea unor nevoi primare, cum ar fi hrana, îmbrăcămintea, locuința și educația.

? Credeti ca somerii ar trebui sa primeasca sprijin din partea statului?

Ocuparea fortei de munca:

„Lucrătorii nu au nimic de pierdut din aceasta, doar lanțurile. Ei au de câștigat lumea.”

Karl Marx

perspectiva tinerilor

A avea un loc de munca presupune mai mult decât a avea mijloace de subzistență. De asemenea, este un instrument pentru experimentarea vieții. Prin angajare, indivizii (în special, tinerii) își dezvoltă multe deprinderi, de la deprinderi tehnice la deprinderi personale.

Somajul și condițiile de lucru necorespunzătoare fac parte din complexul de probleme care creează obstacole în calea dezvoltării depline a oamenilor și a păstrării demnității lor inerente. Unele exemple de astfel de consecințe includ incapacitatea somerului de a-și permite condiții de muncă corespunzătoare pentru el și cei pe care îi are în întreținere, crearea potențială a unui mare număr de locuri de muncă pe piața neagră a locurilor de muncă scade securitatea și abilitatea lucrătorilor de a-și proteja drepturile și nevoia de a crea un regim de securitate socială extins, pentru a oferi asistență somerilor.

Tranziția de la școală la muncă este o etapă crucială pentru tineri în dezvoltarea lor personală și profesională de-a lungul vieții de adult. Consecințele somajului la vârste tinere pot fi grave. Somajul în rândul tinerilor este adesea asociat problemelor sociale, cum ar fi violența, crima, sinuciderea și abuzul de alcool și droguri.

Ratele somajului în rândul tinerilor sunt adesea mai mari decât pentru adulți. Această diferență poate fi mai mare sau mai mică, în funcție de contextul specific al țării.

Tara	Somaj în rândul tinerilor (%)	Somaj total (%)
Croatia		
Germania		
Letonia		
Rusia		
Slovacia		
Spania		
Suedia		
Olanda		
Regatul Unit		

„Nimeni nu poate reusi numai prin talent. Dumnezeu îți da talent; munca transforma talentul în geniu.”

Anna Pavlova

Diverse motive explica rata înalta a somajului în rândul tinerilor: segmentarea pietei muncii; schimbări tehnice și organizatorice care au creat o cerere de calificări mai înalte; iată criza de pe piața muncii care a creat condiții mai severe pentru someri.

Sindicatelor, în slujba lucrătorilor

Istoria sindicatelor este foarte lungă. Drepturile lucrătorilor au fost în mod indubitabil îmbunătățite, chiar dacă acest lucru s-a petrecut treptat, iar sindicatelor au jucat un rol crucial în acest proces.

Ziua Muncii: 1 mai

1 mai, Ziua Internațională a lucrătorilor, comemorează batalia istorică a oamenilor care muncesc din întreaga lume.

Această zi s-a născut din lupta pentru obținerea zilei de lucru de opt ore. Cum lucrătorii erau forțați să lucreze 10, 12 și 14 ore pe zi, sprijinul pentru mișcarea în favoarea zilei de lucru de opt ore a crescut rapid. Primele zile de mai ale anului 1886 au fost marcate prin greve și demonstrații în Statele Unite. Jumătate de milion de oameni au luat parte la demonstrațiile de 1 mai din întreaga țară. La Chicago, de exemplu, au participat la mars aproximativ 90 000 de oameni.

1 mai a devenit rapid un eveniment anual. În întreaga lume, lucrătorii din ce în ce mai multe au marcat ziua muncii pe 1 mai. Ziua de 1 mai a fost celebrată pentru prima dată în Rusia, Brazilia și Irlanda în 1891.

Sindicatelor sunt asociații ale salariaților (există și asociații ale angajatorilor) și principalul lor obiectiv este să reprezinte drepturile salariaților în fața angajatorilor. Dreptul de a forma și de a se înscrie într-un sindicat este un drept fundamental al omului. O mișcare sindicală care funcționează bine și care se respectă este adesea un bun indicator al democrației și standardelor de drepturi ale omului.

În afara de a juca un rol în lupta pentru condiții de muncă mai bune, sindicatelor au jucat (și continuă să joace) un rol cheie în construirea mișcărilor sociale și dezvoltarea schimbărilor sociale. Rolul sindicatelor a fost foarte variat în Europa. În unele țări, în care au existat regimuri fasciste și comuniste, sindicatelor au fost preluate sau create de autoritățile statului și elita politică și transformate în instrumente pentru regimurile lor represive. Rezultatul acestei realități politice a fost că mulți oameni au fost sceptici cu privire la rolul jucat de sindicate și numai târziu au început lucrătorii din aceste țări să recunoască rolul pozitiv al sindicatelor în lupta pentru protecția drepturilor lor. Există și alte diferențe în

Europa, în special în ceea ce privește rolul și organizarea sindicatelor. În majoritatea țărilor, sindicatele sunt organizate în confederații.

Solidarnosc (Solidaritatea) a fost o mișcare sindicală națională nouă care s-a extins în întreaga Polonie în anii '90.

Mișcarea a început oficial o dată cu semnarea Acordurilor de la Gdansk pe 31 august 1980, care prevedeau dreptul de a forma sindicate și dreptul de a face greva, între altele. În realitate, a început atunci când lucrătorii din industria construcțiilor de nave au decis să protesteze pe 14 decembrie 1970 într-un mars care a pornit din șantierul naval până în centrul orașului Gdansk, care a fost brutal reprimat de poliție. Multe greve din vara anului 1980 au arătat că mișcarea Solidaritatea a luat naștere ca o forță de schimbare socială și democratică. Membrii Solidarității au depășit cifra de noua milioane. Poliția represivă a guvernului comunist a ieșit în evidență prin interzicerea Solidarității, care a fost astfel obligată să activeze în secret timp de câțiva ani.

Tinerii și membrii de sindicat

În ultimii ani, numărul membrilor tineri ai sindicatelor din multe țări a scăzut. Multe sindicate au reactionat încet la schimbările suferite de tineri și nu au reușit întotdeauna să formuleze o agendă care să atragă un număr suficient de tineri pentru a-i înlocui pe vechii membri pe care i-au pierdut. În consecință, multe sindicate lucrează la elaborarea unei agende de lucru care să țină seama de nevoile și realitatea tinerilor lucrători, precum și de crearea unor structuri adecvate care să opereze în acest sector.

<p>Unele sindicate au constituit comitete ale tinerilor, asa cum a fost cazul ETUC si ICFTU – Confederatia internationala a sindicatelor libere.</p> <p>? Sunteti membru al unui sindicat? Ati fost vreodata?</p>	<p>„Munca te învata cum sa muncesti.”</p> <p><i>Proverb estonian</i></p>
--	--

- Între 1988 si 1997, sindicatele afiliate la *Deutscher Gewerkschaftsbund* (DGB) au pierdut nu mai putin de 609 407 membri tineri, adica 55,2% dintre membrii tineri.
- Între 1987 si 1999, în Suedia, numarul membrilor tineri din sindicate, cu vârste cuprinse între 16 si 24 de ani, a scazut de la 62,7% la 46,7%.
- În Grecia, 70,1% dintre tineri si-au exprimat lipsa de încredere în sindicate, comparativ cu numai 22,9% care nu au încredere în armata si 40,6% care nu au încredere în justitie.⁴⁵

Munca copiilor

Problema muncii copiilor se astazi bucura de multa atentie. Copiii sunt angajati în diferite tipuri de munca, de la servicii casnice la productia industrială grea. Numarul copiilor implicati este alarmant.

Este dificil sa se elaboreze statistici cu privire la munca copiilor, data fiind natura sa ilegala în majoritatea cazurilor. Se estimeaza ca aproximativ 250 milioane de copii cu vârste între 5 si 14 ani lucreaza: 120 de milioane cu norma întreaga, 130 de milioane cu fractiune de norma.

Aproximativ 61% din acest total (aproape 153 de milioane) se gasesc în Asia; 32% (80 de milioane) sunt în Africa, iar 7% (17,5 milioane) traiesc în America Latina.

Munca copiilor exista si în multe tari industrializate si începe sa apara în tarile Europei de Est.

Carta Sociala Europeana revizuita a consolidat garantarea protectiei copilului si a tinerilor în mediul de lucru, comparativ cu garantiile care au fost incluse în Carta din 1961. Art. 7 alin. (1) prevede ca „în vederea asigurarii exercitarii efective a drepturilor copilului si ale persoanelor tinere la protectie, partile se angajeaza: sa prevada ca vârsta minima de angajare va fi 15 ani, sub rezerva unor exceptii pentru copii angajati pentru munci usoare care nu aduc atingere sanatatii, moralitatii sau educatiei acestora”. Organizatia Internationala a Muncii (OIM), principala organizatie de stabilire a standardelor de munca, si-a dedicat de multa vreme activitatile eradicarii muncii copiilor si, în acest scop, a

Organizatia Internationala a Muncii (OIM)

A jucat un rol major în dezvoltarea si lupta pentru garantarea drepturilor lucratorilor si a contribuit la formarea si promovarea unor structuri adecvate pentru promovarea drepturilor lucratorilor. www.ilo.org

adoptat recomandari si conventii. Doua conventii principale se ocupa de problema muncii copiilor.

1. Conventia OIM privind cele mai rele forme de munca a copiilor (1999) a intrat în vigoare în 2000. Încercările anterioare de a pune capăt muncii copiilor au esuat, iar situatia generala a copiilor care muncesc continua sa se agraveze. În consecinta, comunitatea internationala, acceptând ideea de a adopta masuri treptat, a decis sa aboleasca în totalitate cele mai rele forme de munca a copiilor. Pâna în noiembrie 2001, 108 tari ratificasera aceasta conventie.

2. Conventia OIM privind vârsta minima de angajare (1973) este un alt exemplu. Articolul 1 prevede ca: „orice membru (...) se angajeaza sa urmeze o politica nationala destinata sa asigure abolirea efectiva a muncii copiilor si sa mareasca progresiv vârsta minima de admitere la angajare sau munca pâna la un nivel care sa respecte pe deplin dezvoltarea fizica si mintala a tinerilor.”

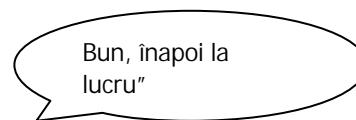
Procentajele copiilor între 10 și 14 ani care muncesc sunt următoarele: 30,1% în Bangladesh, 11,6% în China, 14,4% în India, 17,7% în Pakistan, 24% în Turcia, 20,5% în Coasta de Fildes, 11,2% în Egipt, 41,3% în Kenya, 25,8% în Nigeria, 31,4% 31,4% în Senegal, 4,5% în Argentina, 16,1% în Brazilia, 6,7% în Mexic, 0,4% în Italia și 1,8% în Portugalia.

Unul dintre principalele programe ale OIM dedicate eradicării muncii copiilor este denumit Programul internațional privind eliminarea muncii copiilor. Art. 32 alin. (1) din Convenția privind Drepturile Copilului prevede că „statele parti recunosc dreptul copilului la protecție împotriva exploatarei economice și împotriva exercitării unei munci care poate prezenta pericol sau care poate interfera cu educația copilului sau poate aduce atingere sănătății sau dezvoltării fizice, mintale, spirituale, morale sau sociale a copilului.”

Globalizarea a început să aibă un efect semnificativ asupra drepturilor sociale.⁴⁶ Într-adevăr, acest proces promovează practici care pun în discuție garanțiile sociale, considerate în general garanții minime ale condițiilor de muncă de bază. O dată cu crearea unei economii de piață libere, multe companii consideră absența protecției sociale o caracteristică „atractivă” pentru investițiile lor și pentru producția de bunuri cu costuri scăzute. Transferul industriilor din țări în care garanțiile de muncă sunt obligatorii în alte țări care nu prevăd astfel de garanții pentru lucrători este considerată o opțiune viabilă în scopuri lucrative.

Într-un context în care prioritatea majorității companiilor este de a-și mari profiturile, chiar și cu costul drepturilor sociale și de muncă ale lucrătorilor, instrumentele de drepturi ale omului regionale și internaționale care prevăd drepturi sociale și economice sunt esențiale pentru protecția drepturilor lucrătorilor.

	<p>Referinte</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Carta, protocoalele sale, Carta revizuita, Editions du Conseil de l'Europe, 1998.</i> 2. <i>Conditii de angajare în Carta Sociala Europeana, Studiu compilat pe baza jurisprudentei Comitetului European al Drepturilor Sociale, publicatie a Consiliului European, 2000.</i> 3. <i>Pascual, S., Waddington, J., Young people: the labour market and trade unions. A report prepared for the Youth Committee of the European Trade Union Confederation (Tinerii: piata fortei de munca si sindicatele. Raport pregatit pentru Comitetul Tinerilor al Confederatiei Europene a Sindicatelor), publicatie a Confederatiei Europene a Sindicatelor, mai 2000.</i> 4. <i>Solidarnosc, www.solidarnosc.org.pl.</i> 5. <i>Pasi înainte; tinerii si protectia sociala în Uniunea Europeana, Forumul European al Tinerilor.</i> 6. <i>Unicef (2000), „Young people in changing societies” (Tinerii în societatile în schimbare), Rapoarte de monitorizare regionala, nr. 7, Florenta: Centrul de Cercetare Innocenti Unicef, 2000.</i> 7. <i>Strategia Organizatiei Natiunilor Unite, Bancii Mondiale, OIM, O alianta globala pentru angajarea tinerilor: recomandari ale Comitetului la Nivel Înalt al Retelei de Angajare a Tinerilor a Secretarului General al ONU, www.un.org/esa/socdev/youthemployment/ind ex.html.</i>
--	--

Sportul

<p>Este sportul un drept al omului? În sens strict, raspunsul este nu! Nici una dintre declaratiile sau acordurile privind drepturile omului nu contine dispozitii specifice care sa formuleze dreptul omului la practicarea sau accesul la sport. Cu toate acestea, sportul poate fi considerat un element esential al drepturilor atât la educatie, cât si la cultura.</p> <p>Dreptul la educatie este prevazut în art. 26 din Declaratia Universala a Drepturilor Omului si art. 13 din Acordul Internationale privind Drepturile Economice, Sociale si Culturale. Acesta declara ca „educatia este destinata dezvoltarii complete a personalitatii umane si a sensului demnitatii sale si va consolida respectarea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale.”</p>	<p>„Practicarea sportului este un drept al omului. Fiecare individ trebuie sa aiba posibilitatea de a practica sport în conformitate cu nevoile sale.”</p> <p><i>Carta Olimpica, Principiul 8</i></p>
--	---

Jocurile Paralistice

Jocurile Paralistice reprezinta o competitie pentru persoanele cu deficiente, inclusiv cele care au suferit amputari, persoanele cu deficiente de vedere, paraplegicii si persoanele cu paralizie cerebrala. „Jocurile Paralistice isi au originea în 1948 si au fost initiate la spitalul Stoke Mandeville din Aylesbury, Anglia. (...) Începând din 1952, Jocurile Paralistice au fost organizate în anii olimpici. Jocurile Paralistice de iarna sau tinut în 1976. În 1992, la Barcelona, Spania, 3 500 de atleti din 82 de natii au concurat la Jocurile Paralistice de vara. Prima paralela reala cu Jocurile Olimpice a avut loc în 1988 la Seul, Coreea de Sud, unde atletii au avut un Sat Paralistic si au utilizat locatii olimpice pentru desfasurarea competitii. (...) Paralisticii sunt recunoscuti si sprijiniti de Comitetul Olimpic International (COI) si reglementate de Comitetul Paralistic International (CPI).”⁴⁷

Prin sport, oamenii se dezvoltă fizic și intelectual. Participarea la sport sporește respectul pentru sine; oferă ocazia pentru propria realizare și pentru respectul față de alții. Acest lucru este valabil mai ales pentru persoanele cu deficiente prin evenimente ca Jocurile Paralistice. În ceea ce privește copiii, Convenția

Activități conexe

- Doar un minut, p. 150.
- Începe jocul!, p. 194.
- Observa capacitatea!, p. 209.
- Sportul pentru toți, p. 214.

<p>privind Drepturile Copilului prevede ca educatia copilului trebuie directionata catre „... dezvoltarea deplina a personalitatii copilului, a talentului si aptitudinilor fizice si mintale ale acestuia”, iar art. 31 se refera la dreptul la odina si relaxare, la joc si activitati recreative adecvate pentru vârsta copilului.</p>	
---	--

Dreptul oricarei persoane de a lua parte la viața culturală este prevăzut în art. 27 din Declarația Universală a Drepturilor Omului (DUDO) și art. 15 din Acordul Internațional privind Drepturile Economice, Sociale și Culturale (AIDESC). Sporturile de orice tip sunt practicate peste tot – fotbal, înot, aruncarea sulitei, saha, aruncarea ciocanului, sumo, fotbal american – indiferent! Sportul este, fără îndoială, o parte importantă a vieții culturale în toate țările și se poate argumenta că oricine are dreptul să se bucure de sport ca spectator, competitor sau jucător.

Deși sportul nu este în general recunoscut ca drept al omului, practicarea sportului și modul în care este sprijinit au implicații asupra drepturilor omului. În diferite împrejurări, sportul poate fi utilizat ca instrument de promovare sau chiar de încălcare a drepturilor omului.

Sportul promovează drepturile omului

Participarea la sport generează interese și valori comune și învață deprinderile sociale necesare pentru o cetățenie democratică⁴⁸. Sportul îmbogățește viața socială și culturală prin reunirea unor indivizi și comunități. Echipele naționale sau locale sunt adesea multinaționale sau multireligioase, iar spectatorii vin din medii diferite. Astfel, sportul poate ajuta la depășirea diferențelor și poate încuraja dialogul, înlăturând prejudecățile, stereotipurile, diferențele culturale, ignoranța, intoleranța și discriminarea.

Scolile recreative de fotbal deschise tuturor

Scolile recreative de fotbal deschise tuturor reprezintă un consorțiu umanitar și non-profit fondat de două ONG-uri daneze, Asociația de proiecte interculturale (API9) și Consiliul danez pentru refugiați (CDR). Contextul este cel al unei culturi publice a sportului, caracterizată de o puternică concentrare locală, principii democratice, voluntariat, sprijinul părinților și principiul de bază al „sportului pentru toți”. Dorința este de a acorda mai multă putere cluburilor prin distribuirea de echipament sportiv tuturor cluburilor de fotbal care participă la program. Este și un stimulente pentru ca școlile să deschidă porțile cluburilor lor tuturor copiilor și tinerilor, indiferent de deprinderi, sex sau origine etnică sau socială. În ultimii doi ani, școlile recreative de fotbal deschise tuturor au organizat 15 evenimente stradale. Aceste mici festivaluri „sportive” sunt deschise tuturor copiilor. Durează între 3 și 5 ore și sunt în principal utilizate ca „aperitiv” în zone foarte dificile. De exemplu, în 1999, un program de sport pe stradă inițiat în Kosovo a creat o rețea de 140 așa-zisi maestri ai strazii – tineri cu vârste între 14 și 18 ani – care organizează zilnic evenimente sportive de stradă pentru copiii din vecinătate. Se estimează că aproximativ 6 000 de copii de toate vârstele au participat la acest program, majoritatea zilnic.⁴⁹

În ceea ce privește discriminarea femeilor, simplul fapt că femeile pot practica așa-zisele „sporturi destinate bărbaților”, cum ar fi fotbalul sau ridicarea greutăților, încurajează eliminarea diferențelor stereotipii cu privire la rolurile femeilor și la diferențele dintre bărbați și femei.

Statutul personalităților sportive presupune alegerea lor ca „ambasadori” pentru promovarea activităților umanitare prin educație informală. De exemplu, Ronaldo, starul brazilian al fotbalului, este un reprezentant special pentru „Forta schimbării: Campania mondială împotriva SIDA adresată tinerilor”.

Drepturile omului pot fi încălcate prin sport

Cresterea performantei cu ajutorul medicamentelor este probabil cea mai binecunoscuta forma de abuz la adresa sanatatii si demnitatii umane. Exista de asemenea problemele controversate ale tratamentului cu hormoni si testarii atletelor, care au legatura cu respectul, demnitatea umana si dreptul la intimitate.

Sponsorii pot exploata sportivi si femeile, iar parintii ambitiosi isi pot exploata copiii, care dau dovada de aptitudini precoce. Pregatirea intensiva si presiunea competitionala pot duce la accidente sportive si pot prezenta riscuri pentru bunastarea mintala. Oricine are dreptul de a cunoaste riscurile potentiale si atractiile atingerii unui înalt nivel de performanta.

„Gimnastica: un sport sau o încălcare a drepturilor copilului?”

Pâna de curând, Alexandra Huci, în vârsta de 12 ani, a fost doar una dintre talentatele fetite care își petrec viața în tabere de antrenament si viseaza sa devina campioane ale lumii când cresc mari. Într-una din zilele de antrenament, s-a prabusit brusc, a intrat în coma profunda si a murit cinci zile mai târziu. Trupul ei micut nu a mai rezistat.

Dietele si efortul fizic le produc adesea micutelor gimnaste mai multa suferinta decât bucurie. „Durerea a facut parte din viața mea de când am început sa ma antrenez”, a declarat Wang Shuo, în vârsta de 10 ani, într-un interviu recent la CNN din tabara de antrenament de la Beijing, unde copiii isi încep „cariera” la trei ani. Maria Pardo, o gimnasta spaniola, cântarea 43 kg si avea înaltimea de 1,70 m.⁵⁰

Ocaziile de practicare a sportului nu sunt întotdeauna atotcuprinzatoare si pot exista elemente de discriminare a minoritatilor culturale sau religioase în ceea ce priveste accesul în centrele sportive. Presiunile si interesele comerciale pot fi legate de încălcari ale drepturilor omului care submineaza demnitatea si respectul pentru ceilalti. De exemplu, unii jucatori accepta mita pentru a comite „faulturi profesionale” în fotbal si pentru a aranja meciurile de cricket. Exista si alte încălcari ale drepturilor omului asociate globalizarii industriei de bunuri sportive. În multe tari, asociatiile sportive locale si nationale au dezvoltat politici cu privire la standardele de munca impuse producatorilor de echipament sportiv. Exista campanii, de exemplu, Campania hainelor curate în Europa, al carei scop este de a-i determina pe producatori sa respecte drepturile lucratorilor lor. Campania pantofilor de sport din America de Nord lupta, între altele, pentru a-i determina pe sportivi precum Tiger Woods sau Andre Agassi sa nu mai promoveze produse la baza carora sta exploatarea muncii.⁵¹

Sportul si politica

Sportul a fost multa vreme utilizat ca mijloc pasnic de actiune politica împotriva nedreptatii. La Jocurile Olimpice de la Mexico City din 1968, John Carlos si Tommie Smith au salutat în stilul Panterelor Negre la ceremonia de victorie pentru a protesta împotriva discriminarii negrilor în Statele Unite ale Americii. În timpul epocii apartheid, multe tari au refuzat sa aiba relatii sportive cu Africa de Sud, ceea ce a contribuit semnificativ la schimbarile politice din aceasta tara.

„Capoeira”

În secolul 16, sclavii angolezi din Brazilia si-au pastrat dansurile si ritualurile traditionale si le-au dezvoltat în „capoeira”, o arta a autoapararii. Stapânii sclavilor au interzis orice tip de arta martiala, dar sclavii se puteau antrena sub deghizarea unui inocent dans recreativ. În secolul 17, arta „capoeira” a fost perfectionata si apoi utilizata într-o lupta de câteva decenii pentru libertate

împotriva asupritorilor coloniali.

Sportul poate fi utilizat și în scopuri nationaliste sau politice. De exemplu, la Jocurile Olimpice de la München din 1972, opt teroristi arabi au invadat sectorul destinat echipei Israelului, omorând doi oameni. Încă nouă ostatici au fost ucisi după o operațiune esuată de salvare a poliției germane.

Jocurile Olimpice au fost multă vreme utilizate ca forum în care națiunile pot face declarații politice. De exemplu, Statele Unite ale Americii, împreună cu alte 65 de națiuni non-comuniste au boicotat Jocurile Olimpice de la Moscova din 1980 din cauza invaziei sovietice din Afganistan.

Uniunea Sovietica si 15 dintre aliatii sai au boicotat apoi urmatoarele Jocuri Olimpice de la Los Angeles din 1984 din motive de securitate si din cauza temerii ca unii sportivi ar putea cere si primi azil politic.

? Ar trebui combinate sportul si politica?

Daca a fost sau nu corecta alegerea Chinei ca gazda a Jocurilor Olimpice din 2008 este discutabil. China a fost multa vreme criticata pentru lipsa de democratie si pentru încălcarea drepturilor omului. Unele dintre argumentele pentru care nu a fost blocata candidatura Beijingului au fost ca modul în care trateaza China disidentii si alte drepturi ale omului ar continua oricum sa fie criticate în forumuri precum reuniunea anuala a Comisiei ONU pentru Drepturile Omului. Într-adevar, acceptarea candidaturii ar putea chiar determina Beijingul sa acorde mai multa atentie condamnării.

Sportul si rasismul

Rasismul în sport nu este un fenomen care se limiteaza la terenurile de fotbal si nici la jucatorii de culoare. Poate afecta toate sporturile si se poate manifesta la toate nivelurile; la nivel de amatori, precum si la nivel institutional si international, dar si în mass-media. Poate sa apara la nivel local, dar nu numai, în interactiunea (din motive reale sau imaginare de culoare, religie, nationalitate sau origine etnica) dintre sau împotriva jucatorilor, echipelor, antrenorilor si spectatorilor si, de asemenea, împotriva arbitrilor. Poate include încălcarea drepturilor echipelor sau chiar ale unor întregi grupuri.

Responsabilitatea combaterii rasismului în sport este a tuturor, pâna la autoritatile publice (autoritatea legislativa, curtile judecatoresti, politia, organismele guvernamentale responsabile de sport si politia) si organizatiile neguvernamentale (asociatii sportive nationale de sportivi si amatori, cluburi, asociatii sportive locale, cluburi ale suporterilor, organizatii ale jucatorilor, asociatii antirasiste si asa mai departe).

? Ce faceti în scoala sau clubul vostru pentru a asigura ca sportul pe care îl practicati este atotcuprinzator din punct de vedere social si promoveaza drepturile omului?

Incidente raportate

21 septembrie 2001. Atacantul echipei SK Rapid Vienna, Gaston Taument, a scandat în permanenta lozinci antirasiste în timpul meciului de cupa UEFA de ieri împotriva FK Partizan Belgrad. Gaston Taument, care a fost selectionat de 15 ori în echipa nationala a Olandei si este de origine surinameza, a declarat mai devreme într-un interviu: „Daca apar incidente rasiste...”, este gresit sa pastrezi tacerea asupra rasismului.⁵²

Comportamentul rasist la meciurile de fotbal ofera un excelent subiect de dezbateri cu privire la dilemele privind punerea în aplicare a drepturilor omului.

? Ar trebui interzisa deplasarea într-o alta tara în vederea unui meci a unui presupus huligan? Este aceasta o încălcare a dreptului la libera circulatie?

Tinerii si sportul

Un exemplu de actiune a tinerilor în favoarea drepturilor omului este „Fotbal împotriva rasismului în Europa”. FIRE lupta *prin* fotbal împotriva tuturor formelor de discriminare *din* fotbal: pe stadion, pe teren, în vestiar, pe terenul de antrenament, în birou si în clasa; din partea fanilor, managerilor, antrenorilor, administratorilor sau educatorilor.

În ceea ce privește Campania pantofilor de sport descrisă anterior, grupurile studentești din Statele Unite ale Americii revoluționează sponsorizarea sportului și cer companiilor să adere la Codul de comportament, altfel risca să piardă contractul de furnizare a echipamentelor sportive pentru echipele atletice ale colegiilor.

Activitatea Consiliului Europei

Directia pentru Tineret și Sport face parte din Directia Generală pentru Educație, Cultură, Tineret, Sport și Mediu. Aceasta elaborează linii directoare, programe și instrumente legale pentru dezvoltarea unor politici pentru tineret coerente și eficiente la nivel local, național și european. Asigură finanțare și sprijin educațional pentru activitățile internaționale în domeniul tineretului, destinate promovării cetățeniei tinerilor, mobilității tinerilor și valorii drepturilor omului, democrației și pluralismului cultural.

Comitetul Consiliului Europei pentru Dezvoltarea Sportului a inițiat diverse activități pentru promovarea unor stiluri de viață sănătoase și a participării la activități sportive, de exemplu EUROFIT (teste personale pentru copii și adulți). Există Convenția Antidoping din 1989 și „Ghidul sportului curat”, un pachet de informare și educare pentru organizațiile sportive produs în cooperare cu Uniunea Europeană⁵³. În 1986, a fost elaborată Convenția Europeană privind Violenta Spectatorilor și Comportamentul Necorespunzător la Evenimentele Sportive.

Instrumente internaționale și zile internaționale care au legătură cu sportul

1. Carta Europeană a Sportului pentru Toți din 1975. Articolul 1 proclamă dreptul oricărei persoane la practicarea sportului.
2. Carta Europeană a Sportului din 1975 și Codul etic prevede că accesul la instalațiile și echipamentele sportive este asigurat fără discriminare.
3. Carta Internațională a Educației Fizice și Sportului din 1978, art. 1: „Orice ființă umană are dreptul fundamental la accesul la educație fizică și sport, care este esențial pentru dezvoltarea deplină a personalității sale”.
4. Convenția Națiunilor Unite privind Eliminarea Tuturor Formelor de Discriminare împotriva Femeilor din 1979. Importanța nediscriminării femeilor în sport este subliniată cu putere. Statele au obligația de a asigura dreptul femeilor de a participa la activități recreative, sport și alte aspecte ale vieții culturale.
5. Convenția Internațională privind Apartheidul în Sport din 1985.
6. Ziua Internațională a Persoanelor cu Deficiențe, 3 decembrie.
7. Ziua Mondială împotriva Fumatului, 31 mai și Ziua Mondială a Sanatății, 7 aprilie.

Referinte

1. Consiliul European, Directia pentru Tineret si Sport, www.coe.fr/youth/home.htm.
2. Cum se joaca jocul: contributia sportului la promovarea drepturilor omului. Conferinta de la Sydney, 1-3 septembrie 1999, http://members.ozemail.com.au/~hrca/Sport_and_human_rights.htm.
3. Symonides, J., Sport in te service of uman rights (Sportul in serviciul drepturilor omului), Conferinta Mondiala privind Educatia si Sportul pentru o Cultura a Pacii, Unesco, Paris, Franta, 5-7 iulie 1999.
4. Campania pantofilor de sport, www.heartland-café.com/aup/aup.html.

Note

1. *Recomandarea nr. 8 a Comitetului de Miniștri al Consiliului European, adresata statelor membre, adoptata la 16 septembrie 1998.*
2. *Cifrele UE se refera în general la începutul anilor '90. Ratele prezentate reprezinta procentajul copiilor care traiesc în gospodarii cu venitul sub 50% din media nationala. Sursa: Bradbury si Jântti (1999, Tabelul 3.3) în Mickelwright, J., Stewart K., Child Well-Being in the EU and Enlargement to the East (Bunastarea copiilor în UE si extinderea catre est), Documente de lucru, UNICEF, Centrul Innocenti, 2000.*
3. *Aplicarea Recomandarii nr. R (91) 11 privind exploatarea sexuala, pornografia, prostitutia si traficul de copii si tineri, Strasbourg, 8 aprilie 1998.*
4. *Bilson, A., Child safety on the Internet, a child rights approach (Siguranta copiilor pe internet, abordare din perspectiva drepturilor copilului), Centrul pentru Copiii din Europa, <http://eurochild.gla.ac.uk>.*
5. *Reuniune de consultare privind educatia pentru Programul de cetatenie democratica al Consiliului European, 1996.*
6. *Marina Kovinena, Centrul pentru Educatie Civica si Juridica, Rostov-pe-Don, Federatia Rusa, Forumul privind Educatia Tinerilor în Domeniul Drepturilor Omului, Budapesta, 2000.*
7. *Annan, K., Prima Conferinta Mondiala Ministrilor Responsabili pentru Tineret, Lisabona, Portugalia, 1998.*
8. *Uniunea Europeana, Directiva Consiliului 2000/43/CE din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului tratamentului egal al persoanelor, indiferent de origine etnica sau rasiala.*
9. *El País digital, 5 noiembrie 2000.*
10. *Webster's Third New International Dictionary.*
11. *Consiliul European, Directia pentru Afaceri Sociale.*
12. *Raportul Eurobarometru (54.2/2001) bazat pe interviuarea a peste 16 000 de cetateni între 2 ianuarie si 6 februarie 2001.*
13. www.disrights.org.
14. *Biedron, R., Situation of sexual minorities in Poland, Campaign against homophobia (Situatia minoritatilor sexuale în Polonia, Campanie împotriva homofobiei), Riga, august 2001.*
15. *Amnesty International, Crime ale urii, conspiratia tacerii, 2001.*
16. *Cazul lingvistic belgian, cu privire la anumite aspecte ale legislatiei privind utilizarea limbilor în educatie. Sentinta Curtii Europene a Drepturilor Omului, 23 iulie 1968, Publicatii ale Curtii, Seria A, vol. 6, p. 31.*
17. *Dreptul la educatie (art. 13), 08/12/99. E/C.12/1999/10. CESCR.*
18. *Învatarea: comoara din interior, Unesco, Paris, 1996.*
19. *Weisbrot, M., Baker, D., Kraev, E. si Chen, J., The scorecard on globalisation 1980-2000: twenty years of diminished progress (Foaia de parcurs a globalizarii 1980-2000: 20 de ani de progres diminuat), Centrul pentru Cercetare Economica si Strategica, www.cepr.net/.*
20. *Watkins, K, Education now – Break the cycle of poverty (Educatia acum – Întrerupeti ciclul saraciei), Oxfam International, 2000.*
21. *Extras din Motivans, A., Education for all, central and eastern Europe – Synthesis Report (Educatia pentru toti, Europa Centrala si de Est – Raport de sinteza), Institutul Unesco de Statistica, Centrul de Cercetare Innocenti UNICEF, februarie 2000.*
22. *Raport privind dezastrea mondiale 2001, Federatia Internationala a Crucii Rosii si Semilunei Rosii.*
23. *Ingrid Ramberg, în "Violence against young women in Europe" ("Violenta împotriva tinerelor femei din Europa"), Consiliul European, 2001.*
24. *Radicova I., "Human rights of girls and young women in Europe: questions and callenges for the 21 st century" ("Drepturile omului pentru fetele si tinerele din Europa: intrebari si provocari pentru secolul 21), Concluzii generale, Consiliul European, Strasbourg, 1994.*
25. *Extras din "Trafficking in women, a comprehensive European strategy" ("Traficul de femei, o strategie europeana cuprinzatoare), fise de informare, Comisia Europeana.*

26. *Ibidem.*
27. Lori, H., German, A., Pitanguy, J., Violence against women: the hidden health burden (Violenta împotriva femeilor: o povara ascunsa a sanatatii), *Banca Mondiala, Washington D. C., 1994.*
28. Rezolutia 1212 (2000)., *Adunarea Parlamentara, Consiliul Europei.*
29. Gender mainstreaming conceptual framework, methodology and presentation of good practices (Cadrul conceptual al integrarii sociale a sexelor, metodologia si prezentarea bunelor practici). *Raport final de activitate a grupului de specialisti în domeniul integrarii în viata sociala (EG-S-MS), Strasbourg, mai 1998.*
30. *Declaratia participantilor la seminarul "Violenta împotriva tinerelor femei din Europa", Centrul European pentru Tineret, Budapesta, 2001.*
22 E/CN.4/SUB.2/RES/1999/30.
31. A doua runda internationala de consultari privind HIV/SIDA si drepturile omului. E/CN.4/1997/37, *Comisia ONU privind drepturile omului, 20/01/97.*
32. Conferinta organizata de Centrul European pentru Mediu si Sanatate al OMS în colaborare cu Ministerul italian al Mediului si Agentia Europeana de Mediu, Orvieto, Italia, 5-6 octombrie 2001. Comunicat de presa EURO 12/2001, www.who.dk/cpa/backgrounders_2001/pback_2001.htm.
33. Departamentul Canadian pentru Afaceri Straine si Comert International (DCASCI), www.dfait-maeci.gc.ca/foreignp/hmansecurity.
34. Hay, R., Peace building during peace support operations: a survey and analysis of recent missions (Construirea pacii în decursul operatiunilor de pace: studiu si analiza a misiunilor recente), 1999.
35. Mandela, N, Long Walk to Freedom (Cale lunga pâna la libertate), *Little Brown and Company, Londra, 1994.*
36. Veran Matic, *Presedintele Asociatiei Presei Electronice Independente (APEI).*
37. Mentionat pe 13 septembrie 1997 în Declaratia de la Sofia (adoptata ulterior ca Rezolutia 35 de catre Conferinta Generala a Unesco la a XXIX-a sesiune din noiembrie 1997).
38. Pentru mai multe informatii, a se vedea www.humanrights.coe.int/media.
39. Institutul International de Cercetare a Pacii de la Stockholm (SIPRI), www.sipri.se.
40. *Raportul privind Dezvoltarea Umana, 2001, PDNU.*
41. *Instituto del Tercer Mundo (1992), Ghidul Lumii a Treia, Uruguay.*
42. De la Unicef, "Tinerii în societatile în schimbare", *Rapoarte de monitorizare regionala, nr. 7, Florenta: Centrul de Cercetare Innocenti Unicef, 2000.*
43. *Optiuni pentru saraci, PDNU, martie 2001.*
44. Extrase din Pascual, S., Waddington, J., Young people: the labour market and trade unions. A report prepared for the Youth Committee of the European Trade Union Confederation (Tinerii: piata fortei de munca si sindicatetele. Raport pregatit pentru Comitetul Tinerilor al Confederatiei Europene a Sindicatelor), *publicatie a Confederatiei Europene a Sindicatelor, mai 2000 si Unicef (2000), "Tinerii în societatile în schimbare", Rapoarte de monitorizare regionala, nr. 7, Florenta: Centrul de Cercetare Innocenti Unicef.*
45. Extrase din Young people: the labour market and trade unions (Tinerii: piata fortei de munca si sindicatetele). *Raport pentru Comitetul Tinerilor al Confederatiei Europene a Sindicatelor, mai 2000.*
46. A se vedea informatiile de referinta privind globalizarea (p. 358).
47. Extras din www.encarta.msn.com. Pentru mai multe informatii, a se vedea Comitetul Paralimpic International, www.paralympic.org/.
48. Pentru mai multe detalii, a se vedea informatiile de referinta privind cetatenia (p. 322).
49. www.openfootballschoools.org.mk/status.htm.
50. Extras din Tomek, L., Lidové Noviny, 23 august 2001. Traducere de Jana Ondrackova.
51. Pentru mai multe informatii, a se vedea New Internationalist 330, decembrie 2000, www.oneworld.org/ni/issues330/factfile.htm. De asemenea, a se vedea informatiile de referinta privind globalizarea (p. 358).

52. Fotbalul împotriva Rasismului în Europa, www.farenet.org.
53. Pentru mai multe informații, a se vedea <http://culture.coe.fr/sp/splist.html>.

Apendice

- **Instrumente juridice internationale de drepturi ale omului**
- **Formular de evaluare**

Cuprinsul acestui capitol

Instrumente juridice internationale de drepturi ale omului

Statutul ratificarii principalelor instrumente internationale de drepturi ale omului

Declaratia Universala a Drepturilor Omului

Declaratie Universala a Drepturilor Omului

Acordul International privind Drepturile Politice si Civile (AIDPC)

Acordul International privind Drepturile Economice, Sociale si Culturale (AIDESC)

Conventia privind Drepturile Copilului (rezumat)

Conventia Europeana privind Drepturile Omului (rezumat)

Conventia pentru Protectia Drepturilor Omului si a Libertatilor

Fundamentale, modificata de Protocolul nr. 11

Carta Sociala Europeana

Conventia-cadru pentru Protectia Minoritatilor Nationale (rezumat)

Carta Europeana pentru Limbi Minoritare sau Regionale

Formular de evaluare si reactie

rg									
Malta									
Moldova									
Olanda									
Norvegia									
Polonia									
Portugalia									
România									
Federatia Rusa									
San Marino									
Slovacia									
Slovenia									
Spania									
Suedia									
Elvetia									
„fosta Republica Iugoslava a Macedoniei”									
Turcia									
Ucraina									
Regatul Unit									
Republica Federala a Iugoslaviei									

Surse: ? Biroul ONU al Înaltului Comisar pentru Drepturile Omului ? Directia pentru Probleme Juridice a Consiliului Europei

Declaratia Universala a Drepturilor Omului (Rezumat)

Articolul 1

Dreptul la egalitate

Articolul 2

Protectia împotriva discriminarii

Articolul 3

Dreptul la viata, libertate, securitate personala

Articolul 4

Eliberarea de sclavie

Articolul 5

Eliberarea de tortura si tratament degradant

Articolul 6

Dreptul la recunoastere ca persoana în fata legii

Articolul 7

Dreptul la egalitate în fata legii

Articolul 8

Dreptul la satisfactie din partea instantelor competente

Articolul 9

Eliberarea de arestare arbitrara si exil

Articolul 10

Dreptul la audiere publica corecta

Articolul 11

Dreptul la a fi considerat nevinovat pâna la dovedirea vinovatiei

Articolul 12

Eliberarea de imixtiune în viata personala, familie, domiciliu sau corespondenta

Articolul 13

Dreptul la libera circulatie în interiorul si în exteriorul tarii

Articolul 14

Dreptul la azil în alte tari din motive de persecutie

Articolul 15

Dreptul la nationalitate si libertatea de a o schimba

Articolul 16

Dreptul la casatorie si familie

Articolul 17

Dreptul la proprietate

Articolul 18

Libertatea de convingere si religie

Articolul 19

Libertatea de opinie si informare

Articolul 20

Dreptul de întrunire si asociere pasnica

Articolul 21

Dreptul de a participa la guvernare si la alegeri libere

Articolul 22

Dreptul la securitate sociala

Articolul 23

Dreptul la munca dorita si la afilierea la sindicate

Articolul 24

Dreptul la odihna si recreere

Articolul 25

Dreptul la un nivel de trai adecvat

Articolul 26

Dreptul la educatie

Articolul 27

Dreptul de a participa la viata culturala a comunitatii

Articolul 28

Dreptul la o ordine sociala care sa articuleze acest document

Articolul 29

Îndatoririle esențiale ale comunității de dezvoltare liberă și deplină

Articolul 30

Protecția împotriva imixtiunii persoanelor sau statului în drepturile menționate anterior

Copyright © Human Rights Resource Center, University of Minnesota. Reproduș cu permisiunea institutiei menționate.

DECLARATIA UNIVERSALA A DREPTURILOR OMULUI

*Adoptata si proclamata prin Rezolutia 217 A (III) din 10 decembrie 1948 a
Adunarii Generale a Organizatiei Natiunilor Unite*

Preambul

Întrucât recunoasterea demnitatii inerente tuturor membrilor familiei umane si a drepturilor lor egale si inalienabile constituie fundamentul libertatii, dreptatii si pacii în lume,

Întrucât ignorarea si dispretuirea drepturilor omului au dus la acte de barbarie care revolta constiinta omenirii, iar faurirea unei lumi în care fiintele umane se vor bucura de libertatea cuvântului si a convingerilor si vor fi eliberate de teama si lipsuri a fost proclamata drept cea mai înalta aspiratie a oamenilor,

Întrucât este esential ca drepturile omului sa fie ocrotite de autoritatea legii pentru ca omul sa nu fie silit sa recurga, ca solutie extrema, la revolta împotriva tiraniei si asuprii,

Întrucât este esential sa se încurajeze dezvoltarea relatiilor de prietenie între natiuni,

Întrucât popoarele Organizatiei Natiunilor Unite si-au reafirmat în Carta credinta lor în drepturile fundamentale ale omului, în demnitatea si în valoarea persoanei umane, în drepturi egale pentru barbati si femei si au hotarât sa promoveze progresul social si îmbunatatirea nivelului de trai în cadrul unei libertati mai mari,

Întrucât statele membre s-au angajat sa promoveze în colaborare cu Organizatia Natiunilor Unite respectul universal si efectiv fata de drepturile omului si libertatile fundamentale,

Întrucât o înțelegere comuna a acestor drepturi si libertati este de cea mai mare importanta pentru realizarea deplina a acestui angajament,

În prezent, ADUNAREA GENERALA proclama în consecinta PREZENTA DECLARATIE UNIVERSALA A DREPTURILOR OMULUI ca ideal comun spre care trebuie sa tinda toate popoarele si toate natiunile, pentru ca toate persoanele si toate organele societatii sa se straduiasca, având prezenta declaratie permanent în minte, ca prin învatatura si educatie sa promoveze respectul pentru aceste drepturi si libertati si sa asigure prin masuri progresive, la nivel national si international, recunoasterea si aplicarea lor universala si efectiva, atât în sânul popoarelor statelor membre, cât si al celor din teritoriile aflate sub jurisdicia lor.

Articolul 1

Toate fiintele umane se nasc libere si egale în demnitate si în drepturi. Ele sunt înzestrate cu ratiune si constiinta si trebuie sa se comporte unele fata de altele în spiritul fraternitatii.

Articolul 2

Fiecare om se poate prevala de toate drepturile si libertatile proclamate în prezenta declaratie, fara nici un fel de distinctie, cum ar fi rasa, culoarea, sexul, limba, religia, opinia politica sau orice alta opinie, de origine nationala sau sociala, averea, nasterea sau orice alt statut. Mai mult, nu se va face nici o distinctie în functie de statutul politic, juridic sau international al tarii sau al teritoriului de care tine o persoana, indiferent daca aceasta tara sau teritoriu sunt independente, sub tutela, neautonome sau supuse vreunei alte limitari a suveranitatii.

Articolul 3

Orice fiinta umana are dreptul la viata, libertate si securitatea persoanei sale.

Articolul 4

Nimeni nu va fi tinut în sclavie sau în aservire; sclavia si comertul cu sclavi sunt interzise sub toate formele lor.

Articolul 5

Nimeni nu va fi supus la torturi sau la pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante.

Articolul 6

Fiecare om are dreptul sa i se recunoasca pretutindeni personalitatea juridica.

Articolul 7

Toti oamenii sunt egali în fata legii si au, fara nici o deosebire, dreptul la protectie egala în fata legii. Toti oamenii au dreptul la o protectie egala împotriva oricarei discriminari care ar viola prezenta declaratie si împotriva oricarei provocari la o asemenea discriminare.

Articolul 8

Orice persoana are dreptul la satisfactia efectiva din partea instantelor juridice nationale competente împotriva actelor care încalca drepturile fundamentale care îi sunt recunoscute prin constitutie sau lege.

Articolul 9

Nimeni nu trebuie sa fie arestat, detinut sau exilat în mod arbitrar.

Articolul 10

Orice persoana are dreptul în deplina egalitate de a fi audiata în mod echitabil si public de catre un tribunal independent si impartial care va hotari fie asupra drepturilor si obligatiilor sale, fie asupra temeiniciei oricarei acuzatii de infractiune împotriva sa.

Articolul 11

1. Orice persoana acuzata de comiterea unei infractiuni are dreptul la prezumtia de nevinovatie pâna la dovedirea nevinovatiei potrivit legii în cursul unui proces public în care i-au fost asigurate toate garantiile necesare apararii sale.
2. Nimeni nu va fi condamnat pentru infractiuni în temeiul unor actiuni sau omisiuni care nu constituiau, în momentul când au fost comise, o infractiune conform dreptului international sau national. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsa mai grea decât aceea care era aplicabila în momentul când a fost comisa infractiunea.

Articolul 12

Nimeni nu va fi supus la imixtiuni arbitrare în viata sa personala, în familia sa, în domiciliul sau în corespondenta sa, nici la atingeri aduse onoarei si reputatiei sale. Orice persoana are dreptul la protectia legii împotriva unor asemenea imixtiuni sau atingeri.

Articolul 13

1. Orice persoana are dreptul la libera circulatie si la rezidenta în interiorul granitelor fiecarui stat.
2. Orice persoana are dreptul de a parasi orice tara, inclusiv a sa, si de reveni în tara sa.

Articolul 14

1. În caz de persecuție, orice persoană are dreptul de a căuta azil și de a beneficia de azil în alte țări.
2. Acest drept nu poate fi invocat în caz de urmărire ce rezultă în mod real dintr-o crimă de drept comun sau din acțiuni contrare scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite.

Articolul 15

1. Orice persoană are dreptul la o cetățenie.
2. Nimeni nu poate fi lipsit în mod arbitrar de cetățenia sa sau de dreptul de a-și schimba cetățenia.

Articolul 16

1. Barbații și femeile care au împlinit vârsta legală, fără nici o restricție în ce privește rasa, naționalitatea sau religia, au dreptul de a se căsători și de a întemeia o familie. Ei au drepturi egale la contractarea căsătoriei, în decursul căsătoriei și la desfacerea ei.
2. Căsătoria nu poate fi încheiată decât cu consimțământul liber și deplin al viitorilor soți.
3. Familia constituie elementul natural și fundamental al societății și are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului.

Articolul 17

1. Orice persoană are dreptul la proprietate, atât singură, cât și în asociație cu alții.
2. Nimeni nu poate fi lipsit în mod arbitrar de proprietatea sa.

Articolul 18

Orice om are dreptul la libertatea gândirii, de conștiință și religie; acest drept include libertatea de a-și schimba religia sau convingerea, precum și libertatea de a-și manifesta religia sau convingerea, singur sau împreună cu alții, atât în mod public, cât și privat, prin învățatura, practici religioase, cult și îndeplinirea riturilor.

Articolul 19

Orice om are dreptul la libertatea de opinie și expresie; acest drept include libertatea de a avea opinii, fără imixtiune din afară, precum și libertatea de a căuta, de a primi și de a difuza informații și idei prin orice mijloace, independent de frontierele de stat.

Articolul 20

1. Orice persoana are dreptul la libertatea de întrunire si de asociere pasnica.
2. Nimeni nu poate fi silit sa faca parte dintr-o asociatie.

Articolul 21

1. Orice persoana are dreptul de a participa la guvernarea tarii sale, fie direct, fie prin reprezentanti liber alesi.
2. Orice persoana are dreptul de acces egal la functiile publice din tara sa.
3. Vointa poporului trebuie sa constituie baza autoritatii guvernului; aceasta vointa trebuie sa fie exprimata periodic prin alegeri nefalsificate, prin sufragiu universal, egal si exprimat prin vot secret sau urmând o procedura echivalenta care sa asigure libertatea votului.

Articolul 22

Orice persoana, în calitatea sa de membru al societatii, are dreptul la securitate sociala si este îndreptatita ca prin efortul national si colaborarea internationala, tinându-se seama de organizarea si resursele fiecărei tari, sa obtina realizarea drepturilor economice, sociale si culturale indispensabile pentru demnitatea sa si libera dezvoltare a personalitatii sale.

Articolul 23

1. Orice persoana are dreptul la munca, la libera alegere a muncii sale, la conditii de munca echitabile si satisfacatoare, precum si la protectie împotriva somajului.
2. Toti oamenii, fara nici o discriminare, au dreptul la salariu egal pentru munca egala.
3. Orice om care munceste are dreptul la o remunerare echitabila si satisfacatoare care sa-i asigure atât lui, cât si familiei sale, o existenta conforma cu demnitatea umana si completata, daca este necesar, prin alte mijloace de protectie sociala.
4. Orice persoana are dreptul de a constitui si de a se afilia la sindicate pentru apararea intereselor sale.

Articolul 24

Orice persoana are dreptul la odihna si recreere, inclusiv la o limitare rezonabila a orelor de lucru si la concedii periodice platite.

Articolul 25

1. Orice om are dreptul la un nivel de trai care sa-i asigure sanatatea si bunastarea lui si familiei sale, inclusiv la hrana, îmbracaminte, locuinta, îngrijire medicala, precum si la serviciile sociale necesare, precum si dreptul la asigurare în caz de somaj, boala, invaliditate, vaduvie, batrânete sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistenta, în urma unor împrejurari independente de vointa sa.
2. Mama si copilul au dreptul la îngrijire si asistenta speciala. Toti copiii, fie ca sînt nascuti în cadrul casatoriei sau în afara acesteia, se bucura de aceeasi protectie sociala.

Articolul 26

1. Orice persoana are dreptul la educatie. Învatamântul trebuie sa fie gratuit, cel puțin în ceea ce priveste învatamântul elementar si general. Învatamântul elementar trebuie sa fie obligatoriu. Învatamântul tehnic si profesional trebuie sa fie la îndemâna tuturor, iar învatamântul superior trebuie sa fie de asemenea egal, accesibil tuturor, pe baza de merit.
2. Educatia trebuie sa urmareasca dezvoltarea deplina a personalitatii umane si întarirea respectului fata de drepturile omului si libertatile fundamentale. Educatia trebuie sa promoveze înțelegerea, toleranta, prietenia între toate popoarele si toate grupurile rasiale sau religioase, precum si dezvoltarea activitatii Organizatiei Natiunilor Unite în directia mentinerii pacii.
3. Parintii au dreptul la prioritate în alegerea tipului de educatie pentru copiii lor minori.

Articolul 27

1. Orice persoana are dreptul de a participa în mod liber la viata culturala a comunitatii, de a se bucura de arte si de a participa la progresul stiintific si la binefacerile lui.
2. Fiecare om are dreptul la protectia intereselor morale si materiale care rezulta din orice lucrare stiintifica, literara sau artistica al carei autor este.

Articolul 28

Orice persoana are dreptul la o ordine sociala si internationala în care drepturile si libertatile expuse în prezenta declaratie pot fi pe deplin înfaptuite.

Articolul 29

1. Orice persoana are îndatoriri fata de comunitate, deoarece numai în cadrul acesteia este posibila dezvoltarea libera si deplina a personalitatii sale.
2. În exercitarea drepturilor si libertatilor sale, fiecare om este supus numai restrictiilor stabilite prin lege, exclusiv în scopul de a asigura cuvenita

recunoastere si respectare a drepturilor si libertatilor altora si de a îndeplini justele cerinte ale moralitatii, ordinii publice si bunastarii generale într-o societate democratica.

3. Aceste drepturi si libertati nu pot fi în nici un caz exercitate contrar scopurilor si principiilor Organizatiei Natiunilor Unite.

Articolul 30

Nici o dispozitie a prezentei declaratii nu poate fi interpretata ca implicând pentru vreun stat, grupare sau persoana dreptul de a se angaja într-o activitate sau de a savârsi vreun act îndreptat spre desfiintarea unor drepturi sau libertati enuntate în prezenta declaratie.

Acordul International privind Drepturile Politice si Civile (AIDPC)

(Rezumat neoficial)

- *Prezentul acord a fost adoptat de Adunarea Generala a Natiunilor Unite pe 16 decembrie 1966 si a intrat în vigoare pe 23 martie 1976. Până la sfârșitul anului 2001, acordul a fost ratificat de 147 de state.*
- *Prezentul acord cuprinde dispozitii mai detaliate privind libertatile si drepturile politice si civile mentionate în Declaratia Universala a Drepturilor Omului.*
- *În temeiul art. 1 din acord, statele se angajeaza sa promoveze dreptul la autodeterminare si sa respecte acest drept. Sunt recunoscute de asemenea drepturile oamenilor de a poseda, comercializa si înstraina în mod liber bogatiile si resursele lor naturale.*

Dintre drepturile persoanelor garantate de acord mentionam:

Articolul 2

Dreptul la recurs în justitie în cazul în care drepturile lor au fost încălcate, chiar daca cel care le-a încălcat era în exercitiul functiunii.

Articolul 3

Dreptul la egalitate între barbati si femei în exercitarea drepturilor lor politice si civile.

Articolul 6

Dreptul la viata si supravietuire.

Articolul 7

Eliberarea de pedepse sau tratamente inumane sau degradante.

Articolul 8

Eliberarea de sclavie si aservire.

Articolul 9

Dreptul la libertate si securitate a persoanei si eliberarea de detentii sau arestari arbitrare.

Articolul 11

Eliberarea de pedeapsa cu închisoarea impusa pentru neplata datoriilor.

Articolul 12

Dreptul la libertate si libera circulatie

Articolul 14

Dreptul la egalitate în fata legii; dreptul la prezumtia de nevinovatie pâna la dovedirea vinovatiei si la audierea publica corecta de catre un tribunal impartial.

Articolul 16

Dreptul de a fi recunoscut ca persoana în fata legii.

Articolul 17

Dreptul la intimitate si la protejarea acesteia prin lege.

Articolul 18

Libertatea de gândire, constiinta si religie.

Articolul 19

Libertatea de opinie si expresie.

Articolul 20

Interzicerea propagandei care îndeamna la razboi sau ura nationala, rasiala sau religioasa.

Articolul 21

Dreptul de întrunire pasnica.

Articolul 22

Dreptul la libertatea de asociere.

Articolul 23

Dreptul la casatorie si întemeierea unei familii

Articolul 24

Drepturile copilului (statutul de minor, nationalitatea, înregistrarea si numele).

Articolul 25

Dreptul de a participa la administrarea afacerilor publice, de a vota si de a fi ales si accesul la functiile publice.

Articolul 26

Dreptul la egalitate în fata legii si la protectie egala.

Articolul 27

Dreptul, pentru membrii minoritatilor lingvistice, etnice sau religioase, de a se bucura de cultura lor, de a-si practica religia si de a-si folosi limba.

Prezentul acord are forta juridica; Comitetul pentru Drepturile Omului constituit în temeiul art. 28 supravegheaza punerea lui în aplicare.

Acordul International privind Drepturile Economice, Sociale si Culturale (AIDESC)

(Rezumat neoficial)

Drepturile Culturale (1966), împreuna cu Declaratia Universala a Drepturilor Omului (1948) si Acordul International privind Drepturile Politice si Civile (1966) alcatuiesc Legea Internationala a Drepturilor Omului. În conformitate cu Declaratia Universala, acordurile recunosc ca „... idealul fiintelor umane libere care se bucura de libertate politica si civila si sunt eliberate de teama si lipsuri poate fi realizat numai daca se creeaza conditii în care orice persoana sa se poata bucura de drepturile sale politice si civile, precum si de drepturile sale economice, sociale si culturale.”

Articolul 1

Toate popoarele au dreptul la autodeterminare, inclusiv dreptul de a-si determina statutul politic si de a urmari în mod liber dezvoltarea lor economica, sociala si culturala.

Articolul 2

Fiecare stat parte se angajează să ia măsuri până la valoarea maximă a resurselor sale disponibile pentru a realiza în mod progresiv îndeplinirea drepturilor prevăzute în prezentul tratat. Orice persoană este îndreptățită la aceleași drepturi, fără nici un fel de discriminare.

Articolul 3

Statele se angajează să asigure dreptul egal al bărbaților și femeilor de a-și exercita toate drepturile prevăzute în prezentul tratat.

Articolul 4

Aceste drepturi pot fi restricționate numai dacă restricțiile sunt compatibile cu natura acestor drepturi și exclusiv în scopul promovării bunăstării generale într-o societate democratică.

Articolul 5

Nici o persoană, grup sau guvern nu are dreptul de a distruge vreunul dintre aceste drepturi.

Articolul 6

Orice persoană are dreptul de a munci, inclusiv dreptul de a-și câștiga existența printr-o muncă liber aleasă și acceptată.

Articolul 7

Orice persoană are dreptul la condiții corecte de muncă; salarii echitabile care să asigure un nivel de trai decent pentru sine și pentru familia sa; plată egală pentru munca egală; condiții de muncă sigure și sănatoase; șanse egale de promovare pentru orice persoană; odihnă și recreere.

Articolul 8

Orice persoană are dreptul de a constitui și de a se afilia la sindicate, dreptul la greva.

Articolul 9

Orice persoană are dreptul la securitate socială, inclusiv la asigurări sociale.

Articolul 10

Trebuie acordate protecție și asistență familiei. Casatoria trebuie să aibă loc numai cu consimțământul ambelor părți. Trebuie asigurată protecție specială mamei. Trebuie luate măsuri speciale în numele copiilor, fără discriminare. Copiii și tinerii trebuie protejați împotriva exploatarei economice. Angajarea lor în activități periculoase sau daunătoare trebuie interzisă. Trebuie să existe limite de vârstă în funcție de care trebuie interzisă munca copiilor.

Articolul 11

Orice persoană are dreptul la un nivel de trai adecvat pentru sine și pentru familia sa, inclusiv hrană, îmbrăcăminte și locuință adecvată. Orice persoană are dreptul de a fi eliberat de foame.

Articolul 12

Orice persoană are dreptul de a se bucura de cel mai înalt nivel de sănătate fizică și mintală care poate fi atins.

Articolul 13

Orice persoană are dreptul la educație. Învățământul primar trebuie să fie obligatoriu și gratuit pentru toată lumea.

Articolul 14

Acele state în care nu există învățământ primar obligatoriu și gratuit pentru toată lumea trebuie să elaboreze un plan pentru a oferi acest tip de educație.

Articolul 15

Orice persoană are dreptul de a participa la viața culturală; de a se bucura de beneficiile progresului științific.

Sursa: Centrul de Resurse în Domeniul Drepturilor Omului Minnesota, pe baza Centrului ONU pentru Drepturile Omului, Legea Internațională a Drepturilor, Fișa informativă #2.

Conventia privind Drepturile Copilului (Rezumat neoficial)

- *Conventia privind Drepturile Copilului (CDC) este instrumentul de drepturi ale omului acceptat pe cea mai larga scara, ratificat de fiecare tara din lume, exceptând doua. Conventia incorporeaza toate drepturile omului – civile, politice, economice, sociale si culturale – privind copilul într-un singur document. Conventia a fost adoptata de Adunarea Generala a ONU din 20 noiembrie 1989 si a intrat în vigoare în septembrie 1990.*
- *Conventia subliniaza în 41 de articole drepturile omului care trebuie respectate si protejate pentru fiecare copil care nu a împlinit înca vârsta de 18 ani.*

Articolul 1

Definirea copilului ca „orice fiinta umana sub vârsta de 18 ani”, exceptând cazurile în care legislatia nationala stabileste limita majoratului sub aceasta vârsta.

Articolul 2

Drepturile salvgardate în conventie sunt asigurate *fara nici un fel de discriminare.*

Articolul 3

În toate actiunile care privesc copiii prevaleaza *interesul suprem al copilului.*

Articolul 5

Statul trebuie sa respecte responsabilitatile, *drepturile si îndatoririle ce revin parintilor* sau familiei largite.

Articolul 6

Fiecare copil are dreptul inerent la viata.

Articolul 7

Copilul are dreptul la un *nume*, dreptul de a dobândi o *nationalitate* si de a-si cunoaste *parintii* si de a fi îngrijit de acestia.

Articolul 8

Copilul are dreptul la *identitate si nationalitate.*

Articolul 9

Copilul are dreptul *sa nu fie separat de parintii sai*, exceptând situatia în care aceasta separare este în interesul suprem al copilului si prin procedura judiciara.

Articolul 12

Copilul are dreptul de a-si exprima liber opinia asupra oricarei probleme care îl priveste, *opiniilor copilului* acordându-li-se importanta cuvenita.

Articolul 13

Copilul are dreptul la *libertatea de expresie*, inclusiv dreptul de a cauta, de a primi si de a difuza *informatii* si idei de orice natura.

Articolul 14

Dreptul copilului la *libertatea de gândire, constiinta si religie* trebuie respectat.

Articolul 15

Copilul are dreptul la libertatea de *asociere si întrunire pasnica*.

Articolul 16

Nici un copil nu va fi supus unei imixtiuni arbitrare sau ilegale în *intimitatea*, familia, domiciliul sau corespondenta sa; copilul trebuie protejat împotriva unor astfel de atacuri ilegale la adresa onoarei si reputatiei.

Articolul 17

Statul asigura dreptul copilului la *acces la informatie* si materiale provenind din surse nationale si internationale.

Articolul 18

Parintii sunt principalii responsabili de *cresterea si dezvoltarea* copilului.

Articolul 19

Statul ia toate masurile legislative, administrative, sociale si educative în vederea protejarii copilului împotriva oricaror forme de violenta, vatamare sau abuz, fizic sau mintal, de abandon sau neglijenta, de rele tratamente sau de exploatare.

Articolul 24

Copilul are dreptul la cel mai înalt standard de asistență medicală, punându-se accentul pe asistență medicală primară, dezvoltarea serviciilor medicale de prevenire.

Articolul 26

Copilul are dreptul de a beneficia de *securitate socială*.

Articolul 27

Copilul are dreptul la un *nivel de trai* care să permită dezvoltarea sa fizică, mintală, spirituală, morală și socială.

Articolul 28

Copilul are dreptul la *educație*. Statul are obligația de a asigura învățământul primar obligatoriu și gratuit pentru toți și de a încuraja dezvoltarea diferitelor forme de învățământ secundar și de a le pune la dispoziția tuturor copiilor. Disciplina școlară trebuie impusă într-un mod compatibil cu demnitatea copilului. Educația trebuie îndreptată către dezvoltarea personalității, talentului și deprinderilor copilului, respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, o viață responsabilă într-o societate liberă în spiritul păcii, prieteniei, înțelegerii, toleranței și egalității, dezvoltarea respectului pentru mediul natural.

Articolul 30

Copilul are dreptul la *viața culturală* proprie.

Articolul 31

Copilul are dreptul la *odihnă și recreere*, dreptul de a se juca și de a participa liber la viața culturală și artistică.

Articolul 32

Copilul trebuie protejat împotriva *exploatarei* economice și împotriva constrângerii la o muncă care prezintă riscuri pentru viața sau dezvoltarea sa.

Articolul 33

Copilul trebuie protejat împotriva consumului ilicit de *stupefiante*.

Articolul 34

Copilul trebuie protejat împotriva tuturor formelor de exploatare sexuală și de violență sexuală, împotriva utilizării copiilor în scopul prostituției sau al altor practici sexuale ilegale, în scopul producției de spectacole sau de materiale cu caracter pornografic.

Articolul 38

Statul ia toate măsurile fezabile, astfel încât copiii afectați de *conflicte armate* să beneficieze de protecție și de îngrijire.

Articolul 40

Oricărui copil acuzat de a fi comis o *infracțiune sau o încălcare a legii* trebuie să i se garanteze prezumția de nevinovăție până la dovedirea vinovăției, dreptul de a beneficia de *asistență juridică* pentru susținerea cauzei sale, de a nu fi constrâns să depună mărturie sau să mărturisească că este vinovat, dreptul la respectarea deplină a vieții sale private, dreptul la un tratament corespunzător vârstei, împrejurărilor și bunăstării lor. Nu se vor impune nici pedeapsa capitală, nici condamnarea pe viață fără posibilitatea de eliberare pentru infracțiunile comise de copii care nu au împlinit încă vârsta de 18 ani.

Textul integral al Convenției și protocoalelor optionale poate fi consultat și descărcat de pe multe pagini de internet, cum ar fi cea a UNICEF (www.unicef.org/crc).

Conventia Europeana privind Drepturile Omului (Rezumat neoficial)

În temeiul prezentei conventii, care a fost semnată la Roma pe 4 noiembrie 1950 și a intrat în vigoare în 1953, statele parti garantează drepturile civile și politice de baza ale unui stat guvernat de statul de drept, nu numai pentru proprii cetățeni, ci și pentru toate persoanele aflate „în jurisdicția lor”. Statele sau indivizii pot înainta o plângere Curtii create în temeiul convenției. Cu toate acestea, convenția nu este în mod necesar incorporată în sistemul juridic național al fiecărui stat. Teoria de drept internațional potrivit căreia drepturile omului au un caracter fundamental care le plasează deasupra legislației și practicilor statelor suverane este astfel pusă în practică.

Drepturile garantate

Dreptul la viața (art. 2)

Articolul 2 protejează individul împotriva morții cauzate arbitrar de stat, dar nu exclude utilizarea pedepsei cu moartea în temeiul legii. Protocolul nr. 6, care abolește pedeapsa cu moartea pe timp de pace, a fost adoptat în 1985. Un nou protocol de abolire a pedepsei cu moartea este în curs de pregătire.

Dreptul la libertatea și securitatea persoanei (art. 5)

Articolul 5 garantează oamenilor libertatea fizică, protejându-i împotriva arestării și detenției arbitrare și acordându-le anumite drepturi procedurale de baza. Prevederile sale sunt extinse de art. 1 din Protocolul nr. 4, care interzice pedeapsa cu închisoarea pentru neplata datoriilor.

Dreptul la o judecată corectă în cauze civile și penale (art. 6)

Acest drept este completat de art. 13, care asigură dreptul la compensație efectivă din partea unei autorități naționale. Articolul 6 include condiția ca procedurile să se desfășoare într-un „interval rezonabil”. Plângerile legate de încălcări ale acestei prevederi sunt cel mai des înaintate de solicitanți. Noțiunea de judecată corectă este completată de principiul că dreptul penal nu trebuie să fie retroactiv (art. 7), dreptul la apel în cauzele penale, dreptul la compensație pentru condamnările pe nedrept și dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori pentru aceeași infracțiune (art. 2, 3 și 4 din Protocolul nr. 7).

Respectarea vieții private și a familiei, domiciliului și corespondenței (art. 8)

care poate fi legată de dreptul la căsătorie și întemeierea unei familii (art. 12).

Egalitatea drepturilor si responsabilitatilor sotilor pe parcursul casatoriei (art. 5 din Protocolul nr. 7)

Dreptul la libertatea de expresie (inclusiv libertatea presei) (art. 10)

Cerintele acestui drept de baza presupun o dezvoltare logica a drepturilor garantate de art. 9 (libertatea de gândire, constiinta si religie).

Libertatea de întrunire si asociere pasnica (art. 11)

Dreptul de a beneficia în mod pasnic de posesiuni (art. 1 din Protocolul nr. 1)

Dreptul la educatie (art. 2 din Protocolul nr. 1)

Dreptul la alegeri libere (art. 3 din Protocolul nr. 1).
Consiliul Europei si protectia drepturilor omului.

Libera circulatie si libertatea de a alege locul de rezidenta (art. 2 din Protocolul nr. 4)

Ce este interzis

Tortura si pedepsele sau tratamentele inumane sau degradante (art. 3).

Sclavia, aservirea si munca fortata (art. 4).

Discriminarea în exercitarea drepturilor si libertatilor garantate de prezenta conventie (art. 14).

Expulzarea propriilor cetateni ai unui stat sau negarea intrarii acestora în statul respectiv si expulzarea colectiva a strainilor (art. 3 si 4 din Protocolul nr. 4).

Prevederile procedurale protejeaza de asemenea strainii împotriva amenintarii cu expulzarea dintr-o tara (art. 1 din Protocolul nr. 7).

Prezenta conventie prevede judecarea de catre Curtea Internationala a Drepturilor Omului a petitiilor înaintate de persoane si a cauzelor interstatuale. Judecatorii se bucura de independenta totala si sunt alesi de Adunarea Parlamentara.

Comitetul de Ministri al Consiliului Europei supravegheaza executarea sentintei în cazul în care a fost stabilita o încalcare a legii, asigurând adoptarea de catre stat

de actiuni compensatorii corespunzatoare, de exemplu prin noi proceduri administrative sau prin legislatie.

Sursa: Directia Generala a Drepturilor Omului din cadrul Consiliului Europei
www.humanrights.coe.int

Conventia pentru Protectia Drepturilor Omului si a Libertatilor Fundamentale, modificata de Protocolul nr. 11

Roma, 4.XI.1950

Textul prezentei conventii a fost modificat în temeiul dispozițiilor Protocolului nr. 3 (ETS nr. 45), care a intrat în vigoare pe 21 septembrie 1970, ale Protocolului nr. 5 (ETS nr. 55), care a intrat în vigoare pe 20 decembrie 1971 și ale Protocolului nr. 8 (ETS nr. 118), care a intrat în vigoare pe 1 ianuarie 1990 și a inclus de asemenea textul Protocolului nr. 2 (ETS nr. 44) care, în temeiul art. 5 alin. (3), a fost parte integrantă a convenției de la intrarea sa în vigoare pe 21 septembrie 1970. Toate prevederile care au fost modificate sau adăugate de aceste protocoale sunt înlocuite de Protocolul nr. 11 (ETS nr. 155), începând cu intrarea sa în vigoare pe 1 noiembrie 1998. Începând cu această dată, Protocolul nr. 9 (ETS nr. 140), care a intrat în vigoare pe 1 octombrie 1994, se abroga, iar Protocolul nr. 10 (ETS nr. 146) rămâne fără obiect.

- Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei,
- având în vedere Declarația Universală a Drepturilor Omului, proclamată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 10 decembrie 1948;
- având în vedere că această declarație urmărește să asigure recunoașterea și aplicarea universală și efectivă a drepturilor pe care le enunță;
- având în vedere că scopul Consiliului Europei este acela de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi și că unul dintre mijloacele pentru a atinge acest scop este menținerea și dezvoltarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale;
- reafirmându-și convingerea profundă față de aceste libertăți fundamentale care constituie temelia însăși a justiției și a păcii în lume și a căror menținere se bazează în mod esențial, pe de o parte, pe un regim politic cu adevărat democratic, iar pe de altă parte, pe o înțelegere comună și respectarea drepturilor omului de care acestea depind;
- hotărâte, în calitatea lor de guverne ale țărilor europene animate de același spirit și având un patrimoniu comun de tradiții politice, idealuri, respect al libertății și al statului de drept, să ia primele măsuri menite să asigure aplicarea colectivă a anumitor drepturi enunțate în Declarația Universală,

convin asupra următoarelor dispoziții:

Articolul 1¹ – Obligația de a respecta drepturile omului

Înaltele Parti Contractante recunosc oricarei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în secțiunea I din prezenta convenție.

Secțiunea I – Drepturi și libertăți

Articolul 2¹ – Dreptul la viață

1. Dreptul la viață al oricărei persoane este protejat prin lege. Nici o persoană nu poate fi lipsită de viață în mod intenționat, exceptând executarea unei sentințe judecătorești pronunțate în cazul unei infracțiuni pentru care legea prevede această pedeapsă.

2. Lipsirea de viață nu este considerată ca fiind cauzată prin încălcarea prezentului articol în cazurile în care aceasta rezultă dintr-o recurgere absolut necesară la forță:

- (a) pentru a asigura apărarea oricărei persoane împotriva violenței ilegale;
- (b) pentru a efectua o arestare legală sau pentru a împiedica evadarea unei persoane legal detinute;
- (c) pentru a reprimă, conform legii, tulburări violente sau o insurecție.

Articolul 3² – Interzicerea torturii

Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante.

Articolul 4¹ – Interzicerea sclaviei și a muncii fortate

1. Nimeni nu poate fi ținut în sclavie sau în condiții de aservire.
2. Nimeni nu poate fi constrâns să execute o muncă forțată sau obligatorie.
3. Nu se consideră muncă forțată sau obligatorie în sensul prezentului articol:
 - (a) orice muncă impusă în mod normal unei persoane supuse detenției în condițiile prevăzute de art. 5 din prezenta convenție sau în timpul în care se află în libertate condiționată;
 - (b) orice serviciu cu caracter militar sau, în cazul celor care refuză să satisfacă serviciul militar din motive de conștiință în țările în care acest lucru este recunoscut ca legitim, un alt serviciu în locul serviciului militar obligatoriu;

(c) orice serviciu impus în situatii de criza sau de calamitati care ameninta viata sau bunastarea comunitatii;

(d) orice munca sau serviciu care face parte din obligatiile civile normale.

Articolul 5¹ – Dreptul la libertate si securitate

1. Orice persoana are dreptul la libertate si securitate. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu exceptia urmatoarelor cazuri si în conformitate cu o procedura prescrisa de lege:

(a) daca este detinut legal pe baza condamnarii pronuntate de catre un tribunal competent;

(b) daca a facut obiectul unei arestari sau al unei detineri legale pentru nerespectarea unei hotarâri pronuntate conform legii de catre un tribunal sau în vederea garantarii executarii unei obligatii prevazute de lege;

(c) daca a fost arestat sau retinut în vederea aducerii sale în fata autoritatii judiciare competente, atunci când exista motive întemeiate de a banui ca a savârsit o infractiune sau când exista motive temeinice de a crede în necesitatea de a-l împiedica sa savârseasca o infractiune sau sa fuga dupa savârșirea acesteia;

(d) daca este vorba de detentia legala a unui minor în scopul educarii sale sub supraveghere sau despre detentia sa legala, în scopul aducerii sale în fata autoritatii juridice competente;

(e) daca este vorba despre detentia legala a unei persoane în vederea prevenirii transmiterii unei boli contagioase, a unui alienat, a unui alcoolic, a unui toxicoman sau a unui vagabond;

(f) daca este vorba despre arestarea sau detentia legala a unei persoane pentru a o împiedica sa patrunda în mod ilegal în tara sau împotriva careia se afla în curs o procedura de expulzare sau de extradare.

2. Orice persoana arestata trebuie sa fie informata prompt, într-o limba pe care o înțelege, asupra motivelor arestarii sale si asupra oricarei acuzatii aduse împotriva sa.

3. Orice persoana arestata sau detinuta în conditiile prevazute la alin. (1) lit. (c) din prezentul articol trebuie adusa de îndata înaintea unui judecator sau a altui magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atributiilor judiciare si are dreptul

de a fi judecata într-un termen rezonabil sau eliberata în cursul procedurii. Punerea în libertate poate fi subordonata unei garanții care să asigure prezentarea persoanei în cauză la audiere.

4. Orice persoană lipsită de libertatea sa prin arestare sau detinere are dreptul să introducă un recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să statueze într-un termen scurt asupra legalității detinerii sale și să dispună eliberarea sa dacă detinerea este ilegală.

5. Orice persoană care este victimă unei arestări sau a unei detineri în condiții contrare dispozițiilor prezentului articol are dreptul la reparatii.

Articolul 6³ – Dreptul la o judecată corectă

1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

2. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa este legal stabilită.

3. Orice acuzat are următoarele drepturi minime:

(a) să fie informat prompt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa;

(b) să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale;

(c) să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloacele necesare pentru a plăti un apărător, să poată fi asistat în mod gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiției o cer;

(d) să audieze sau să solicite audierea martorilor acuzației și să obțină citirea și audierea martorilor apărării în numele sau în aceleași condiții ca și martorii acuzației;

(e) sa fie asistat în mod gratuit de un interpret, daca nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la audiere.

Articolul 7⁴ – Nici o pedeapsa ilegala

1. Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, în momentul în care a fost săvârșită, nu constituia o infracțiune, potrivit dreptului național și internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea care era aplicabilă în momentul săvârșirii infracțiunii.

2. Prezentul articol nu va aduce atingere judecării și pedepsirii unei persoane vinovate de o acțiune sau de o omisiune care, în momentul săvârșirii sale, era considerată infracțiune potrivit principiilor generale de drept recunoscute de națiunile civilizate.

Articolul 8¹ – Dreptul la respectarea vieții private și de familie

1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului și a corespondenței sale.

2. Nu este admisă imixtiunea unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, sau protejarea drepturilor și libertăților altora.

Articolul 9¹ – Libertatea de gândire, conștiința și religie

1. Orice persoană are dreptul la libertatea de gândire, conștiința și religie; acest drept include libertatea de a-și schimba religia sau convingerea, precum și libertatea de a-și manifesta religia sau convingerea în mod individual sau în colectiv, în public sau în particular, prin cult, propovăduire, practici și îndeplinirea ritualurilor.

2. Libertatea de a-și manifesta religia sau convingerile nu poate face obiectul altor restricții decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare într-o societate democratică pentru siguranța publică, protecția ordinii, a sănătății sau a moralei publice sau pentru protejarea drepturilor și libertăților altora.

Articolul 10¹ – Libertatea de expresie

1. Orice persoană are dreptul la libertatea de expresie. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a difuza informații și idei fără

amestecul autoritatilor publice si fara a tine seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedica statele sa supuna societatile de radiodifuziune, de televiziune sau de cinematografie unui regim de autorizare.

2. Exercitarea acestor libertati ce comporta îndatoriri si responsabilitati poate fi supusa unor formalitati, conditii, restrângeri sau sanctiuni prevazute de lege, care constituie masuri necesare, într-o societate democratica, pentru securitatea nationala, integritatea teritoriala sau siguranta publica, apararea ordinii si prevenirea infractiunilor, protectia sanatatii sau a moralei, protectia reputatiei sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informatii confidentiale sau pentru a garanta autoritatea si impartialitatea puterii judecatoresti.

Articolul 11⁵ – Libertatea de întrunire si asociere

1. Orice persoana are dreptul la libertatea de întrunire pasnica si la libertatea de asociere cu altii, inclusiv dreptul de a constitui si de a se afilia la sindicate pentru apararea intereselor sale.

2. Exercitarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restrictii decât acelea care, prevazute de lege, constituie masuri necesare, într-o societate democratica, pentru securitatea nationala, siguranta publica, apararea ordinii si prevenirea infractiunilor, protejarea sanatatii sau a moralei sau pentru protectia drepturilor si libertatilor altora. Prezentul articol nu interzice impunerea de restrictii legale exercitarii acestor drepturi de catre membrii fortelor armate, ai politiei sau ai administratiei de stat.

Articolul 12¹ – Dreptul de casatorie

Începând cu vârsta stabilita prin lege, barbatul si femeia au dreptul de a se casatori si de a întemeia o familie conform legislatiei nationale ce reglementeaza exercitarea acestui drept.

Articolul 13¹ – Dreptul la reparatii

Orice persoana, ale carei drepturi si libertati recunoscute de prezenta conventie au fost încălcate, are dreptul sa se adreseze efectiv unei instante nationale, chiar si atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au actionat în exercitarea atributiilor lor oficiale.

Articolul 14¹ – Interzicerea discriminarii

Exercitarea drepturilor si libertatilor recunoscute de prezenta conventie trebuie sa fie asigurata fara nici o discriminare din motive de sex, rasa, culoare, limba,

religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine nationala sau sociala, apartenenta la o minoritate nationala, avere, nastere sau orice alta situatie.

Articolul 15¹ – Derogari în situatii de urgenta

1. În caz de razboi sau de alt pericol public ce ameninta viata natiunii, orice Înalta Parte Contractanta poate lua masuri care deroga de la obligatiile prevazute de prezenta conventie, în masura stricta în care situatia o cere si cu conditia ca aceste masuri sa nu fie în contradictie cu alte obligatii care decurg din dreptul international.

2. Dispozitia precedenta nu îngaduie nici o derogare de la art. 2, cu exceptia cazului de deces rezultând din acte licite de razboi, si nici de la art. 3, art. 4 alin. (1) si art. 7.

3. Orice Înalta Parte Contractanta ce exercita acest drept de derogare îl informeaza pe deplin pe Secretarul General al Consiliului Europei cu privire la masurile luate si la motivele care le-au determinat. Aceasta trebuie, de asemenea, sa îl informeze pe Secretarul General al Consiliului Europei si asupra datei la care aceste masuri au încetat a fi în vigoare si de la care dispozitiile conventiei devin din nou pe deplin aplicabile.

Articolul 16¹ – Restrictii cu privire la activitatea politica a strainilor

Nici o dispozitie a art. 10, 11 si 14 nu poate fi considerata ca interzicând Înalteilor Parti Contractante sa impuna restrictii cu privire la activitatea politica a strainilor.

Articolul 17⁶ – Interzicerea încalcarii drepturilor

Nici o dispozitie din prezenta conventie nu poate fi interpretata ca implicând, pentru un stat, un grup sau un individ, un drept oarecare de a desfasura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmareste distrugerea drepturilor sau a libertatilor recunoscute de prezenta conventie sau de a aduce limitari mai ample acestor drepturi si libertati decât acelea prevazute de prezenta conventie.

Articolul 18¹ – Limitarea restrângerii acestor drepturi

Restrângerile care, în termenii prezentei conventii, sunt impuse respectivelor drepturi si libertati nu pot fi aplicate decât în scopul pentru care ele au fost prevazute.

Sectiunea II⁷ – Curtea Europeana a Drepturilor Omului

Articolul 19 – Constituirea Curtii

Pentru a asigura respectarea angajamentelor asumate de Înaltele Parti Contractante în temeiul prezentei conventii si al protocoalelor la aceasta, se constituie o Curte Europeana a Drepturilor Omului, denumita în continuare „Curtea”. Aceasta functioneaza pe baza permanenta.

Articolul 20 – Numarul de judecatori

Curtea se compune dintr-un numar de judecatori egal cu acela al Înantelor Parti Contractante.

Articolul 21 – Criterii pentru alegerea judecatorilor

1. Judecatorii trebuie sa se bucure de cea mai înalta reputatie morala si sa întruneasca conditiile cerute pentru numirea în înalte functii judiciare sau sa fie jurisconsulti recunoscuti pentru competenta lor în domeniu.

2. Judecatorii își exercita mandatul cu titlu individual.

3. În timpul mandatului lor, judecatorii nu se angajeaza în nici o activitate care este incompatibila cu independenta, impartialitatea sau cu cerintele unui mandat cu norma întreaga; toate problemele care decurg din aplicarea prezentului alineat sunt hotarâte de Curte.

Articolul 22 – Alegerea judecatorilor

1. Judecatorii sunt alesi de Adunarea Parlamentara pentru fiecare Înalta Parte Contractanta cu majoritate de voturi, dintr-o lista de trei candidati desemnati de Înalta Parte Contractanta.

2. Aceeasi procedura se aplica pentru completarea Curtii în cazul aderarii unei noi Înalte Parti Contractante si pentru ocuparea eventualelor locuri vacante.

Articolul 23 - Mandate

1. Judecatorii sunt alesi pentru o perioada de sase ani. Acestia pot fi realesi. Cu toate acestea, mandatele a jumătate dintre judecatorii alesi la primele alegeri expira dupa trei ani.

2. Judecatorii ale caror mandate expira la sfârșitul perioadei initiale de trei ani sunt alesi prin tragere la sorti de catre Secretarul General al Consiliului Europei imediat dupa alegerea lor.

3. Pentru a asigura ca, în masura posibilului, mandatele a jumătate dintre judecatori sunt reînnoite la fiecare trei ani, Adunarea Parlamentară poate decide, înainte de a trece la noi alegeri, ca mandatul sau mandatele unuia sau mai multor judecatori să poată fi prelungit/e pentru o altă perioadă decât cea de șase ani, dar care nu poate depăși noua ani și nu poate fi mai mică decât trei ani.

4. În cazurile în care este vorba despre mai mult de un mandat și dacă Adunarea Parlamentară aplică alineatul precedent, alocarea mandatelor se efectuează prin tragere la sorti de către Secretarul General al Consiliului Europei imediat după alegere.

5. Un judecător ales să înlocuiască un judecător al cărui mandat a expirat rămâne în funcție pe durata perioadei care a mai rămas din mandatul predecesorului său.

6. Mandatele judecătorilor expira când aceștia ating vârsta de 70 de ani.

7. Judecătorii rămân în funcție până când sunt înlocuiți. Cu toate acestea, aceștia continuă să se ocupe de cauzele cu care au fost deja sesizați.

Articolul 24 – Demiterea

Nici un judecător nu poate fi demis din funcție, cu excepția cazului în care ceilalți judecatori decid cu majoritate de două treimi că acesta a încetat să îndeplinească condițiile cerute.

Articolul 25 – Registrul și secretariatele juridice

Curtea are un registru, ale cărei funcții și organizare sunt stabilite în regulamentul Curții. Curtea este asistată de secretariatele juridice.

Articolul 26 – Curtea în sesiune plenară

Curtea în sesiune plenară

(a) alege președintele și unul sau doi vicepreședinți pentru o perioadă de trei ani; aceștia pot fi realeși;

(b) constituie Camerele pentru o perioadă fixă de timp;

(c) alege președinții Camerelor Curții; aceștia pot fi realeși;

(d) adoptă regulamentul Curții; și

(e) alege un registrator si unul sau mai multi registratori adjuncti.

Articolul 27 – Comitete, Camere si Marea Camera

1. Pentru a judeca cauzele prezentate Curtii, aceasta se întrunește în comitete alcatuite din trei judecatori, în Camere de sapte judecatori si într-o Mare Camera de 17 judecatori. Camerele Curtii constituie comitete pentru o perioada fixa de timp.

2. Judecatorul ales pentru statul parte respectiv își îndeplinește functia ca un membru *ex officio* al Camerei si Marii Camere sau, daca acesta sau nimeni altcineva nu poate îndeplini aceasta functie, o persoana aleasa de acesta poate îndeplini functia de judecator.

3. Marea Camera include si presedintele Curtii, vicepresedintii, presedintii Camerelor si alti judecatori alesi în conformitate cu regulamentul Curtii. Daca o cauza este înaintata Marii Camere în temeiul art. 4, nici un judecator al Camerei care a pronuntat sentinta nu poate face parte din Marea Camera, cu exceptia presedintelui Camerei si a judecatorului statului parte respectiv.

Articolul 28 – Declaratii de inadmisibilitate ale comitetelor

Prin vot unanim, un comitet poate declara inadmisibila sau poate sterge de pe lista sa de cauze o cerere înaintata în temeiul art. 43 daca aceasta hotarâre poate fi luata fara o analiza ulterioara. Hotarârea este definitiva.

Articolul 29 – Deciziile Camerelor privind admiterea cauzelor si obiectivitatea

1. Daca nu s-a luat o decizie în temeiul art. 28, Camera decide cu privire la admiterea cauzelor si la obiectivitatea cererilor individuale înaintate în conformitate cu art. 34.

2. Camera decide cu privire la admiterea si obiectivitatea cererilor interstatale înaintate în conformitate cu art. 33.

3. Decizia cu privire la admitere este luata separat, cu exceptia cazului în care Curtea, în cazuri exceptionale, decide altfel.

Articolul 30 – Renuntarea la jurisdicție în favoarea Marii Camere

Daca o cauza judecata de o Camera ridica o problema grava care afecteaza interpretarea prezentei conventiei si a protocoalelor la aceasta sau daca rezolvarea unei chestiuni de catre Camera poate avea un rezultat care contravine

sentintei pronunțate anterior de Curte, Camera poate, în orice moment înainte de a fi pronunțat sentința, renunța la jurisdicție în favoarea Marii Camere, cu excepția cazului în care părțile cauzei obiectează cu privire la aceasta.

Articolul 31 – Competențele Marii Camere

Marea Camera

1. (a) soluționează cererile înaintate fie în temeiul art. 33 sau art. 34 când o Camera renunța la jurisdicție, fie în temeiul art. 30 sau în cazul în care cauza i-a fost înaintată în temeiul art. 43; și

(c) analizează cererile de avize consultative înaintate în temeiul art. 47.

Articolul 32 – Jurisdicția Curtii

1. Jurisdicția Curtii acoperă toate cauzele care privesc interpretarea și aplicarea prezentei convenții și a protocoalelor la aceasta, la care se face referire în temeiul art. 33, 34 și 47.

2. În cazul unei dispute privind jurisdicția Curtii, Curtea este cea care decide.

Articolul 33 – Cauzele interstatuale

Orice Înalta Parte Contractantă poate înainta Curtii orice presupusă încălcare a dispozițiilor prezentei convenții și a protocoalelor la aceasta de către o altă Înalta Parte Contractantă.

Articolul 34 – Cererile individuale

Curtea poate primi cereri de la orice persoană, organizație neguvernamentală sau grup de persoane care pretind că sunt victimele unei încălcări de către una dintre Înaltele Partii Contractante a drepturilor prevăzute de prezenta convenție și protocoalele la aceasta. Înaltele Partii Contractante se angajează să nu împiedice în nici un mod exercitarea efectivă a acestui drept.

Articolul 35 – Criterii de admitere a cererilor

1. Curtea nu poate fi sesizată cu o cauză decât după ce au fost epuizate toate mijloacele interne de înțelegere, potrivit regulilor de drept internațional general recunoscute și în termen de șase luni de la data la care a fost adoptată hotărârea definitivă.

2. Curtea nu poate fi sesizata cu o cauza înaintata în temeiul art. 34 daca aceasta

(a) este anonima; sau

(b) este în esenta identica cu o cauza care a fost deja examinata de Curte sau care a fost deja înaintata unei alte proceduri de investigatie sau solutionare internationala si nu contine informatii relevante noi.

3. Curtea declara inadmisibila orice cerere individuala înaintata în temeiul art. 34 pe care o considera incompatibila cu prevederile conventiei si ale protocoalelor la aceasta, în mod evident nefondata sau încalcând dreptul de înaintare a unei cereri.

4. Curtea respinge orice cerere pe care o considera inadmisibila în temeiul prezentului articol. Aceasta poate face acest lucru în orice etapa a procedurilor.

Articolul 36 – Interventia unei terte parti

1. În toate cauzele înaintate unei Camere sau Marii Camere, o Înalta Parte Contractanta a carui resortisant a înaintat o cerere are dreptul de a prezenta în scris comentarii si de a lua parte la audieri.

2. Presedintele Curtii poate, în interesul justitiei, sa invite orice Înalta Parte Contractanta care nu este parte a procedurilor sau orice persoana interesata care nu a înaintat cererea sa prezinte în scris comentarii sau sa ia parte la audieri.

Articolul 37 – Respingerea cererilor

1. În orice etapa a procedurilor, Curtea poate decide stergerea unei cereri de pe lista de cauze daca împrejurarile duc la concluzia ca

(a) solicitantul nu intentioneaza sa continue solicitarea;

sau

(b) cauza a fost solutionata; sau

(c) din orice alt motiv determinat de Curte, nu mai este justificata continuarea examinarii cererii. Cu toate acestea, Curtea continua examinarea cererii daca respectarea drepturilor omului definite în prezenta conventie si în protocoalele la aceasta impune acest lucru.

2. Curtea poate decide repunerea unei cauze pe lista de cauze, în cazul în care considera ca împrejurările justifică acest lucru.

Articolul 38 – Examinarea cauzei și procedurile de soluționare pe cale pasnică

1. În cazul în care Curtea declară cererea admisibilă, aceasta

(a) continuă examinarea cauzei, împreună cu reprezentanții părților, și, dacă este nevoie, inițiază o investigație, în vederea judecării cauzei, pentru care statele interesate furnizează toate înlesnirile necesare;

(b) se pune la dispoziția părților interesate în vederea asigurării soluționării pe cale pasnică a cauzei pe baza respectării drepturilor omului, definite în prezenta convenție și protocoalele la aceasta.

2. Procedurile întreprinse în temeiul alin. (1) lit. (b) sunt confidențiale.

Articolul 39 – Soluționarea pe cale pasnică

În cazul unei soluționări pe cale pasnică, Curtea șterge cauza de pe lista printr-o decizie care va fi limitată la o scurtă declarație cu privire la fapte și la soluția găsită.

Articolul 40 – Audieri publice și accesul la documente

1. Audierile sunt publice, cu excepția cazului în care Curtea decide altfel în împrejurări excepționale.

2. Documentele depuse la registratură sunt accesibile publicului, cu excepția cazului în care președintele Curții decide altfel.

Articolul 41 – Reparatii echitabile

În cazul în care Curtea consideră că există o încălcare a convenției sau a protocoalelor la aceasta și dacă dreptul intern al Înaltei Părți Contractante implicate permite numai acordarea de reparatii parțiale, Curtea acordă părții vătămate, dacă este necesar, reparatii echitabile.

Articolul 42 – Sentințele Camerelor

Sentințele Camerelor devin definitive în conformitate cu art. 44 alin. (2).

Articolul 43 – Deferirea la Marea Camera

1. În termen de trei luni de la data pronunțării sentinței Camerei, orice parte a cauzei poate, în cazuri excepționale, solicita deferirea cauzei la Marea Camera.
2. Un număr de cinci judecatori din cadrul Marii Camere accepta cererea în cazul în care cauza ridică o problemă gravă cu privire la interpretarea sau aplicarea convenției sau protocoalelor la aceasta sau o problemă gravă de importanță generală.
3. Dacă judecătorii accepta cererea, Marea Camera hotărăște cu privire la cauza prin pronunțarea unei sentințe.

Articolul 44 – Hotărâri definitive

1. Hotărârea Marii Camere este definitivă.
2. Hotărârea Camerei devine definitivă
 - (a) când părțile declară că nu solicită deferirea cauzei la Marea Camera; sau
 - (b) după trei luni de la data sentinței, dacă nu a fost solicitată de deferirea cauzei la Marea Camera; sau
 - (c) când judecătorii Marii Camere resping cererea de deferire în temeiul art. 43.
3. Sentința definitivă este publicată.

Articolul 45 – Motivarea sentințelor și hotărârilor

1. Sentințele, precum și hotărârile care declară cererile admisibile sau inadmisibile trebuie motivate.
2. Dacă sentința nu exprimă, în totalitate sau în parte, opinia unanimă a judecătorilor, orice judecător are dreptul să emită o opinie separată.

Articolul 46 – Forta juridică și executarea sentințelor

1. Înaltele Părți Contractante se angajează să respecte sentința finală în orice cauză la care sunt părți.
2. Sentința definitivă a Curții este transmisă Comitetului de Miniștri, care supraveghează executarea sa.

Articolul 47 – Avize consultative

1. La cererea Comitetului de Ministri, Curtea poate emite avize consultative cu privire la aspectele juridice referitoare la interpretarea conventiei si a protocoalelor la aceasta.

2. Astfel de avize nu au în vedere nici un aspect legat de continutul sau domeniul de aplicare a drepturilor sau libertatilor definite în sectiunea I a conventiei si protocoalelor la aceasta sau nici o alta problema pe care Curtea sau Comitetul de Ministri trebuie sa o examineze ca o consecinta a oricaror astfel de proceduri care ar putea fi instituite în conformitate cu conventia.

3. Hotarârile Comitetului de Ministri prin care se solicita avizul consultativ al Curtii se adopta cu votul majoritar al reprezentantilor care au dreptul sa faca parte din Comitet.

Articolul 48 – Competenta consultativa a Curtii

Curtea hotaraste daca cererea de aviz consultativ înaintata de Comitetul de Ministri este de competenta sa, definita în art. 7.

Articolul 49 – Motivarea avizelor consultative

1. Avizele consultative ale Curtii trebuie motivate.

2. Daca sentinta nu exprima, în totalitate sau în parte, opinia unanima a judecatorilor, orice judecator are dreptul sa emita o opinie separata.

3. Avizele consultative ale Curtii sunt comunicate Comitetului de Ministri.

Articolul 50 – Cheltuielile Curtii

Cheltuielile Curtii sunt suportate de Consiliul Europei.

Articolul 51 – Privilegiile si imunitatile judecatorilor

Pe durata exercitarii functiilor lor, judecatorii au dreptul la privilegiile si imunitatile conferite în temeiul art. 40 din Statutul Consiliului Europei si în acordurile încheiate în conformitate cu acesta.

Sectiunea III^{8, 9} – Dispozitii diverse

Articolul 52¹ – Investigatiile Secretarului General

La primirea unei solicitari din partea Secretarului General al Consiliului Europei, orice Înalta Parte Contractanta furnizeaza explicatii cu privire la modul în care dreptul intern asigura aplicarea efectiva a oricarei dispozitii a conventiei.

Articolul 53¹ – Salvagardarea drepturilor omului existente

Nici o dispozitie din prezenta conventie nu va fi interpretata ca limitând sau aducând atingere drepturilor omului si libertatilor fundamentale care ar putea fi recunoscute conform legilor oricarei Înalte Parti Contractante sau oricarui alt acord la care aceasta este parte.

Articolul 54¹ – Competentele Comitetului de Ministri

Nici o dispozitie a prezentei conventii nu aduce atingere competentelor conferite Comitetului de Ministri prin Statutul Consiliului Europei.

Articolul 55¹ – Excluderea altor mijloace de solutionare a disputelor

Înaltele Parti Contractante renunta reciproc, în afara unei înțelegeri speciale, sa se prevaleze de tratatele, conventiile sau de declaratiile care exista între ele, în vederea supunerii, printr-o petitie, a unui diferend aparut din interpretarea sau aplicarea prezentei conventii unui alt mod de solutionare decât cele prevazute de prezenta conventie.

Articolul 56¹⁰ – Aplicarea teritoriala

1. În momentul ratificarii sau în orice alt moment ulterior, orice stat poate sa declare, prin notificare adresata Secretarului General al Consiliului Europei, ca prezenta conventie se aplica, în temeiul alin. (4) din prezentul articol, tuturor sau unuia dintre teritoriile ale caror relatii internationale le asigura.

2. Prezenta conventie se aplica teritoriului sau teritoriilor desemnate în notificare începând cu a 30-a zi de la data la care Secretarul General al Consiliului Europei a primit notificarea.

3. Dispozitiile prezentei conventii se aplica acestor teritorii tinând seama de cerintele locale.

4. Orice stat care a facut o declaratie conform alin. (1) din prezentul articol poate sa declare ulterior, în orice moment, cu privire la unul sau mai multe teritorii vizate în aceasta declaratie, ca accepta competenta Curtii de a primi cereri ale persoanelor fizice, organizatiilor neguvernamentale sau grupurilor de persoane particulare, conform art. 34 din prezenta conventie.

Articolul 57¹ - Rezerve

1. Oricare stat poate, în momentul semnării prezentei convenții sau al depunerii instrumentului sau de ratificare, să formuleze o rezerva în legătură cu o anumită dispoziție a convenției, în măsura în care o lege atunci în vigoare pe teritoriul său nu este conformă cu această dispoziție. Rezervele cu caracter general nu sunt permise în termenii prezentului articol.

2. Orice rezerva emisă în temeiul prezentului articol trebuie să cuprindă o scurtă expunere privind legea în cauză.

Articolul 58¹ - Denunțarea

1. O Înalta Parte Contractantă nu poate denunța prezenta convenție decât după expirarea unui termen de 5 ani începând cu data la care a devenit parte a convenției și prin intermediul unui preaviz de 6 luni, dat printr-o notificare adresată Secretarului General al Consiliului European, care informează despre această celelalte Înalte Parti Contractante.

2. Această denunțare nu poate avea drept efect eliberarea Înaltei Parti Contractante implicate de obligațiile continute în prezenta convenție în ceea ce privește orice fapt care, putând constitui o încălcare a acestor obligații, ar fi fost comis de ea anterior datei la care denunțarea își produce efectele.

3. Sub aceeași rezerva, încetează să fie parte la prezenta convenție orice Înalta Parte Contractantă care încetează să fie membru al Consiliului European.

4¹². Prezenta convenție poate fi denunțată în conformitate cu dispozițiile alineatelor precedente în ceea ce privește orice teritoriu pentru care ea a fost declarată aplicabilă potrivit art. 56.

Articolul 59¹³ – Semnarea și ratificarea

1. Prezenta convenție este deschisă spre semnare membrilor Consiliului European. Prezenta convenție se ratifică. Ratificarile sunt depuse la Secretarul General al Consiliului European.

2. Prezenta convenție intră în vigoare după depunerea a zece instrumente de ratificare.

3. Pentru orice semnatar care o va ratifica ulterior, convenția intră în vigoare din momentul depunerii instrumentului de ratificare.

4. Secretarul General al Consiliului Europei notifica tuturor membrilor Consiliului Europei intrarea în vigoare a convenției, numele Înalțelor Parti Contractante care au ratificat-o, precum și depunerea tuturor instrumentelor de ratificare ulterioare.

Încheiata la Roma, 4 noiembrie 1950, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General transmite copie certificată tuturor semnatarilor.

Referinte

- 1 Titlu adăugat în conformitate cu Protocolul nr. 11 (ETS nr. 155).
2. Titlu adăugat în conformitate cu Protocolul nr. 11 (ETS nr. 155).
3. Titlu adăugat în conformitate cu Protocolul nr. 11 (ETS nr. 155).
4. Titlu adăugat în conformitate cu Protocolul nr. 11 (ETS nr. 155).
5. Titlu adăugat în conformitate cu Protocolul nr. 11 (ETS nr. 155).
6. Titlu adăugat în conformitate cu Protocolul nr. 11 (ETS nr. 155).
7. Noua secțiune II în conformitate cu Protocolul nr. 11 (ETS nr. 155).
8. Titlu adăugat în conformitate cu Protocolul nr. 11 (ETS nr. 155).
9. Articolele din prezenta convenție sunt renumerotate în conformitate cu dispozițiile Protocolului nr. 11 (ETS nr. 155).
10. Titlu adăugat în conformitate cu Protocolul nr. 11 (ETS nr. 155).
11. Text modificat în conformitate cu Protocolul nr. 11 (ETS nr. 155).
12. Text modificat în conformitate cu Protocolul nr. 11 (ETS nr. 155).
13. Titlu adăugat în conformitate cu Protocolul nr. 11 (ETS nr. 155).

Carta Sociala Europeana (scurta prezentare)

Un Tratat al Consiliului Europei de salvagardare a drepturilor omului

Carta Sociala Europeana (denumita în continuare „Carta”) stabileste drepturi si libertati si constituie un mecanism de supraveghere care garanteaza respectarea lor de catre statele parti. Carta a fost revizuita recent si Carta Sociala Europeana revizuita din 1996, care a intrat în vigoare în 1999, înlocuieste treptat tratatul initial din 1961.

Tabelul anexat indica **tarile care au semnat si ratificat Carta pâna în prezent.**

Drepturi garantate de Carta

Drepturile garantate de Carta privesc viata de zi cu zi a tuturor persoanelor:

Locuinta

- construirea unei locuinte în conformitate cu necesitatile familiei;
- reducerea numarului de persoane fara locuinta;
- accesul universal la locuinte decente, la preturi reduse;
- accesul egal la locuinte sociale pentru straini;

Sanatate:

- servicii medicale accesibile, eficiente pentru întreaga populatie;
- politica de prevenire a bolilor, cu garantarea, în special, a unui mediu sanatos;
- eliminarea riscurilor profesionale pentru a asigura ca sanatatea si securitatea la locul de munca sunt prevazute de lege si garantate în practica;

Educatie:

- interzicerea muncii copiilor sub 15 ani;
- învățământ primar si secundar gratuit;
- servicii de orientare profesionala gratuite;
- formarea profesionala initiala si perfectionarea profesionala;
- accesul la învățământul universitar si alte forme de învățământ superior numai pe baza meritelor personale;

Ocuparea fortei de munca:

- o politica sociala si economica destinata sa asigure ocuparea întregii forte de munca;
- dreptul de a-si câstiga existenta într-o ocupatie aleasa în mod liber;
- conditii de munca echitabile în ceea ce priveste plata si programul de lucru;
- actiuni de combatere a hartuirii psihologice si sexuale;
- interzicerea muncii fortate;
- libertatea de a constitui sindicate si organizatii ale patronatului pentru a apara interesele economice si sociale; libertatea de a decide cu privire la afilierea la acestea;
- promovarea de consultari comune, negocieri colective, conciliere si arbitraj voluntar;
- dreptul la greva;

Protectia sociala:

- dreptul la securitate sociala, asistenta sociala si servicii sociale;
- dreptul de a fi protejat împotriva saraciei si excluderii sociale;
- masuri speciale pentru sustinerea familiei si a persoanelor în vârsta;

Circulatia persoanelor:

- simplificarea formalitatilor de imigrare pentru lucratorii europeni;
- dreptul la reunirea familiei;
- dreptul strainilor nerezidenti la asistenta de urgenta pâna la repatriere;
- dispozitii procedurale de protectie în caz de expulzare;

Nediscriminare

- dreptul barbatilor si femeilor la tratament egal si sanse egale la angajare;
- o garantie ca toate drepturile stabilite în Carta se aplica indiferent de rasa, sex, vârsta, culoare, limba, religie, opinii, origine nationala, origine sociala, stare de sanatate sau apartenenta la o minoritate nationala.

Comitetul European al Drepturilor Sociale

Comitetul European al Drepturilor Sociale (denumit în continuare „comitetul”) stabileste daca tarile au onorat angajamentele asumate în Carta. Cei 12 membri ai sai, impartiali si independenti, sunt alesi de *Comitetul de Ministri* al Consiliului Europei pentru un mandat de sase ani, care poate fi reînnoit o singura data. Comitetul stabileste daca legislatia si practica nationala din statele parti sunt în conformitate cu Carta (art. 24 din Carta, modificat de *Protocolul de la Torino* din 1991).

O procedura de monitorizare bazata pe rapoartele nationale

În fiecare an, statele parti prezinta un *raport* care indica modul în care pun în aplicare Carta în temeiul legii si în practica. Fiecare raport priveste unele dintre prevederile acceptate ale Cartei.

Comitetul examineaza rapoartele si hotaraste daca situatia în tarile implicate este sau nu în conformitate cu Carta. Hotarârile sale, denumite „concluzii”, sunt publicate anual.

Daca un stat nu ia masuri ca urmare a unei hotarâri a comitetului, în sensul ca nu se conformeaza Cartei, Comitetul de Ministri adreseaza statului o *recomandare*, solicitând schimbarea situatiei în legislatie si în practica. Activitatea Comitetului de Ministri este pregatita de un *Comitet guvernamental* alcatuit din reprezentanti ai guvernelor statelor parti la Carta, asistati de observatori care reprezinta sindicatele¹ si organizatiile europene ale patronatului.

O procedura colectiva de înaintare a plângerilor

În temeiul unui protocol deschis spre semnare în 1995, care a intrat în vigoare în 1998, *plângerile* cu privire la încălcari ale Cartei pot fi înaintate Comitetului European al Drepturilor Sociale.

Organizatii care au dreptul sa înainteze plângeri comitetului

- În cazul tuturor statelor care au acceptat procedura:

1. CES, UCIPE si OIP¹;
2. *Organizatii neguvernamentale (ONG-uri) cu statut consultativ* pe lângă Consiliul Europei care se gasesc pe *lista* elaborata în acest sens de Comitetul guvernamental;
3. Organizatii ale patronatului si sindicate din tara respectiva;

- În cazul statelor care au cazut de acord cu privire la aceasta:

4. ONG-uri nationale.

Dosarul plângerii trebuie sa contina urmatoarele informatii:

- b. numele si detalii cu privire la persoanele de contact ale organizatiei care înainteaza plângerea;
- c. dovada ca persoana care prezinta si semneaza cererea are dreptul sa reprezinte organizatia care înainteaza plângerea;
- d. statul împotriva caruia este îndreptata plângerea;

- e. indicarea dispozițiilor Cartei care se presupune ca au fost încălcate;
- f. subiectul plângerii, adică punctul(ele) cu privire la care statul în cauză nu a reușit să se conformeze Cartei, împreună cu argumentele relevante și cu documentele însoțitoare.

Plângerea poate fi prezentată gratuit pe baza celor menționate anterior sau folosind un formular. Plângerea trebuie redactată în engleză sau în franceză în cazul organizațiilor din categoriile 1 și 2 de mai sus. În cazul celorlalte (categoriile 3 și 4), acesta poate fi redactată în limba oficială sau una dintre limbile oficiale ale statului în cauză.

Comitetul examinează plângerea și, dacă cerințele formale au fost satisfăcute, o declară admisibilă. După declararea plângerii ca admisibilă, este inițiată o procedură scrisă, cu un schimb de memorandumuri între părți. Comitetul poate hotărî ca audierea să fie publică.

Comitetul ia apoi o hotărâre cu privire la obiectivitatea plângerii, pe care o înaintea părților în cauză și Comitetului de Miniștri într-un raport, care este dat publicității în termen de patru luni de la înaintarea sa.

În final, Comitetul de Miniștri adoptă o *rezoluție*. Dacă este necesar, poate *recomanda* ca statul în cauză să ia măsuri specifice pentru a se conforma Cartei.

Efectele aplicării Cartei în diferite state

Ca rezultat al sistemului de monitorizare, statele aduc multe modificări legislației sau practicii lor pentru a se conforma Cartei. Detalii ale acestor rezultate (și ale evoluțiilor curente) se găsesc în „Studiul” publicat anual de Secretariatul Curții (vezi mai jos).

Unde se găsesc mai multe detalii cu privire la Carta

- baza de date a Cartei <http://hudoc.esc.coe.int/>, care poate fi accesată on-line sau pe CD ROM, facilitează căutarea cu privire la jurisprudența Comitetului European al Drepturilor Sociale;
- pagina de web a Cartei www.esc.coe.int conține, în special, toate rapoartele naționale și fișele informative de la țară la țară;
- „Studiul”, publicat anual, indică în ce măsură fiecare legislație națională se conformează Cartei;
- „Culegere de texte” conține toate textele de bază;
- *rezumatul bibliografic* este actualizat în mod periodic.

Secretariatul Cartei Sociale Europene
DG II – Directorate General of Human Rights
Council of Europe
F – 67075 Strasbourg Cedex

social.charter@coe.int

¹ Confederația Europeană a Sindicatelor (CES), Uniunea Confederațiilor Industriale și ale Patronatului din Europa (UCIPE) și Organizația Internațională a Patronatului (OIP).

Conventia-cadru pentru Protectia Minoritatilor Nationale (Rezumat)

Deschisa spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei, la Strasbourg, pe 1 februarie 1995. *Intrare în vigoare*: 1 februarie 1998.

Conventia reprezinta primul instrument multilateral obligatoriu din punct de vedere juridic, care se ocupa de protectia minoritatilor nationale în general. Scopul ei este de a proteja existenta minoritatilor nationale pe teritoriile în cauza ale partilor. Conventia cauta sa promoveze egalitatea deplina si efectiva a minoritatilor nationale prin crearea unor conditii adecvate care sa le permita sa își pastreze si sa își dezvolta cultura si sa își mentina identitatea.

Prezenta conventie stabileste principiile privind persoanele care apartin minoritatilor nationale în domeniul vietii publice, cum ar fi:

- Nediscriminarea
- Promovarea egalitatii efective
- Promovarea si pastrarea culturii, religiei, limbii si traditiilor
- Libertatea de întrunire pasnica
- Libertatea de asociere
- Libertate de expresie
- Libertatea de gândire, constiinta si religie
- Dreptul de a avea acces la si a utiliza mass-media
- Libertati legate de limba si educatie
- Contacte transfrontaliere si cooperare
- Participare la viata economica, sociala si culturala
- Interzicerea asimilarii fortate.

Carta Europeana pentru Limbi Minoritare sau Regionale

Carta, elaborata pe baza unui text prezentat de Conferinta permanenta a autoritatilor locale si regionale din Europa a fost adoptata ca o conventie pe 25 iunie 1992 de catre Comitetul de Ministri ai Consiliului Europei si a fost deschisa spre semnare la Strasbourg pe 5 noiembrie 1992. A intrat în vigoare la 1 martie 1998.

Carui scop serveste Carta?

Carta este o conventie desemnata sa protejeze si sa promoveze limbile minoritare si regionale ca un aspect amenintat al mostenirii culturale europene. Scopul sau predominant este cultural. Se refera la limbile minoritare si regionale, limbile neteritoriale, precum si limbile oficiale mai putin folosite. Intentia este de a asigura, în masura posibilului, ca limbile minoritare si regionale sunt utilizate în învatamânt si în mass-media, pentru a permite si a încuraja utilizarea lor în contexte administrative si juridice, în viata economica si sociala, pentru activitati culturale si în schimburi transfrontaliere.

Carta se bazeaza pe o abordare care respecta principiul suveranitatii nationale si al integritatii teritoriale. Aceasta nu concepe relatia dintre limbile oficiale si cele minoritare si regionale în termeni de concurenta sau antagonism. Dezvoltarea acestuia din urma nu trebuie sa împiedice cunoasterea si promovarea celui dintâi.

Definitii

În conformitate cu definitia data de Carta, „limbi minoritare sau regionale” sunt limbile utilizate în mod traditional pe un teritoriu dat al unui stat de catre resortisanti ai acelu stat, care formeaza un grup mai mic din punct de vedere numeric decât restul populatiei statului respectiv; acestea sunt diferite de limba(ile) oficiale ale acelu stat si nu includ nici dialecte ale limbii(ilor) oficiale ale statului, nici limbile imigrantilor.

Expresia „limbi neteritoriale” reprezinta limbile utilizate de resortisantii statului care difera de limba(ile) utilizate de restul populatiei statului, dar care, desi sunt în mod traditional utilizate pe teritoriul statului, nu pot fi identificate cu o anumita zona a acestuia.

Opt principii fundamentale aplicabile tuturor limbilor (Partea II, art. 7)

- Recunoasterea limbilor minoritare sau regionale ca expresie a bogatiei culturale.
- Respectarea zonei geografice a fiecarei limbi minoritare sau regionale.
- Nevoia de actiuni hotarâte pentru promovarea unor astfel de limbi.

- Facilitarea și/sau încurajarea utilizării unor astfel de limbi, în vorbire și în scris, în viața publică și privată.
- Furnizarea unor forme și mijloace adecvate pentru predarea și studierea unor astfel de limbi în toate etapele adecvate.
- Promovarea schimburilor transnationale relevante.
- Interzicerea tuturor formelor de distincție nejustificată, excludere, restricție sau preferință cu privire la utilizarea unei limbi minoritare sau regionale, destinate să descurajeze sau să pună în pericol menținerea sau dezvoltarea sa.
- Promovarea de către state a înțelegerii reciproce între toate grupurile lingvistice ale țării.

2. Ce angajamente își iau statele?

Carta este împărțită în două părți principale, una generală care conține principiile aplicabile tuturor părților și tuturor limbilor minoritare sau regionale (partea II), iar a doua parte stabilește angajamente practice specifice, care pot varia în funcție de stat și de limbă (partea III).

Partea II prezintă principalele principii și obiective care stau la baza politicilor, legislației și practicilor statelor, considerate ca asigurând cadrul necesar pentru păstrarea limbilor în cauză.

Partea III servește la traducerea principiilor generale afirmate în partea II în reguli precise. Regulile se referă la educație, autorități juridice, autorități administrative și servicii publice, mass-media, activități culturale, viața economică și socială și schimburi transfrontaliere. Statele se angajează să aplice acele dispoziții din partea III la care au subscris. Mai întâi, trebuie să precizeze limbile pentru care acceptă aplicarea acestei părți, apoi trebuie să aleagă cel puțin 35 de angajamente pentru fiecare dintre limbi. Un mare număr de dispoziții constau din câteva opțiuni, de severitate variabilă, dintre care trebuie aleasă una „în funcție de situația fiecărei limbi”. Partile sunt încurajate ulterior să adauge și alte angajamente, în funcție de evoluția situației lor juridice sau de împrejurările financiare.

3. Cum poate fi asigurată onorarea angajamentelor?

Carta prevede un sistem de monitorizare care permite părților, Consiliului European și populației în general, să urmărească și să observe punerea ei în aplicare.

a. Rapoartele statelor

Statele trebuie să prezinte din trei în trei ani Secretarului General al Consiliului European rapoarte în care să își explice politicile și acțiunile pe care le-au întreprins pentru a îndeplini angajamentele asumate. Aceste rapoarte sunt publicate și pot fi obținute de la statele în cauză și de la Consiliul European.

b. Raportul comitetului de experti independenti

Carta prevede constituirea unui comitet de experti independenti, care cuprinde un membru pentru fiecare parte contractanta, numit de Comitetul de Ministri al Consiliului Europei dintr-o lista de persoane de cea mai înalta integritate. Comitetul de experti este raspunzator de examinarea rapoartelor periodice ale statelor, precum si orice alta informatie provenita de la asociatii si alte organisme înfiintate legal în statul în cauza, interesate de domeniul limbilor straine. Comitetul pregateste si trimite Comitetului de Ministri al Consiliului Europei un raport propriu, inclusiv propuneri de recomandare.

c. Recomandari adresate de Comitetul de Ministri statelor

Dupa ce a analizat raportul comitetului de experti, Comitetul de Ministri poate hotari sa îl dea publicitatii. De asemenea, poate hotari sa adreseze *recomandari* statelor în vederea adoptarii de actiuni necesare pentru conformarea politicilor, legislatiei si practicilor lor cu obligatiile prevazute de Carta.

d. Monitorizarea de catre Adunarea Parlamentara

La fiecare doi ani, Secretarul General al Consiliului Europei trebuie sa prezinte Adunarii Parlamentare un raport detaliat privind aplicarea Cartei. Astfel, se asigura ca membrii parlamentelor europene sunt informati în permanenta cu privire la aplicarea ei, ceea ce le permite sa recurga la presiuni politice, daca este necesar, pentru a încuraja guvernele nationale sa ia masurile adecvate.

e. Rolul ONG-urilor

ONG-urile trebuie privite de state ca parteneri privilegiati în urmarirea obiectivului comun de promovare a diversitatii lingvistice. Rolul lor este decisiv, atât înainte, cât si dupa ratificarea Cartei. Înainte de ratificare, acestea pot asista statele în alegerea limbilor în cauza si a dispozitiilor din partea III pe care doresc sa le aplice pe teritoriul lor. Rolul lor în monitorizarea onorarii angajamentelor este de a acorda consultanta comitetului de experti si autoritatile nationale cu privire la orice problema care ar putea sa apara la punerea în aplicare a Cartei în state.

Informatii suplimentare: Directia Generala pentru Afaceri Juridice a Consiliului Europei, Democratie locala si regionala (<http://www.local.coe.int>)

Formular de evaluare si reactie

Puteti completa acest formular si on-line la adresa <http://www.coe.int/hre>.

Comentariile dumneavoastra pot face diferenta în revizuirea noii editii a Compass si în conceperea viitoarelor ateliere. Dezvoltarea lucrării Compass reprezinta un proces intensiv si de colaborare prin consultare, discutie si încercare de materiale. Ar fi foarte util sa stim în ce masura aceste resurse satisfac nevoile profesorilor si ale tinerilor lucratori.

1. Am utilizat materialul ca (va rugam sa bifati raspunsul corect) ☐ profesor ☐ formator al profesorilor ☐ tânar lucrator ☐ formator al tinerilor lucratori ☐ lider al tinerilor sau al grupului ☐ Altele (a se preciza).....	În special în: ☐ învățământul oficial ☐ învățământul neoficial La ☐ nivel local, va rugam sa precizati:..... ☐ la nivel national, va rugam sa precizati: ☐ la nivel international
--	--

Cu grupuri de vârstă alcătuite în majoritate din membri: ☐ sub 15 ani ☐ între 15 si 18 ani ☐ între 20 si 25 ani ☐ între 25 si 30 ani ☐ peste 30 de ani ☐ amestecati	
--	--

Organizatia sau institutia mea este:
.....

2. Am auzit despre manual/am obtinut manualul prin intermediul
.....

3. Am utilizat urmatoarele parti si activitati ale manualului
.....
.....

4. Partile si activitatile pe care le-am considerat cele mai utile sunt
.....
.....

deoarece
.....
.....

5. Partile si activitatile pe care le-am considerat mai putin utile sunt
.....
.....

deoarece
.....
.....

<p>6. Evaluarea structurii generale a manualului</p> <p>inutila 1 2 3 4 5 foarte utila</p> <p>7. Evaluarea prezentarii manualului</p> <p>confuza 1 2 3 4 5 foarte clara</p> <p>8. Evaluarea informatiilor de fond</p> <p>insuficiente 1 2 3 4 5 adecvate</p>	<p>9. Evaluarea activitatilor</p> <p>slab 1 2 3 4 5 excelent</p> <p>10. Resursele i-au ajutat pe participanti sa dezvolte o intelegere de baza a subiectului</p> <p>nu 1 2 3 4 5 au imbogatit cunostintele participantilor</p> <p>11. Resursele au avut impact asupra atitudinilor participantilor si au incurajat angajamentul in favoarea schimbarii</p> <p>nu 1 2 3 4 5 au schimbat atitudinile participantilor</p>
<p>12. Exista inexactitati / imagini fata de care am obiectii / perspective cu care nu sunt de acord, de exemplu</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>13. Recomandarile mele generale pentru revizuirea manualului sunt</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>14. Recomandarile mele pentru revizuirea unor parti si activitati sunt</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>15. Alte resurse a caror introducere in manual as dori sa o recomand sunt (inclusiv titlul, autorul, detalii cu privire la publicare, limba)</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>16. Comentarii suplimentare</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>Nume, adresa, numar de telefon, e-mail (optional):</p> <p>.....</p> <p>Va rugam sa trimiteti formularul la adresa: European Youth Centre Budapest, Zivatar u. I-3, H-1024 Budapest, Hungary Fax: +361 2124076, E-mail: eycb.secretariat@coe.int.</p>	